

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034 (projekt)

Źródło: www.ugnowemiasto.pl

Nowe Miasto, czerwiec 2025 r.

Opracowanie przygotowane przez:

TERRA HUMANA

we współpracy Res Management Paweł Mentelski

Spis treści

I. Wprowadzenie	4
II. Wnioski z Diagnozy	8
III. Analiza SWOT	29
IV. Problemy rozwojowe Miasta i Gminy Nowe Miasto.....	39
V. Wyzwania rozwojowe Miasta i Gminy Nowe Miasto.....	48
VI. Koncepcja „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034”	50
1. Wprowadzenie do części „programowanie strategii”	50
2. Założenia strategii	52
3. Struktura logiczna Strategii	54
4. Wizja i misja Miasta i Gminy Nowe Miasto do 2034 roku.....	55
4.1. Wizja Miasta i Gminy Nowe Miasto	55
4.2. Misja Miasta i Gminy Nowe Miasto.....	56
5. Cele strategiczne, kierunki działań i zadania realizacyjne	57
5. 1 Cele strategiczne, kierunki działań i zadania realizacyjne oraz rezultaty w sferze społecznej, społecznej, środowiskowo-klimatycznej i przestrzennej oraz gospodarczej i promocji	59
VII. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta i Gminy	74
VIII. System realizacji Strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych.....	105
1. System wdrażania strategii.....	105
2. Wskaźniki monitorowania Strategii.....	109
3. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	138
IX. Finansowanie realizacji Strategii	142
1. Ramy finansowe i źródła finansowania	142
X. Ocena zgodności i spójności założeń Strategii ze Strategią Rozwoju Województwa.....	149
Spis tabel	151
Spis ilustracji	151
Spis schematów	152

I. Wprowadzenie

Na przestrzeni ostatniej dekady, kiedy to dokumentem strategicznym Miasta i Gminy Nowe Miasto (zwanej dalej skrótowo Gminą) była „Strategia Rozwoju Gminy Nowe Miasto na lata 2015-2024”, przyjęta Uchwałą Nr 67/IX/2015 z dnia 20 listopada 2015 roku, nastąpiły w Gminie istotne zmiany w sferach: społecznej, środowiskowo-klimatycznej i przestrzennej oraz gospodarczej. Zmieniło się także otoczenie Gminy – zarówno to bliższe, jak i dalsze, a także uwarunkowania i czynniki rozwoju. Zakończył się okres programowania Unii Europejskiej na lata 2014-2020 i jednocześnie rozpoczął nowy, na lata 2021-2027, nastąpił także zaawansowany rozwój technologii, cyfryzacji i innowacyjności, jak również sposób postrzegania środowiska i klimatu oraz zmian w nim zachodzących.

Zmiany te, w połączeniu ze zmianami obowiązujących w zakresie sporządzania strategii rozwoju gmin przepisów prawa, w tym m.in. Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U z 2024 r. poz. 609 z późn. zm.), Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2024 r. poz. 324) oraz Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.), były istotnymi determinantami przemawiającymi za potrzebą opracowania nowej Strategii.

Opracowanie projektu niniejszej strategii, w tym tryb konsultacji i harmonogram prac nad nią, określiły przywołane powyżej krajowe akty prawne oraz Uchwała Nr 43/VII/2024 Rady Miejskiej w Nowym Mieście z dnia 14 listopada 2024 r. zmieniona Uchwałą Nr 86/XIII/2025 Rady Miejskiej w Nowym Mieście z dnia 26 czerwca 2025 r.

W tworzeniu dokumentu wykorzystano metodę partycypacyjno-ekspercką, przy jednoczesnym dużym zaangażowaniu przedstawicieli Urzędu Miasta i Gminy Nowe Miasto, jednostek organizacyjnych Gminy, instytucji kultury, czego wyrazem było m.in. powołanie w drodze Zarządzenia Nr 117/2024 Burmistrza Miasta i Gminy Nowe Miasto z dnia 27 grudnia 2024 roku Zespołu Zadaniowego ds. opracowania projektu „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034”, która w dalszej części dokumentu będzie określana również mianem Strategii.

Głównym założeniem przyjętej metody było zaangażowanie i włączenie jak najszerszego grona interesariuszy. Do prac nad strategią zostały zaproszone następujące grupy interesariuszy:

- 1) Mieszkańcy Miasta i Gminy Nowe Miasto.
- 2) Radni Rady Miejskiej.
- 3) Pracownicy Urzędu Miasta i Gminy oraz jednostek organizacyjnych.
- 4) Przedstawiciele instytucji działających na terenie Miasta i Gminy.
- 5) Przedstawiciele organizacji pozarządowych.
- 6) Przedstawiciele podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.
- 7) Przedstawiciele instytucji otoczenia biznesu.
- 8) Przedstawiciele podmiotów prowadzących działalność społeczną, w tym grupy nieformalne.
- 9) Przedstawiciele służb porządkowych i mundurowych (Policja, OSP).

Praca nad dokumentem Strategii przeprowadzona była w trzech etapach:

I etap - opracowanie diagnozy

W tym etapie przeprowadzono pogłębione analizy danych statystycznych (analiza ilościowa) i eksperckich procedur wnioskowania z wykorzystaniem następujących narzędzi i metod badawczych:

- 1) Analiza Desk Research, (ang. *desk research* – analiza istniejących danych, np. raporty, dokumenty, statystyki).
- 2) Analiza problemów.
- 3) Analiza strategiczna SWOT.

Na tym etapie interesariusze byli włączeni poprzez:

- 1) Internetowe badanie ankietowe opinii mieszkańców (CAWI, ang. Computer-Assisted Web Interviewing), które zostało przeprowadzone w terminie od 10 kwietnia 2025 r. do 25 kwietnia 2025 r. Rezultatem jest „Zbiorczy raport techniczny z badania ankietowego w ramach projektu >>Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034<<” (zwana w dalszej części Strategią).
- 2) Warsztaty diagnostyczne odbyły się z udziałem zaproszonych interesariuszy w ramach zorganizowanych trzech warsztatów diagnostycznych (w trzech podzespołach), w dniu **6 marca 2025 roku**. Podczas nich przeprowadzono ocenę stanu Miasta i Gminy Nowe Miasto w sferach: społecznej, środowiskowo-klimatycznej i przestrzennej oraz gospodarki i promocji. Po prezentacji wprowadzającej uczestnicy identyfikowali problemy i wyzwania rozwojowe oraz przeprowadzona została wstępna analiza czynników rozwojowych SWOT. **Rezultatem były robocze raporty z wynikami prac diagnostycznych.**
- 3) Możliwość zgłaszania pisemnych (droga mailową i w formie papierowej) uwag do raportów z wynikami warsztatów diagnostycznych.

Wskazane powyżej działania pozwoliły na istotną rewizję diagnozy, co przyczyniło się do lepszej jakości dalszych wniosków.

Rezultatem I etapu była „**Diagnoza sytuacji środowiskowo-klimatycznej, przestrzennej, społecznej i gospodarczej Miasta i Gminy Nowe Miasto**”.

II etap – programowanie Strategii

W tym etapie przeprowadzono proces programowania Strategii na podstawie opracowanej w I etapie diagnozy wraz z podsumowaniem i wnioskami. W programowaniu Strategii wykorzystano następujące narzędzia i metody planistyczne:

- 1) Praca własna ekspertów.
- 2) Systemy informacji przestrzennej (GIS, ang. określenie „Geographic Information System”).
- 3) Techniki tworzenia modelu funkcjonalno-przestrzennego.
- 4) Techniki identyfikacji obszarów strategicznej interwencji (OSI).

Na tym etapie interesariusze byli włączeni poprzez:

- 1) Warsztaty strategiczne z udziałem zaproszonych interesariuszy z sektorów publicznego, prywatnego, pozarządowego oraz mieszkańców. W ramach zorganizowanych trzech spotkań warsztatowych w dniu **20 marca 2025 roku** przeprowadzono programowanie rozwoju w sferach: społecznej, środowiskowo-klimatycznej i przestrzennej oraz gospodarki i promocji. Po ogólnej prezentacji wyników diagnozy formułowane były misja i wizja oraz określone były cele strategiczne i kierunki działań. Rezultatem były robocze raporty z wynikami prac strategicznych.
- 2) **Możliwość zgłaszania** pisemnych (droga mailową i w formie papierowej) uwag do raportów z wynikami warsztatów strategicznych oraz propozycji celów / kierunków działań oraz zadań realizacyjnych.

Rezultatem II etapu był projekt „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034”.

III etap – konsultowanie i weryfikowanie projektu Strategii

Trzeci etap obejmował przeprowadzenie procesu konsultacji i weryfikacji Strategii. Warty podkreślenia jest fakt, że aktualnie przy opracowywaniu strategii rozwoju w samorządach, coraz więcej uwagi poświęca się nie tylko dokumentowi strategii, lecz procesowi jego tworzenia. To należy zaliczyć do rozwoju pozytywnych skutków zainteresowania planowaniem strategicznym. Dokumenty opracowywane przy szerokim współudziale różnych grup społecznych odzwierciedlają rzeczywiste potrzeby i aspiracje mieszkańców i instytucji oraz innych, podmiotów związanych z gminą, wypracowanych i sformułowanych przy udziale grona ekspertów.

W tym miejscu należy podkreślić kluczową rolę przedstawicieli wszystkich grup interesariuszy Miasta i Gminy Nowe Miasto, których zaangażowanie i aktywność zagwarantowały uwzględnienie interesów lokalnych społeczności w treści niniejszej Strategii. Takie podejście osób pracujących przy opracowaniu niniejszej strategii w pełni wpisuje się w powyższe stwierdzenia dotyczące partycypacji społecznej.

Zgłoszone opinie i uwagi zostały poddane analizie, a uzasadnione wnioski uwzględniono w końcowej wersji Strategii. Sprawozdanie z procesu konsultacji zostało opublikowane na oficjalnej stronie internetowej Miasta i Gminy Nowe Miasto.

Rezultatem III etapu jest skonsultowany projekt „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034”, uwzględniający uwagi zgłoszone w ramach konsultacji społecznych, następnie uchwalony dokument „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034” przez Radę Miejską.

Uznano, że dzięki takiemu podejściu, przedstawionemu powyżej, opracowana Strategia będzie dokumentem niosącym wymierne korzyści, nie tylko dla samej Gminy, ale przede wszystkim dla wszystkich interesariuszy, bowiem zawierać będzie wspólnie wypracowaną wizję i misję rozwoju oraz cele strategiczne odpowiadające ich potrzebom, oczekiwaniom i aspiracjom, do osiągnięcia których Miasto i Gmina Nowe Miasto będzie dążyło w perspektywie do 2034 roku.

Część diagnostyczna

II. Wnioski z Diagnozy

W poniższym rozdziale, na potrzeby „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034”, zostały zaprezentowane wnioski z Załącznika nr 1 pn. „Diagnoza sytuacji środowiskowo-klimatycznej, przestrzennej, społecznej i gospodarczej Miasta i Gminy Nowe Miasto”, o której mowa w art. 10a ust. 1 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. „Diagnoza sytuacji środowiskowo-klimatycznej, przestrzennej, społecznej i gospodarczej Miasta i Gminy Nowe Miasto” (dalej: Diagnoza) została opracowana z myślą o zaprojektowaniu wizji, celów i kierunków rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto w perspektywie do 2034 roku. Diagnoza jest materiałem przekrojowym, tj. obejmuje wiele zagadnień odnoszących się do aktualnej sytuacji Miasta i Gminy Nowe Miasto, w tym aspektów społecznych, środowiskowo-klimatycznych i przestrzennych oraz gospodarczych, jak również jego otoczenia, regionu oraz całej Polski. Dodatkowo zawiera odniesienie do uwarunkowań regionalnych i krajowych, które mogą mieć znaczący wpływ na rozwój Miasta i Gminy Nowe Miasto.

W opracowaniu Diagnozy wykorzystane zostały dane pochodzące z wielu źródeł, m.in. ze statystyk publicznych, w tym informacji z zasobu Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych), z opracowań i analiz prowadzonych dotychczas przez Miasto i Gminę Nowe Miasto, jak również narzędzia Monitor Rozwoju Lokalnego, stworzonego przez Związek Miast Polskich. Narzędzie to umożliwiło dokonanie porównania Miasta i Gminy Nowe Miasto z innymi gminami o podobnej wielkości i funkcjach administracyjno-gospodarczych w kraju. W grupie o podobnej wielkości znalazły się miasta i gminy powiatu płońskiego m.in. Płońsk, Raciąż, Baboszewo, Czerwińsk, Dzierżążnia, Naruszewo, Sochocin.

W Diagnozie wykorzystano wyniki badań ilościowych i jakościowych przeprowadzonych wśród mieszkańców Miasta i Gminy Nowe Miasto, przedsiębiorców i innych związanych z nią podmiotów i organizacji, jak również informacje uzyskane w ramach przeprowadzonych warsztatów strategicznych oraz warsztatów służących formułowaniu wizji, misji, celów i kierunków rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto.

Zebrany materiał diagnostyczny, analiza SWOT, zidentyfikowane problemy Miasta i Gminy Nowe Miasto, oczekiwania i aspiracje jego mieszkańców, w tym przedstawiciele różnych grup społecznych posłużyły do określenia wyzwań rozwojowych stojących przed Miastem i Gminą Nowe Miasto. Stanowią one swoiste podsumowanie diagnozy i jednocześnie są punktem odniesienia dla części postulatywnej projektowanej „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034”. Pełna treść Diagnozy sytuacji środowiskowo-klimatycznej, przestrzennej, społecznej i gospodarczej Miasta i Gminy Nowe Miasto wraz z opracowaną „Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034” zostaną opublikowane na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta i Gminy Nowe Miasto oraz na stronie internetowej Gminy.¹

Zawarte poniżej wnioski z Diagnozy zostały zaprezentowane w trzech sferach: społecznej, środowiskowo-klimatycznej i przestrzennej oraz gospodarczej.

¹ <https://www.ugnowemiasto.pl/>

Sfera społeczna

Sytuacja demograficzna

W Mieście i Gminie Nowe Miasto, na koniec 2023 roku, zameldowanych było 4 547 mieszkańców (5,4% całkowitej liczby mieszkańców zamieszkujących powiat płoński i 0,1% całkowitej liczby mieszkańców zamieszkujących województwo mazowieckie), co w przeliczeniu na jej powierzchnię stanowiło 38,6 osoby/km² (najniższy wskaźnik zaludnienia w powiecie). Analiza sytuacji demograficznej Miasta i Gminy Nowe Miasto wskazuje, iż od 2019 roku do 2023 roku utrzymywała się tendencja spadkowa liczby mieszkańców. W 2019 roku Gmina liczyła 4655 osób, a w 2023 roku było to 4574 osób. Prognozy opracowane przez Główny Urząd Statystyczny wskazują, że w perspektywie do 2035 roku liczba ludności Miasta i Gminy Nowe Miasto będzie stale spadać, aż do poziomu 4 434 osoby.

Średnia dynamika spadku w podanym okresie wyniosła 97,7% i była wyższa w porównaniu do notowanej w powiecie płońskim i gminach miejsko-wiejskich powiatu, ale niższa niż w województwie mazowieckim. Jednocześnie można zauważyć, iż jest to tendencja obserwowana nie tylko w Mieście i Gminie Nowe Miasto, ale w większości gmin powiatu płońskiego, że spadek ten będzie się nasilać. Wyjątek stanowią gminy wiejskie.

Tendencja spadkowa, wynika z niskiej liczby urodzeń oraz ze stopniowego odpływu mieszkańców z terenów wiejskich i małych miast do miast dużych i średnich oraz obszarów wiejskich położonych w obszarze bezpośredniego oddziaływania dużych miast (szczególnie do Warszawy). Utrzymanie się tendencji charakteryzującej zmiany ludności w Gminie, w badanym okresie w wymiarze długofalowym będzie negatywnie wpływać na gospodarkę Miasta i Gminy Nowe Miasto, prowadząc m.in. do spadku kapitału ludzkiego oraz do zmniejszenia się rynku zbytu, a w konsekwencji także do zmniejszenia możliwości rozwoju działalności gospodarczej.

W analizowanym okresie - lata 2019-2023 - można było zaobserwować ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego. W 2023 roku, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, kształtował się on na poziomie znacznie niższym niż wskaźnik obliczony dla powiatu płońskiego oraz województwa mazowieckiego. W 2023 roku urodziło się 31 dzieci.

Spadek wynikał przede wszystkim z niekorzystnej struktury demograficznej oraz niskiej dzietności. Wśród przyczyn takiego stanu rzeczy należy wymienić ponadto brak poczucia bezpieczeństwa społecznego, które należy tutaj rozumieć nie tylko brak zagrożeń, ale również tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi i dobrobytowi społeczeństwa. Mowa tu m.in. o ochronie przed zagrożeniami, zabezpieczeniu socjalnym, stanie infrastruktury, edukacji, służby zdrowia i kultury.

Oprócz powyżej wymienionych przyczyn nie można zapominać o tym, że jedną z poważniejszych przyczyn stanu depresji urodzeniowej jest „kultura” i wywodzące się z niej potrzeby i aspiracje rodzicielskie. Socjologowie wskazują, iż analizując to zjawisko, prowadzące do katastrofy demograficznej, należy ocenić rzeczywistość pod kątem tego, na ile rodzina i posiadanie dzieci, budują prestiż, aspiracje i dumę z bycia rodzicami. Zdarza się, że w przestrzeni publicznej konstruowany jest obraz rodzicielstwa jedynie jako trudu, cierpienia, ograniczenia wolności i odmawiania sobie przyjemności. W tym kontekście, na ile to jest możliwe, wspólnota samorządowa może we własnym zakresie prowadzić działania zmieniające ten przekaz, co zresztą już się dzieje np. poprzez włączanie

rodziców, dziadków, rodzeństwo do uczestnictwa w różnego rodzaju imprezach organizowanych przez przedszkole, szkoły np. piknikach rodzinnych, Dniach Mamy, Babci, Dziadka itp.

Wraz ze spadkiem liczby mieszkańców istotnie zmieniała się struktura demograficzna Miasta i Gminy Nowe Miasto. W ciągu ostatnich pięciu lat liczba osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszyła się jedynie o 8 osób, w wieku produkcyjnym o 229 osób. Z kolei liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 113 osób. Na uwagę zasługuje fakt, w jaki sposób zmienia się procentowy udział osób w poszczególnych grupach wiekowych w ogólnej liczbie mieszkańców. Można zaobserwować wzrost znaczenia dwóch grup: przedprodukcyjnej oraz poprodukcyjnej. W przypadku pierwszej jej udział wzrósł z 17,8% do 18,4%, zaś w przypadku drugiej wzrost nastąpił z poziomu 21,7% do 24,7%. Wyraźnie spada też udział osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców: z 60,6% do 57,0%.

Systematycznie rośnie wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego, odzwierciedlający stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym do ludności w wieku produkcyjnym z poziomu 27,2% w roku 2019 do poziomu 32,7% w roku 2023. W przyszłości będzie to skutkowało wzrostem zapotrzebowania na usługi opiekuńcze zwykłe i specjalistyczne oraz podejmowanie działań zapewniających opiekę nad osobami starszymi, niesamodzielnymi.

Przywołane powyżej dane i prognozy w wymiarze krajowym wskazują przede wszystkim na silny rozwój głównych aglomeracji miejskich wraz z przyległymi do nich obszarami, które będą przyciągać swym potencjałem ludność z obszarów bardziej peryferyjnych. Postępować będzie proces suburbanizacji, który będzie prowadził do powiększania się obszarów poszczególnych aglomeracji i znaczącego wzrostu ludności w gminach przyległych do wielkich miast. Gmina Nowe Miasto znajdzie się w przyszłości poza wpływem opisywanych powyżej procesów.

Mieszkalnictwo

Uwarunkowania związane z mieszkalnictwem na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto są w dużym stopniu zróżnicowane, co wynika m.in. stąd, że obszar Miasta i Gminy Nowe Miasto obejmuje 37 miejscowości wchodzących w skład 33 sołectw. Najmniejszą pod względem liczby ludności jest wieś Gucin licząca 18 mieszkańców, a największą miejscowością jest Nowe Miasto liczące 1502 mieszkańców (dane na 31.12. 2024 r.) . W większości wsi występuje zabudowa zagrodowa z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (zabudowa rozproszona) i letniskową zlokalizowaną najczęściej wzdłuż głównych dróg. Zmiany zachodzące w rolnictwie spowodowały, że budynki mieszkalne i obiekty gospodarcze w siedliskach rolniczych (m.in. stodoły, budynki inwentarskie) przestały pełnić swoją funkcję i często adaptowane są na inne cele np. mieszkaniowe, usługowe. Wśród terenów zabudowanych wyróżniają się kompleksy zabudowy rekreacyjnej w formie głównie domów letniskowych lub budynków mieszkaniowych jednorodzinnych użytkowanych sezonowo. Skupiska takiej zabudowy występują w miejscowości Aleksandria, Grabie, Popielżyn Dolny, Żołędowo oraz Nowe Miasto – głównie wokół zbiornika retencyjnego.

Pod względem zagospodarowania miejscowość gminna Nowe Miasto z miejscowością Nowe Miasto Folwark tworzy jeden zespół urbanistyczny. Przeważa tu zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i mieszkaniowo-usługowa, w tym letniskowa oraz nieliczna zabudowa zagrodowa.

Powierzchnia Gminy Nowe Miasto to w sumie 11 771,79 ha, z których tereny zabudowane i zainwestowane wynoszą 416,57 ha i komunikacyjne (drogi) 257,85 ha.

Biorąc pod uwagę opisane powyżej tendencje depopulacji Miasta i Gminy Nowe Miasto należy zwrócić uwagę na realną dostępność do zasobów mieszkaniowych, w szczególności dla osób młodych, rodzin wielodzietnych i osób o niższych dochodach, która również wpływa na atrakcyjność zamieszkania w gminie. Do tego dochodzi jeszcze konieczność pogodzenia rozwoju funkcji turystycznej, która w Mieście i Gminie Nowe Miasto nabiera coraz większego znaczenia.

Problemy społeczne, pomoc i opieka społeczna

Kluczowym dokumentem wskazującym cele i kierunki rozwoju polityki społecznej w Gminie jest „Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nowe Miasto na lata 2019 - 2025”. Jest ona kluczowym dokumentem, który określa cele i kierunki działań na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców, zwiększenia efektywności usług oraz zapewnienia godziwych warunków życia osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w szczególności ukierunkowana jest na seniorów i osoby z niepełnosprawnościami. Prawie co trzeci mieszkaniec Miasta i Gminy Nowe Miasto jest seniorem, wielu z nich deklaruje, iż boryka się z różnego rodzaju ograniczeniami sprawności. Z jednej strony potwierdza to skalę ilościową i jakościową potrzeb w tym zakresie, a z drugiej stawia przed Gminą ogromne wyzwanie w kontekście umiejętności i zdolności zaspokajania potrzeb tej grupy społecznej oraz wykorzystania potencjału seniorów w kreowaniu tzw. „srebrnej gospodarki” (gospodarki senioralnej).

Za wdrażanie Strategii odpowiedzialny jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście, który posiada wieloletnie doświadczenie i szerokie kompetencje prowadzenia polityki społecznej. Sytuacja społeczna Miasta i Gminy Nowe Miasto w istotnym zakresie jest powiązana z demografią Gminy. Systematycznie rośnie wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego, odzwierciedlający stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym do ludności w wieku produkcyjnym z poziomu 27,2% w roku 2019 do poziomu 32,7% w roku 2023. W przyszłości będzie to skutkowało wzrostem zapotrzebowania na usługi opiekuńcze zwykłe i specjalistyczne oraz podejmowanie działań zapewniających opiekę nad osobami starszymi, niesamodzielnymi.

W tym miejscu należy podkreślić rozwiniętą działalność Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, którego pracownicy mają dokładne rozeznanie odnośnie potrzeb mieszkańców w zakresie opieki.

Wiele osób starszych, to osoby samotne (np. dzieci wyjechały do większych miast lub za granicę), które wymagają częściowej opieki, a które nie potrzebują całodobowego pobytu, ale chcą spędzać czas w grupie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym czuć się potrzebnymi. Niektóre z tych osób mają bardzo wysokie kwalifikacje i doświadczenie zawodowe w rozmaitych dziedzinach i chciałyby przekazać je młodszemu pokoleniu. Sprawdzonym rozwiązaniem w tym zakresie są Domy Dziennego Pobytu, których tworzenie i utrzymywanie należy poważnie rozpatrzyć.

Pomoc i opieka społeczna mają bardzo różne formy, które ośrodki pomocy społecznej realizują adekwatnie do potrzeb. Wydaje się, że na szczególną uwagę zasługują usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz usługi sąsiedzkie. Jest to rozwiązanie, które przysługuje osobie wymagającej objęcia jej taką usługą, ale też daje możliwość zatrudnienia osobom nieposiadającym pracy, dysponującym wolnym czasem, sąsiadom. Warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania określa w drodze uchwały Rada Miejska.

Na pewno warto też, w związku z tymi tendencjami, rozważyć tworzenie i wspieranie wolontariatu senioralnego, którego celem jest poprawa jakości życia osób starszych, przeciwdziałanie samotności, izolacji oraz aktywizacji społecznej seniorów.

Wolontariat senioralny ma też odwrotny efekt, ponieważ dla wolontariusza, szczególnie osoby młodej, jest to doskonała okazja do nawiązywania kontaktów, budowania więzi międzypokoleniowych oraz rozwijania empatii i zrozumienia, możliwość zdobycia doświadczenia czy rozwijania umiejętności interpersonalnych.

Z problemami osób starszych i niepełnosprawnych wiążą się, oprócz kwestii opiekuńczych, techniczne rozwiązania dotyczące dostępności obiektach publicznych. Część nich nie jest dostosowana do osób ze specjalnymi potrzebami, w tym z niepełnosprawnościami. Bariery architektoniczne dotyczą również przestrzeni publicznych i mieszkaniowych.

Przywołane powyżej dane i prognozy w wymiarze krajowym wskazują przede wszystkim na silny rozwój głównych aglomeracji miejskich (np. Warszawa) wraz z przyległymi do nich obszarami, które będą przyciągać swym potencjałem ludność z obszarów bardziej peryferyjnych. Postępować będzie proces suburbanizacji, który będzie prowadził do powiększania się obszarów poszczególnych aglomeracji i znaczącego wzrostu ludności w gminach przyległych do wielkich miast. Miasto i Gmina Nowe Miasto znajdzie się w przyszłości poza wpływem opisywanych powyżej procesów.

Dziedzictwo kulturowe, kultura

(...) Nowe Miasto było lokowane w XIV wieku. Już w 1398 roku pisano o nim „jest to miasto książęce, stolica powiatu sądowego ziemi zakroczymskiej”. W średniowiecznym podziale administracyjnym Mazowsza, figurowało jako stolica powiatu sądowego ziemi zakroczymskiej. W XIV wieku odbywały się tu tzw. sądowe roki ziemskie, co świadczy o wysokiej randze administracyjnej tej miejscowości w realizacji władzy książęcej na północno-wschodnich kresach Mazowsza. W 1420 roku Książę Janusz I obdarzył miejscowość prawem miejskim chełmińskim nadając jej herb przedstawiający na tarczy o niebieskim tle, postać św. Jana Chrzciciela trzymającego na ręku Baranka Bożego w kole z chorągiewką.

Księgi sądowe i inne dokumenty z końca XIV i początku XV wieku wskazują na istnienie wielu miejscowości nad rzeką Soną, które obecnie są częścią naszej gminy (...). Nowe Miasto było ważnym węzłem drogowym, odbywały się tu co czwartek słynne targi oraz jarmarki, na które przyjeżdżali kupcy m.in. z Nowogrodu, Kijowa i Lwowa. W roku 1869 utraciło prawa miejskie, z których korzystało przez 467 lat. Była to zemsta władz carskich za masowy udział mieszkańców miasta i okolic w zrywie niepodległościowym w 1863 roku (...)².

Zabytki, na które warto zwrócić uwagę, a które podnoszą atrakcyjność turystyczną Miasta i Gminy Nowe Miasto zostały ujęte w wykazie zabytków nieruchomych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Nowe Miasto, przyjętej Zarządzeniem Wójta Gminy Nowe Miasto nr 34/2013 z dnia 10 czerwca 2013 roku (szczegółowy opis został zamieszczony w „Diagnoza sytuacji środowiskowo-klimatycznej, przestrzennej, społecznej i gospodarczej Miasta i Gminy Nowe Miasto”).

Bardzo cennymi obiektami, zarówno pod względem przyrodniczym, jak i kulturowym, są znajdujące się na terenie gminy parki podworskie, których nadzorcą jest Mazowiecki Wojewódzki Konserwator

² <https://www.ugnowemiasto.pl/pl/zarys-historyczny>

Zabytków. W swej pierwotnej wersji były to głównie założenia parkowe, w skład których wchodziły również kompleksy stawów, alei dojazdowych oraz sadów i klombów. Ochroną konserwatorską objęto parki podworskie w miejscowościach: Gościmin Wielki, Miszewo Wielkie i Modzele Bartłomiej. Stanowią one czytelne elementy krajobrazu kulturowego Miasta i Gminy Nowe Miasto.

Istotnym wyzwaniem dla Miasta i Gminy Nowe Miasto jest zachowanie tego dziedzictwa, mając na względzie jego różnorodność, skalę, czy też uwzględniając strukturę własności. Warto zwrócić uwagę, iż część zasobu kulturowego to obiekty sakralne, część znajduje się w rękach prywatnych. Niektóre wymagają pilnych działań remontowych i modernizacyjnych.

Ośrodkiem, który zapewnia mieszkańcom Miasta i Gminy Nowe Miasto mieszkańcom stały dostęp do wydarzeń kulturalnych oraz dostęp do usług kulturalnych jest Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Mieście (MGOK) oraz Wiejski Ośrodek Kultury w Nowym Mieście. W strukturze MGOK funkcjonuje Biblioteka, która pomimo „przechodzenia” czytelnictwa na cyfrowe nośniki ma stałą rzeszę czytelników. Taka sytuacja wskazuje też kierunek działania biblioteki w przyszłości m.in. digitalizacji zbiorów.

Ośrodek ma w swojej ofercie stałe elementy takie jak: spotkania dla dzieci w czasie ferii zimowych i wakacji (zajęcia plastyczne, mistrz pięknego czytania, gry planszowe, wspólne oglądanie bajek i filmów, quizy), cyklicznie organizuje koncerty: wiosenny, jesienny oraz noworoczny.

Ograniczeniem możliwości rozwijania atrakcyjnej oferty Ośrodka jest niedostateczne wyposażenie w potrzebny sprzęt techniczny. Z kolei infrastruktura techniczna jest dość dobrze rozwinięta, co umożliwia organizację różnych imprez kulturalnych, rekreacyjnych, sportowych (szczególnie w pobliżu zalewu oraz w mieście). Zarówno Miejsko- Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Mieście, jak i Wiejski Ośrodek Kultury w Nowym Mieście są w pełni przystosowane do korzystania przez osoby niepełnosprawne.

Działalność MGOK jest bardzo cenna, ponieważ zwiększanie roli kultury w procesie edukacji dzieci, młodzieży oraz dorosłych służy przygotowywaniu do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

Należy zwrócić uwagę na istniejące bariery w dostępie do kultury dla mieszkańców Gminy. Dla części odbiorców ograniczeniem jest aspekt ekonomiczny, który dotyczy między innymi osób młodych, jak również niedostateczna promocja oferty kulturalnej.

Sport, rekreacja i turystyka

Do atutów Miasta i Gminy Nowe Miasto należy zaliczyć doskonałe naturalne warunki przyrodniczo-krajobrazowe do odpoczynku i uprawiania różnorodnych dyscyplin sportowych. Istniejąca infrastruktura sportowo-rekreacyjna oraz aktywny klub sportowy sprzyjają tworzeniu atrakcyjnej oferty zarówno dla mieszkańców Gminy, ale również gości i turystów. Oferta sportowa kierowana jest w szczególności do dzieci i młodzieży. Wydarzenia i imprezy sportowe organizowane na obiektach sportowych gminy i nie tylko to m.in.:

- wędkarski dzień dziecka,
- triathlon,
- biegi nad zalewem nowomiejskim,
- zawody strażackie na boisku sportowym w nowym mieście,

- turnieje piłki nożnej,
- turniej dart,

Na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto działa Klub Sportowy- Ludowy Zespół Sportowy „Sona” Nowe Miasto.

Podstawową bazę sportowo-rekreacyjną stanowią:

- Hala sportowa przy Zespole Szkół im. Integracji Europejskiej w Nowym Mieście,
- Boisko Orlik w Nowym Mieście,
- Obiekt sportowo rekreacyjny – Otwarta Strefa Aktywności w Nowym Mieście,
- Boisko sportowe w Nowym Mieście,
- Tor rowerowy typu pumptrack.

Dzisiaj nie ma potrzeby przekonywania kogokolwiek, iż sport należy traktować jako jeden z ważniejszych czynników budowy zdrowego i aktywnego społeczeństwa. Istotną barierą w rozwoju sportu jest deficyt środków finansowych, zarówno w odniesieniu do działalności klubów sportowych, jak też przeznaczonych na modernizację i rozwój infrastruktury sportowej.

Tereny Miasta i Gminy Nowe Miasto to doskonałe miejsce do rozwoju oferty wypoczynku, opartego na walorach środowiska i aktywności rekreacyjnej. Na atrakcyjność wpływa możliwość poznania walorów przyrodniczych, kulturowych i historycznych miejsca/regionu oraz interaktywne metody prezentacji lokalnych zwyczajów, sposobów gospodarowania, tradycyjnej wytwórczości, itp.

Z inicjatywy Stowarzyszenia Klubu Sportowo-Turystycznego "LIMES" i przy udziale Towarzystwa Miłośników Ziemi Płońskiej, na terenie Powiatu Płońskiego powstały Turystyczne Szlaki Rowerowe, które w części przebiegają przez teren Miasta i Gminy Nowe Miasto. W czasie podróży można zobaczyć wiele ciekawych miejsc związanych z historią ziemi płońskiej, a także ciekawostki przyrodnicze. Powstały trzy szlaki, które łączą wszystkie gminy powiatu płońskiego. Szlak czerwony otaczający Płońsk, oddalony od centrum od kilku do kilkunastu kilometrów. Do szlaku czerwonego z Płońska można dotrzeć żółtymi trasami, które zaczynają się w Płońsku i są rozmieszczone promieniście dwoma nitkami. Szlak niebieski, najdłuższy, łączy Czerwińsk nad Wisłą z Gralewem przez Raciąż. Szlak zielony jest zlokalizowany w lasach, w okolicach Sochocina, Jońca i Nowego Miasta. Duży nacisk kładziony jest na wykorzystanie walorów krajobrazowych (...).³

Mówiąc o rekreacji nie można zapomnieć o Zalewie Nowomiejskim przy którym zlokalizowane są różnego rodzaju elementy podnoszące atrakcyjność tego miejsca. Są to m.in.:

- baza noclegowa i gastronomiczna,
- trasy spacerowo-biegowe wokół zalewu,
- wypożyczalnia kajaków i rowerów wodnych, plaża, pole namiotowe,
- zalew jest też atrakcyjny wędkarsko.

Wszystko to sprawia, że rozwój oferty turystycznej może stwarzać nowe miejsca pracy oraz wpływać pozytywnie na rozwijanie działalności gospodarczej.

³ <http://www.powiat-plonski.pl/ziemiplonska/rowery.html>

Możliwość aktywnego spędzania czasu wolnego ma duże znaczenie dla mieszkańców Gminy i turystów, jednak rozwijająca się oferta sportowo-rekreacyjna rodzi wiele nowych oczekiwań. Z tego względu istotne znaczenie dla dalszego rozwoju tej sfery będzie miało rozwijanie infrastruktury temu służącej.

Opieka zdrowotna

Realizacja zadań związanych z opieką zdrowotną w niewielkim zakresie należy do kompetencji samorządu gminnego. Jakość i skuteczność rozwiązań w większej skali kreowana jest z poziomu centralnego. Miasto i Gmina Nowe Miasto może mieć jednak wpływ na zdrowie mieszkańców poprzez realizację wybranych polityk społecznych, może wspierać aktywność fizyczną, realizować programy profilaktyczne, wspierać wybrane grupy społeczne i wiekowe. W kompetencji samorządu są również działania edukacyjne. Przedsięwzięcia w tym zakresie realizowane są i powinny być kontynuowane w Gminie, przy aktywnym udziale sektora społecznego.

Można, bez obaw, stwierdzić, że w aktualnych warunkach na terenie całej Polski, ciężar problemów społecznych wyraźnie przesuwa się w kierunku tych związanych ze stanem zdrowia. Na terenie Gminy w 2024 roku funkcjonował jeden podmiot udzielający świadczeń medycznych – Przychodnia PALIUM w Nowym Mieście. Biorąc pod uwagę specyfikę Gminy, tworzonej przez kilkadziesiąt miejscowości, jest to spore wyzwanie by zapewnić wszystkim mieszkańcom dobry dostęp do opieki zdrowotnej. Świadczenia zdrowotne są udzielane pacjentom w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia, w przychodni oraz w przypadkach uzasadnionych wskazaniem medycznym, w domu pacjenta. Przychodnia prowadzi poradnię ogólną, punkt szczepień, gabinet zabiegowy oraz gabinet rehabilitacyjny. Liczba zdeklarowanych pacjentów na 31 grudnia 2024 roku wynosiła 3 234 , a z porad lekarskich skorzystano ogółem 19 783 razy, w tym 147 z porad domowych. Najczęściej dotyczyły one:

- zwyrodnień kręgosłupa,
- infekcji górnych dróg oddechowych,
- nadciśnienia tętniczego.

Na terenie Gminy funkcjonuje Zespół Ratownictwa Medycznego, pełniący dyżury codziennie od godz. 7:00 do 19:00. W ramach praktyk prywatnych zapewniona jest mieszkańcom opieka stomatologiczna i endokrynologiczna.

W 2024 roku w Gminie Nowe Miasto działały dwie apteki, jedna z nich dostosowana dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

Specjalistyczną opiekę medyczną zapewnia Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Płońsku, prowadzący 12 oddziałów.

Analizując gotowość Gminy i systemu opieki zdrowotnej należy pamiętać, że istnieją lub pojawiają się problemy, takie jak: alkoholizm i związane ze zdrowiem psychicznym. Warto zauważyć, że nie są to problemy widoczne jedynie w Gminie, bowiem jego skala ma charakter ogólnokrajowy.

Innym wyzwaniem są choroby nowotworowe. W Polsce i na świecie obserwuje się wzrost zachorowań na nowotwory – liczba nowych przypadków w ostatnich latach wzrosła, a także zwiększa się liczba osób żyjących z chorobą nowotworową. Na świecie, szacuje się, że w 2050 roku liczba nowych przypadków raka wzrośnie o 77% w porównaniu do 2022 roku. Wprawdzie gmina nie może bezpośrednio włączyć się w leczenie tych chorób, ale może propagować i organizować działania profilaktyczne w tym zakresie.

Opieka żłobkowa, opieka przedszkolna

Na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto nie funkcjonują żłobki. Opieka przedszkolna świadczona jest przez Przedszkole Samorządowe im. Misia Uszatka w Nowym Mieście. W sześciu oddziałach opieką jest objętych 150 dzieci. Wskaźnik liczby dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat w Mieście i Gminie Nowe Miasto na tle powiatu płońskiego i województwa mazowieckiego oraz gmin miejsko-wiejskich powiatu płońskiego jest niski. Poziom upowszechnienia edukacji przedszkolnej w Mieście i Gminie Nowe Miasto jest jedynie wyższy niż notowany w Gminie Sochocin. Jednakże w 2023 roku wszyscy rodzice, którzy wystąpili z wnioskiem o przyjęcie ich dzieci do przedszkola otrzymali pozytywną odpowiedź. Należy podkreślić, że rodziny z miejscowości położonych peryferyjnie w stosunku do Nowego Miasta mają utrudniony dostęp do tego rodzaju opieki.

Wyzwaniem dla Gminy będzie wzmocnienie potencjału przedszkola w zakresie realizacji zajęć dodatkowych, które wspierać będą rozwój dzieci oraz wyrównywać szanse rozwojowe, doposażenia w pomoce dydaktyczne oraz podnoszenie kompetencji zawodowych kadry pedagogicznej i zarządzającej przedszkolem.

Edukacja szkolna

Sytuacja w zakresie edukacji w gminie jest stabilna. W roku 2023 Miasto i Gmina Nowe Miasto była organem prowadzącym dla Zespołu Szkół im. Integracji Europejskiej w Nowym Mieście, w skład którego wchodzi:

- Szkoła Podstawowa – 293 uczniów,
- Liceum Ogólnokształcące – 23 uczniów.

W ramach Zespołu funkcjonuje jeszcze Branżowa Szkoła I stopnia, w której w analizowanym roku nie było uczniów.

Tu, podobnie jak w przypadku opieki przedszkolnej, sporym obciążeniem organizacyjnym i finansowym Miasta i Gminy Nowe Miasto było dowożenie uczniów do szkół (w tym dzieci niepełnosprawnych). W 2023 roku do placówek oświatowych zlokalizowanych w Nowym Mieście dowożonych było ok. 180 uczniów, w tym 14 uczniów posiadających orzeczenia o niepełnosprawności. Koszty dowozu dzieci i młodzieży do ww. szkół w 2023 roku wyniosły 394 092,52 zł, co jest dość dużym obciążeniem budżetu gminy, zwłaszcza, że koszty te systematycznie rosną.

Ogólnie rzecz ujmując, jakość kształcenia w szkole można mierzyć na kilka sposobów, uwzględniając zarówno wyniki uczniów, jak i efektywność procesu nauczania. Kluczowe są wyniki egzaminów zewnętrznych, postępy w nauce poszczególnych uczniów, opinie rodziców i uczniów o szkole oraz działania podejmowane przez nauczycieli w celu podnoszenia jakości kształcenia.

Porównując wyniki uzyskane przez uczniów szkoły podstawowej zlokalizowanej w Nowym Mieście do wyników osiągniętych przez uczniów szkół podstawowych powiatu płońskiego i województwa mazowieckiego oraz kraju w 2023 roku można zauważyć, że są one generalnie słabsze (z wyjątkiem wyników egzaminu z języka polskiego, które są wyższe niż osiągnięte przez uczniów szkół podstawowych w powiecie płońskim i kraju).

W Zespole Szkół realizowane są różne projekty, dające dzieciom i młodzieży możliwość z jednej strony atrakcyjnego spędzania czasu, z drugiej zaś, co może nawet ważniejsze, szansę dalszego rozwoju. Realizację dodatkowych zajęć, także sportowych, umożliwia infrastruktura szkolna, w tym przyszkolne

boisko wielofunkcyjne Orlik, hala sportowa i sala gimnastyczna, które są dość dobrze wyposażone w sprzęt sportowy.

Władze Gminy regularnie podejmują działania polegające na doposażeniu szkoły oraz prowadzeniu zajęć wyrównawczych i rozwijających. Jednocześnie niezbędne będzie systematyczne podejmowanie działań w kierunku dalszego unowocześniania infrastruktury edukacyjnej, doposażania szkoły i przedszkola w nowoczesny sprzęt i pomoce dydaktyczne oraz podwyższania kwalifikacji nauczycieli w celu osiągnięcia wysokiej jakości edukacji, zgodnej z oczekiwaniami rodziców. Wyzwaniem jest wzmacnianie potencjału edukacji włączającej, w celu zapewnienia równych szans edukacyjnych wszystkim uczniom, w tym osób z niepełnosprawnościami. Ważne będzie systematyczne dążenie do dostosowania systemu edukacji do standardów dostępności oraz prowadzenie w szkole działań z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów.

Myśląc o podnoszeniu poziomu kształcenia nie można zapominać o kadrach nauczycielskich. Proces starzenia się kadr, przy jednoczesnym zagrożeniu odpływu młodszych nauczycieli ze względu na niski poziom wynagrodzeń generuje luki kadrowe. Część problemów, które dotyczą szkolnictwa podstawowego będzie możliwych do rozwiązania z poziomu centralnego. Dotyczy to między innymi kwestii wynagrodzeń w oświacie, kształtu programu nauczania, czy też dostępu do specjalistów z zakresu zdrowia psychicznego. Nie mniej jednak będzie to dużym wyzwaniem dla władz Gminy.

Aktywność społeczna i obywatelska

Aktywność społeczną i obywatelską mieszkańców danego obszaru można mierzyć na różne sposoby. Jednym z nich, jest liczba aktywnych organizacji pozarządowych (NGO), w tym jednostek OSP i Kół Gospodyń Wiejskich, które na terenie Gminy działają. Analiza taka może ujmować m.in. zaangażowanie w życie społeczne, efektywność i skuteczność w realizacji celów statutowych, wpływ na społeczność lokalną, a także jakość współpracy z innymi podmiotami, w tym z gminą. Organizacje pozarządowe często skuteczniej niż inne podmioty, czy instytucje, potrafią przyczyniać się do rozwiązywania problemów społecznych w lokalnej społeczności.

Według stanu na rok 2023 na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto działało 12 organizacji pozarządowych (stowarzyszeń i fundacji).

Porównując liczbę NGO w Mieście i Gminie Nowe Miasto, należy stwierdzić, że jest to niższa wartość niż w innych gminach Powiatu Płockiego. Może to świadczyć o niewystarczającej, niskiej aktywności społecznej mieszkańców, aczkolwiek należy zauważyć, że wartość wskaźnika (liczba NGO przypadających na 1 tys. mieszkańców) w Mieście i Gminie Nowe Miasto w okresie od 2019-2023 wzrosła z 2,15 do 2,64.

Są to organizacje o charakterze sportowym, kulturalnym i społecznym. Do ich głównych zadań należy wsparcie działań z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu, kultury, promocji zdrowego trybu życia.

Utrzymanie potencjału i aktywności organizacji pozarządowych, zwiększenie ich liczby oraz liczby osób działających w tych organizacjach należy postrzegać, jako istotne wyzwanie dla rozwoju kapitału społecznego w gminie. Możliwe jest jeszcze efektywniejsze wykorzystanie organizacji pozarządowych, między innymi poprzez wzmocnioną komunikację i organizację współpracy, zarówno pomiędzy sektorem publicznym i pozarządowym, jak też wewnątrz sektora pozarządowego, realizację

programów integracji społecznej, międzypokoleniowej i międzykulturowej, podejmowanie działań w zakresie budowania poczucia współodpowiedzialności, wspólnoty i integracji oraz zachęcanie i wspieranie organizacji pozarządowych oraz samych mieszkańców do podejmowania przez nich różnorodnych inicjatyw we wszystkich sferach działalności gminy. Warto przy tym zwrócić uwagę, iż potencjał i aktywność organizacji jest zasobem ograniczonym. Zależy bowiem od aktywności ich członków. Sukcesja działalności społecznej jest przy tym istotnym czynnikiem, który wpływać będzie na aktywność wielu inicjatyw w gminie. Konieczne jest zatem tworzenie warunków do budowy aktywności społecznej i czynnego zaangażowania w sprawy społeczności lokalnych młodych mieszkańców, w tym poszukiwanie i wspieranie liderów społecznych.

Osobnym zagadnieniem są umiejętności poszczególnych organizacji do zdobywania środków na realizację celów statutowych, a później zarządzania realizowanymi za te środki projektami. Organizacje te nie wykorzystują instytucji fundraisingu, który szczególnie w USA, jest niemal powszechnym sposobem zdobywania przez organizacje środków na działalność statutową. W skrócie można powiedzieć, że jest to proces pozyskiwania środków finansowych i innych zasobów na realizację celów statutowych danej organizacji. W Polsce działa kilka organizacji: stowarzyszeń, fundacji, które zajmują się fundraisingiem, gotowych do współpracy i osiągających często zaskakująco dobre wyniki.

Bezpieczeństwo

Jedną z najważniejszych ludzkich potrzeb jest poczucie bezpieczeństwa, uznawane za wartość nadrzędną – fundamentalne dobro, które powinno być chronione i zapewniane w każdej sferze życia- osobistej, społecznej i narodowej.

W tym akapicie opisane są zagadnienia związane z bezpieczeństwem publicznym, rozumianym jako ochrona przed wszelkimi niebezpieczeństwami, przed przemocą, wypadkami oraz klęskami żywiołowymi. Odczucie, czy ktoś czuje się bezpiecznie, ma charakter subiektywny. Tutaj odniesieniem, pomocnym w ustaleniu czy dany obszar może być uznany jako bezpieczny, są dane Policji, stopień zorganizowania służb działających w tym zakresie, stopień ich wyposażenia oraz zastosowane systemy wspierające działanie tych służb np. monitoring miejsc szczególnie narażonych.

W „Sprawozdaniu z Działalności Komendy Powiatowej Policji w Płońsku wraz z informacją o stanie Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego za Rok 2024” znajdują się informacje traktujące wprawdzie o całym powiecie płońskim, nie mniej jednak wskazują tendencje charakterystyczne dla Miasta i Gminy Nowe Miasto. Oto niektóre z nich: nastąpił spadek liczby czynów w przestępczości ogólnej. Znaczny spadek odnotowano w ilości kradzieży mienia. Niestety wszczęto więcej postępowań przygotowawczych dotyczących przestępczości narkotykowej, stwierdzono 84 przestępstwa.

Bardzo niepokojący jest wzrost zagrożeń w Internecie. Są to m.in.: złośliwe oprogramowanie (malware), phishing, oszustwa, cyberprzemoc, wyłudzenie danych, uzależnienie od Internetu oraz nieodpowiednie treści dla dzieci. To są jeszcze mało znane zagrożenia, które ciągle ewoluują, a ich skutki nie są w pełni do przewidzenia. Stąd potrzeba współpracy szkół, rodziców, służb, organizacji pozarządowych oraz władz Gminy zwłaszcza w zakresie profilaktyki i to nie tylko dotyczącej dzieci i młodzieży, ale również dorosłych.

Na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto zlokalizowany jest Posterunek Policji w Nowym Mieście, Straż Miejska oraz 3 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej: Nowe Miasto, Łatonice, Karolinowo, które w 2023 r. liczyły 127 druhow uprawnionych do udziału w akcjach ratowniczo-gaśniczych.

Ochotnicze Straże Pożarne Miasta i Gminy Nowe Miasto ściśle współdziałają z jednostką organizacyjną Państwowej Straży Pożarnej (PSP) w Płońsku oraz innymi podmiotami i instytucjami w celu zapewnienia bezpieczeństwa obywateli na terenie swego działania lub wspomagają sąsiednie obszary w ramach odwołów operacyjnych lub uzgodnień o pomocy wzajemnej.

Wśród najczęściej występujących na obszarze gminy zagrożeń dla zdrowia i życia mieszkańców można wymienić wypadki drogowe oraz pożary. Duża liczba tych zagrożeń wymusza konieczność systematycznej odnowy bazy lokalowej i sprzętowej jednostek OSP na terenie gminy. Zagrożenia w ruchu komunikacyjnym występują przede wszystkim na drogach wojewódzkich w związku z bardzo dużym natężeniem ruchu, wynikają również z niewystarczającej liczby miejsc parkingowych i postojowych, braku ścieżek rowerowych, ograniczonej lokalnej sieci drogowej oraz braku urządzeń bezpieczeństwa przy drogach publicznych zabezpieczających ruch pieszych w części miejscowości.

W celu zapewnienia m.in. porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, na terenie gminy wykorzystywany jest monitoring, który spowodował zmniejszenie się zwłaszcza przypadków wandalizmu, czy zakłócania porządku publicznego.

Ogólnie można uznać, że bezpieczeństwo w Mieście i Gminie Nowe Miasto jest na dobrym poziomie. Problemem, w opinii liderów społecznych, może być także poziom finansowania służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne. Po części jest to problem poza kompetencjami gminy, gdyż poziom finansowania działalności służb państwowych zależy od budżetu i ustaleń centralnych. Jednak większość mieszkańców, jak i władze Gminy mają świadomość, że same muszą podejmować starania dotyczące pozyskiwania środków na rozwój bazy OSP, na unowocześnianie ich wyposażenia, rozwijanie innych systemów monitorowania zagrożeń i przeciwdziałania zagrożeniom.

Administracja samorządowa

Do kompetencji samorządu gminy należy zarządzanie w wielu obszarach tematycznych: od zagadnień polityki społecznej, edukacji poprzez wsparcie rozwoju gospodarczego, ochronę środowiska, rozwój przestrzenny i wielowątkową współpracę z interesariuszami w gminie i poza nią. Proces ten wymaga wysokich kompetencji osób zatrudnionych w Urzędzie Miasta i Gminy Nowe Miasto i jego jednostkach organizacyjnych oraz odpowiednich zasobów technicznych i technologicznych.

Diagnoza zasobów instytucjonalnych Urzędu wykazała następujące deficyty:

- istniejącą potrzebę podnoszenia umiejętności zarządczych i interpersonalnych oraz wprowadzania nowoczesnych metod zarządzania,
- istniejące bariery architektoniczne w obiektach publicznych,
- konieczność wdrożenia oprogramowania i systemów wspierających mieszkańców w korzystaniu ze świadczonych usług oraz integracji danych przestrzennych gminy w celu usprawnienia pracy administracji publicznej,
- potrzeba rozwoju i dostosowania e-usług administracji publicznej do potrzeb mieszkańców.

Sfera środowiskowo-klimatyczna i przestrzenna

Środowisko i jego ochrona

Ochrona środowiska i przyrody jest zagadnieniem bardzo istotnym dla Miasta i Gminy Nowe Miasto. To jeden z kluczowych priorytetów dalszej, wspólnej polityki rozwoju Gminy, gmin powiatu płońskiego i całego otoczenia funkcjonalnego.

Potwierdzeniem powyższego twierdzenia jest to, że teren Miasta i Gminy Nowe Miasto położony jest w zasięgu Nadwkrzańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, który został ustanowiony Uchwałą Nr 59/X/90 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Ciechanowie z dnia 23 kwietnia 1990 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa ciechanowskiego. Nadwkrzański Obszar Chronionego Krajobrazu położony jest na terenie Wysoczyzny Ciechanowskiej, Doliny rzeki Wkry oraz Niziny Mazowieckiej. Teren Miasta i Gminy Nowe Miasto należy do jednego z ostatnich w Europie obszarów o unikatowych przyrodniczo terenach i walorach krajoznawczych, tj. Zielonych Płuc Polski.

Władze Gminy w trosce o zachowanie wyżej opisanych walorów środowiska naturalnego - realizacji polityki ochrony środowiska, przyjęły Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nowe Miasto na lata 2024-2027 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2028-2031, który ma przyczynić się do poprawy i uporządkowania zarządzania środowiskiem na terenie Gminy, poprawy jakości środowiska naturalnego oraz jakości życia mieszkańców. Program został przyjęty Uchwałą Nr 34/V/2024 Rady Miejskiej w Nowym Mieście z dnia 26 września 2024 r. w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowe Miasto na lata 2024-2027 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2028-2031”.

Jest to dokument strategiczny, który ocenia stan środowiska, analizuje zagrożenia i problemy, a następnie określa cele i działania mające na celu jego ochronę i poprawę. Program ten obejmuje analizę poszczególnych komponentów środowiska, takich jak powietrze, woda, gleba, odpady, hałas, przyroda i krajobraz. W perspektywie do 2031 roku, program ma na celu realizację konkretnych zadań i projektów, które przyczynią się do zrównoważonego rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto i poprawy jakości życia jej mieszkańców.

Realizacja Programu nie jest dla Gminy zadaniem łatwym, ani tym bardziej tanim. Wynika to stąd, że ochrona środowiska jest powiązana z wieloma dziedzinami i działaniami m.in. ochroną przyrody, edukacją ekologiczną, działaniami na rzecz minimalizacji zanieczyszczeń i odwracania negatywnych skutków działalności człowieka oraz ze zrównoważonym rozwojem. (...) Ideę zrównoważonego rozwoju trafnie oddaje zdanie z Raportu Światowej Komisji ds. Środowiska i Rozwoju z 1987 r. „Nasza wspólna przyszłość „zrównoważony rozwój to taki rozwój, w którym potrzeby obecnego pokolenia mogą być zaspokojone bez umniejszania szans przyszłych pokoleń na ich zaspokojenie”. (...)”⁴

Jego realizacja wiąże się w najwyższym stopniu z budową i utrzymaniem przeznaczonych do tego infrastruktury ochrony środowiska, której Gmina z własnych środków nie będzie w stanie rozwijać.

⁴ <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie/zrownowazony-rozwoj>

Inwestycje takie są bardzo kosztowne, wymagają bowiem przygotowania odpowiedniej dokumentacji, często wiążą się z koniecznością „wchodzenia” na prywatny teren oraz wykorzystaniem nowoczesnych rozwiązań technologicznych. Pozyskanie wielu środków finansowych zależy od sprzyjających czynników wewnętrznych (zwykle ograniczonych) i zewnętrznych, na które Miasto i Gmina Nowe Miasto nie zawsze będzie miała wpływ. Pewne nadzieje na uzyskanie zewnętrznych środków wynikają m.in. z „Programu ochrony środowiska dla województwa mazowieckiego do 2030 r.” – „Programu Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027”.

Mieszkańcy w czasie warsztatów oraz w ankietach wskazywali wiele problemów związanych ze stanem ochrony środowiska w Gminie (vide rozdziały: Analiza SWOT, Problemy rozwojowe Miasta i Gminy Nowe Miasto).

Reasumując wyzwaniem dla władz Gminy będzie zatem prowadzenie polityki, która zabezpieczy potrzeby ochrony środowiska, będzie sprzyjać zachowaniu bioróżnorodności i atrakcyjności obszaru dla rozwoju turystyki i rekreacji, a przede wszystkim zapewni wysoki standard i jakość życia mieszkańców.

Gospodarka wodno-ściekowa

Woda

Na podstawie analizy sytuacji w Mieście i Gminie Nowe Miasto, można uznać, że banalne stwierdzenie „zapewnienie dostępu do czystej wody jest kluczowe dla zdrowia publicznego, higieny osobistej, rolnictwa i gospodarki”, nie jest jedynie postulatem, ale ma konkretny wymiar. Większość miejscowości w Mieście i Gminie Nowe Miasto posiada dostęp do sieci wodociągowej – wyjątek stanowią wsie Salomonka i Przepitki. Do sieci wodociągowej przyłączonych jest 1850 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania, co stanowi ok. 80,5% wszystkich budynków zlokalizowanych w Mieście i Gminie Nowe Miasto. Łączna długość sieci wodociągowej wynosi 153 km. Pozostali mieszkańcy korzystają z ze studni indywidualnych.

(...) „Woda nie jest produktem handlowym jak każdy inny, ale raczej dziedzicznym dobrem, które musi być chronione, bronić i traktowane jako takie” – Ramowa Dyrektywa Wodna.

Zrównoważone gospodarowanie wodą, to takie jej wykorzystanie, które pozwala zaspokoić nasze potrzeby bytowe oraz gospodarcze bez negatywnego wpływu na stan ilościowy i jakościowy zasobów wodnych, które mamy do dyspozycji. (...) ⁵

Województwo mazowieckie charakteryzuje się wysokim poborem wody, a zużycie w gospodarstwach domowych jest wysokie i stale rośnie. Jest to sytuacja bardzo niekorzystna, ponieważ województwo charakteryzuje się umiarkowanymi zasobami wodnymi i odnotowuje straty wody w sieciach wodociągowych. Konieczne jest zrównoważone zarządzanie zasobami wodnymi i podejmowanie działań mających na celu poprawę stanu wód.

Według opracowania „Zagrożenie wystąpienia niedoboru zasobów w gospodarce wodnej według scenariusza RCP 8.5 w latach 2091-2100” opracowanego przez Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy, obszar powiatu płońskiego został zaliczony, w czterostopniowej skali:

⁵ Urząd Statystyczny w Warszawie CELE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

1. brak ryzyka,
2. ryzyko niskie,
3. ryzyko umiarkowane,
4. ryzyko wysokie,

do trzeciej grupy tj. ryzyko umiarkowane, co oznacza, że gospodarka wodą w powiecie powinna być zdecydowanie oszczędna. Ze względu na dużą powierzchnię lasów (29% powierzchni Gminy) oraz gruntów rolnych niskich klas bonitacyjnych w ostatnich latach występuje silne zagrożenie suszą.

Pod względem hydrograficznym teren Miasta i Gminy Nowe Miasto znajduje się w dorzeczu Sony - lewobrzeżnego dopływu rzeki Wkry. Rzeka Wkra przepływa na niewielkim odcinku w południowo-zachodniej części gminy, zaś teren Miasta i Gminy Nowe Miasto znajduje się w dorzeczu Sony - lewobrzeżnego dopływu rzeki Wkry. Rzeka Sona, której całkowita długość wynosi 67,3 km, a powierzchnia zlewni 536,5 km, przepływa przez środkową część gminy z północy na południe. W Nowym Mieście, na Sonie został wybudowany zbiornik retencyjny o pojemności 433,8 tys. m³ przeznaczony do podsiąkowego nawadniania ok. 40 ha użytków rolnych oraz dla celów rekreacji.

Sieć hydrograficzną Miasto i Gmina Nowe Miasto uzupełniają rowy melioracyjne, odwadniające użytki rolne, szczególnie podczas największych wezbrań, tj. wiosennego topnienia śniegu i gwałtownych, o dużej intensywności opadów atmosferycznych. Niestety, systemy melioracyjne budowane w przeszłości, były ukierunkowane „na odpływ”, co w dzisiejszych warunkach deficytów wody, nie daje możliwości jej zatrzymywania.

Opisując sytuację hydrograficzną w Mieście i Gminie Nowe Miasto trzeba wspomnieć o tzw. błękitno-zielonej infrastrukturze, która dotyczy miasta, a która zapewne w przyszłości będzie nabierała coraz większego znaczenia z punktu widzenia retencji wody.

Ścieki

Infrastruktura kanalizacyjna występuje obecnie wyłącznie w granicach miejscowości Nowe Miasto i Nowe Miasto-Folwark, funkcjonuje tu jedna oczyszczalnia ścieków, wybudowana w 2020 roku. Cała Aglomeracja Nowe Miasto z oczyszczalnią ścieków w miejscowości Nowe Miasto ma wielkość 3687 RLM (Równoważna Liczba Mieszkańców). Obszar aglomeracji Nowe Miasto wyznaczono na terenie miejscowości Nowe Miasto oraz Nowe Miasto-Folwark. Pozostałe miejscowości w Gminie leżą poza granicami aglomeracji. Ścieki z tych miejscowości są dowożone do oczyszczalni taborem asenizacyjnym.

Dowożenie ścieków wozami asenizacyjnymi do oczyszczalni ścieków ma wiele mankamentów. Jest to rozwiązanie kosztowne, zwłaszcza przy dużej ilości ścieków i długich trasach. Po drugie, generuje uciążliwości związane z ruchem pojazdów, hałasem i potencjalnymi wyciekami oraz gazami odorowymi. Po trzecie, dowożenie ścieków jest mniej ekologiczne niż lokalne oczyszczanie, ponieważ wymaga zużycia paliwa i generuje emisję spalin. Dodatkowo, istnieje ryzyko zanieczyszczenia środowiska w przypadku awarii wozu lub nieprawidłowego opróżniania szamba.

Długość sieci kanalizacji sanitarnej ogółem wynosi 21,85 km, jest to w części sieć grawitacyjna i tłoczna. Stopień skanalizowania aglomeracji wynosi 58,7%.

Właściciele nieruchomości leżących na terenach nieobjętych komunalnym systemem kanalizacji zobowiązani są do posiadania zbiorników bezodpływowych, do ich opróżniania i transportu do stacji zlewnej. Pozytywną tendencją, wynikającą zapewne z większej świadomości oraz ze względów ekonomicznych, jest to, że w 2023 roku, w porównaniu do roku 2019 liczba zbiorników bezodpływowych zmniejszyła się z 1457 szt. do 1037 szt. Z kolei liczba przydomowych oczyszczalni ścieków wzrosła ze 166 szt. do 192 szt.

Gospodarka wodno-ściekowa, będzie jednym z ważniejszych wyzwań, jakie stoją już i zapewne w przyszłości przed Gminą. Warto rozpatrzyć czy gospodarka wodno-ściekowa w Gminie tj. budowa, modernizacja infrastruktury temu służącej i eksploatacja nie może być realizowana we współpracy z sąsiednimi gminami.

Zapewnienie sprawnie funkcjonujących ujęć wody, stacji uzdatniania wody, sieci wodociągowo-kanalizacyjnych, oczyszczalni ścieków umożliwi efektywne korzystanie z zasobów wodnych oraz pozytywnie wpłynie na środowisko, zapobiegając wprowadzaniu do ekosystemu szkodliwych substancji. Biorąc pod uwagę powyższe, w perspektywie najbliższych lat uzasadnione będzie wdrażanie działań ukierunkowanych na rozwój małej retencji przy jednoczesnym utrzymaniu obszarów retencji naturalnej.

Gospodarka odpadami

Na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto funkcjonuje sprawny system odbioru i wywozu odpadów. Systemem gospodarowania odpadami komunalnymi w Mieście i Gminie Nowe Miasto objęto właścicieli nieruchomości – mieszkańców Gminy, nie objęto właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne tj.: domki letniskowe i inne nieruchomości wykorzystywane na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, sklepy, firmy, instytucje, szkoły, apteki, itp.

Odsetek liczby mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi do ogólnej liczby zarejestrowanych mieszkańców JST – w 2023 r., ukształtował się na poziomie blisko 95%, co należy uznać za wskaźnik bardzo dobry. W latach 2021-2023 wymagany prawem wskaźnik poziomu recyklingu: przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła został osiągnięty.

Zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów komunalnych, w ramach której właściciele nieruchomości zobowiązani są do selektywnego zbierania i przekazywania podmiotowi odbierającemu odpady komunalne następujących frakcji odpadów: papier, metale, tworzywa sztuczne, odpady opakowaniowe wielomateriałowe, szkło, bioodpady, odpady niebezpieczne, przeterminowane leki i chemikalia i pozostałe.

Na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto funkcjonuje Mobilny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), jednak mieszkańcy podczas warsztatów postulowali utworzenie stałego punktu.

Między innymi dzięki ogólnemu wzrostowi społecznej świadomości w zakresie wpływu selektywnej zbiórki odpadów na środowisko naturalne oraz obowiązkowi selektywnej zbiórki odpadów, można

zaobserwować spadek ilości zbieranych odpadów zmieszanych, a odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów w 2023 roku, stanowią 46,84%.

Oczekuje się, iż wspierane i rozwijane będą rozwiązania premiujące gospodarkę o obiegu zamkniętym. Ogólnie obserwuje się rosnące koszty prowadzenia gospodarki odpadami, co przekłada się na wzrost opłat za odpady, które ponoszą mieszkańcy i podmioty z sektora publicznego i prywatnego. Istotne będzie również dążenie do poprawy estetyki Miasta i Gminy Nowe Miasto m.in. większą integrację działań służb i podmiotów działających w branży, poprzez sprzątanie przestrzeni publicznych oraz włączanie mieszkańców i osoby posiadające domy rekreacyjne w Gminie, turystów do działań w tym zakresie.

Ład przestrzenny, infrastruktura

Ład przestrzenny

Miasto i Gminę Nowe Miasto tworzy 37 miejscowości: 36 wsi i miasto. W większości wsi występuje zabudowa zagrodowa z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (zabudowa rozproszona) i letniskową. Wśród terenów zabudowanych wyróżniają się kompleksy zabudowy rekreacyjnej w formie głównie domów letniskowych lub budynków mieszkaniowych jednorodzinnych użytkowanych sezonowo.

Rolę głównego ośrodka obsługi ludności Gminy pełni Nowe Miasto będące podstawowym elementem struktury funkcjonalno-przestrzennej z siedzibą władz samorządowych, szkół, opieki zdrowotnej, kultury, handlu i usług.

Rada Gminy Nowe Miasto uchwałą Nr 181/XXIX/2017 z dnia 9 listopada 2017 roku przyjęła nadrzędny dokument planistyczny „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nowe Miasto”. Gmina posiada 10 obowiązujących, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które obejmują powierzchnię 932,8 ha, co stanowi zaledwie niecałe 8% powierzchni całej gminy. Dotyczą one przeznaczenia terenów pod budownictwo mieszkaniowe, usługowe, przemysłowe oraz infrastrukturę techniczną. Aktualnie na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto istnieje możliwość zabudowy terenu na podstawie decyzji o warunkach zabudowy lub ustaleniu lokalizacji celu publicznego. W związku z niskim pokryciem Gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego zauważalna jest rosnąca tendencja w zakresie liczby wydawanych decyzji o warunkach zabudowy.

Podczas spotkań warsztatowych z mieszkańcami zagadnienia dotyczące gospodarki przestrzennej były mocno artykułowane, co w połączeniu z powyższymi danymi wskazuje na pilną konieczność uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących obszary szczególnie atrakcyjne do zamieszkania w poszczególnych miejscowościach. Ich brak, w połączeniu z opisywaną już intensywnością rozwoju budownictwa, może prowadzić w przyszłości do obniżenia atrakcyjności zamieszkiwania i/lub osiedlania się w Gminie oraz do utraty ładu przestrzennego zwłaszcza w mieście. W związku z reformą planowania przestrzennego Miasto i Gmina Nowe Miasto ma obowiązek uchwalić Plan Ogólny dla terenu całej Gminy.

Infrastruktura - infrastruktura społeczna, infrastruktura techniczna, infrastruktura transportowa, komunikacja drogowa, infrastruktura telekomunikacyjna i teleinformatyczna, w tym e-usługi

Infrastruktura społeczna jest tu rozumiana, jako ogół obiektów, urządzeń i instytucji, które zaspokajają potrzeby społeczne, umożliwiając rozwój i funkcjonowanie mieszkańców Miasta i Gminy Nowe Miasto. Należy do niej zaliczyć funkcjonujące w Gminie m.in. placówki oświatowe, kulturalne, przychodnię, obiekty sportowe i rekreacyjne, a także instytucje opieki społecznej – zostały one opisane powyżej, również pod kątem stanu technicznego. Uczestnicy warsztatów zgłaszali uwagi dotyczące stanu technicznego budynków, które wymagają termomodernizacji i wykorzystywania nowszych technologii, zwłaszcza w zakresie potrzeb energetycznych. Jeśli chodzi o budowle to zwraca uwagę niedostateczna liczba miejsc parkingowych w mieście, co przy rosnącym ruchu będzie też wymagało kolejnych inwestycji, albo przynajmniej rozwiązań w organizacji ruchu.

Na terenie Gminy nie ma sieci gazowej, niedawno Gmina została ujęta w Programie Rozwoju Sieci Dystrybucyjnej realizowanym przez Polską Spółkę Gazownictwa sp. z o.o., którego celem jest doprowadzenie sieci gazowej do miejscowości zlokalizowanych na terenie Gminy.

Sieci energetyczne w Gminie są sukcesywnie modernizowane, wzrasta liczba instalacji OZE (Odnawialne Źródła Energii), co w praktyce sprawia, że dostęp do energii elektrycznej można uznać za dobry, a zwłaszcza stabilny.

Istniejący układ komunikacyjny, który tworzą drogi wojewódzkie: nr 632 Płońsk (droga nr 10) – Nowe Miasto – Nasielsk – Dębe – Legionowo – Rembelszczyzna – Marki i nr 620 Nowe Miasto – Strzegocin – Przewodowo oraz drogi gminne zapewniają dogodne połączenia wewnątrz Miasta i Gminy Nowe Miasto jak i z terenami otaczającymi. Ze względu na rosnący ruch i ryzyko wystąpienia kolizji i wypadków drogowych należy podejmować działania/współpracę z zarządcami dróg na rzecz ich remontów i/lub modernizacji.

Osobny, w przypadku Miasta i Gminy Nowe Miasto, temat to trasy rowerowe. Ich utrzymanie w dobrym stanie i rozwijanie będzie z pewnością wpływać na atrakcyjność turystyczną Gminy.

W Mieście i Gminie Nowe Miasto zapewniony jest dostęp do szerokopasmowego Internetu w większości jej miejscowości. Głównymi dostawcami Internetu na terenie Gminy są firmy lokalne oraz operatorzy krajowych sieci komórkowych. W tym miejscu należy podkreślić, że wykorzystanie Internetu może być większe do świadczenia usług publicznych, oczywiście przy zwiększaniu znajomości mieszkańców możliwości korzystania z e-usług. Niestety, Internet coraz częściej służy do popełniania przestępstw, co powinno być wskazówką do podejmowania kampanii informacyjnych i edukacyjnych dla mieszkańców w tym zakresie.

Sfera gospodarcza i promocji

Działalność gospodarcza i promocja

Na koniec grudnia 2024 roku w Gminie działało 425 podmiotów gospodarczych, co stanowiło 5,44% wszystkich podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie powiatu płońskiego i dawało szóste miejsce wśród dwunastu gmin powiatu. Są to firmy działające głównie w sektorach: handel, budownictwo i przetwórstwo przemysłowe. Prognozy wskazują, że w najwyższym stopniu będzie rosła w przyszłości liczba przedsiębiorstw w branży budowlanej.

Obiecującym sektorem, który w Gminie już się rozwija i ma dalszy potencjał rozwojowy, jest turystyka i rekreacja. Jest to zgodne z tendencjami na rynku tych usług w Europie i w Polsce. (...) Turystyka jest jednym z najważniejszych sektorów gospodarki. Jak wynika z raportu Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), odpowiada za około 4,5% PKB Polski. Całkowita wartość sektora turystycznego w Polsce została oszacowana na 104,3 mld zł w 2020 r. (...) ⁶

Rośnie też przedsiębiorczość mieszkańców, jednak bez odpowiedniego doradztwa w zakresie podejmowania działalności gospodarczej, jej prowadzenia, a zwłaszcza uzyskania dotacji na rozpoczęcie i/lub rozwijanie prowadzonej już działalności, wzrost ten nie będzie na pożądanym poziomie.

Istotne z punktu widzenia władz Gminy będzie nieustanne podejmowanie działań służących poprawie warunków prowadzenia działalności gospodarczej, wspieraniu rozwoju przedsiębiorczości, pozyskiwaniu nowych inwestorów, rozwijaniu współpracy z organizacjami gospodarczymi, a także, promocji produktów i usług oferowanych przez lokalnych przedsiębiorców.

Promocja możliwości rozwijania przedsiębiorczości w Gminie może obejmować działania informacyjne, edukacyjne i wspierające lokalnych przedsiębiorców. Budowanie pozytywnego wizerunku Gminy jako miejsca przyjaznego dla prowadzenia biznesu, a także aktywizacja mieszkańców do podejmowania działalności gospodarczej może być prowadzona na wiele sposobów, w tym niekoniecznie wymagających dużych nakładów finansowych. Mogą to być np. wydarzenia promujące lokalne produkty i usługi, organizacja kursów, warsztatów, doradztwa biznesowego.

Dużym wyzwaniem będzie również to, że pomimo przemian gospodarczych, jakie zachodzą w Gminie, trudno jest przekonać młodych mieszkańców do pozostania tutaj. W opiniach osób, zwłaszcza wchodzących na rynek pracy, dominuje przekonanie, iż na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto brakuje dużych specjalistycznych i innowacyjnych firm, które tworzyć będą atrakcyjną, dobrze płatną ofertę pracy, w szczególności dla młodych mieszkańców.

⁶ <https://www.parp.gov.pl/component/content/article/84550:sciezki-rozwoju-w-sektorze-turystyki>

Podsumowanie procedur konsultacji, opiniowania i włączenia partnerów w proces tworzenia Strategii.

W procesie opracowania zostały przyjęte następujące założenia prac:

1. Zachowanie zasad zrównoważonego rozwoju, które w swojej istocie w sposób całościowy ujmują podmiot w relacji z otoczeniem w trzech sferach: społecznej, środowiskowo-klimatycznej i przestrzennej oraz gospodarczej.
2. W opracowaniu diagnozy będą wykorzystane: dostępne publicznie dane, analizy i badania zewnętrzne, w tym te, które są w posiadaniu Zamawiającego, wykonane do momentu rozpoczęcia prac nad Strategią oraz badania i analizy przeprowadzone przez Wykonawcę w trakcie prac nad Strategią. Bardzo ważnym źródłem informacji były również spotkania warsztatowe i konsultacyjne z interesariuszami.
3. Prowadzenie prac z udziałem głównych Interesariuszy Strategii, którzy wraz z ekspertami Wykonawcy będą uczestniczyli w pracach nad opracowaniem Strategii.
4. Podczas spotkań bezpośrednich będą stosowane metody, techniki i narzędzia umożliwiające:
 - skuteczną komunikację w grupach pracujących nad opracowaniem Strategii i zorientowanych na osiągnięcie zaplanowanych wyników pracy w określonym czasie,
 - prowadzenie dyskusji, zbieranie opinii i wniosków w czasie otwartych publicznych konsultacji z reprezentantami głównych interesariuszy Gminy,
 - w czasie pracy zostały wykorzystane multimedialne techniki moderacji,
 - uzyskanie spójności opracowywanej Strategii z innymi ważnymi dla rozwoju dokumentami strategicznymi.

Przyjęcie partycypacyjnego sposobu opracowania Strategii pozwoliło uzyskać większą identyfikację uczestników z zapisami dokumentu.

W ramach prac nad opracowaniem dokumentu przeprowadzono pogłębione analizy danych statystycznych, w których Gminę zestawiono z gminami powiatu płońskiego i/lub woj. mazowieckiego o podobnej wielkości i funkcji administracyjnej, co pozwoliło spojrzeć na Miasto i Gminą Nowe Miasto w kontekście porównywanych zjawisk w sferach: społecznej, środowiskowo-klimatycznej i przestrzennej oraz gospodarczej, kształtujących się trendów rozwojowych, a także niekorzystnych zjawisk, z którymi Gmina będzie musiała się zmierzyć.

„Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034” jest najważniejszym dokumentem wielowymiarowego planowania perspektywicznego Gminy. W ramach zorganizowanych sześciu spotkań bezpośrednich starano się zidentyfikować problemy rozwojowe, czynniki rozwojowe SWOT oraz wyzwania stojące przed Gminą w perspektywie najbliższych lat, jak również sformułować wizję, misję, cele i kierunki działań oraz zadania realizacyjne Gminy na najbliższe dziesięciolecie. Zwieńczeniem tej kilkumiesięcznej pracy, aktywnego udziału oraz zaangażowania wszystkich interesariuszy jest opracowanie niniejszego dokumentu.

Zaprezentowano strukturę funkcjonalno-przestrzenną Miasta i Gminy Nowe Miasto wraz z kluczowymi zapisami, tj. ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej Gminy, a także obszary strategicznej interwencji. Ponadto w dokumencie uwzględniono

wytyczne dotyczące sporządzania dokumentów wykonawczych, określono ramy i źródła finansowania oraz system realizacji obejmujący monitoring, ewaluację i aktualizację dokumentu.

Reasumując całokształt przeprowadzonych prac, tj. opracowanie „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034” pozwoliło na określenie potrzeb rozwojowych i celów, do których Gmina powinna dążyć w perspektywie najbliższych lat. Realizacja wskazanych w dokumencie kierunków działań umożliwi efektywne gospodarowanie zasobami Gminy oraz zintensyfikowanie współpracy podmiotów uczestniczących w formułowaniu założeń Strategii. Należy bowiem pamiętać, iż dbałość o wspólne interesy, konsolidacja sił i współpraca w dążeniu do zaspakajania wspólnych potrzeb nie tylko na poziomie lokalnym, ale również na poziomie powiatu i regionu będą niezmiernie ważnym elementem realizacji założeń niniejszego dokumentu.

III. Analiza SWOT

Syntezę zjawisk i czynników rozwojowych, w tym problemów, barier, potencjałów Miasta i Gminy Nowe Miasto oraz szans rozwojowych ujęto w postaci analizy SWOT. Analiza SWOT stanowi syntetyczną prezentację czynników rozwojowych w sferze społecznej, środowiskowo-klimatycznej i przestrzennej (zasoby oraz potencjały) oraz w sferze gospodarczej. Jest to jednocześnie narzędzie, które pozwoliło określić i uzasadnić wyzwania rozwojowe stojące przed Miastem i Gminą Nowe Miasto.

Prezentowana poniżej analiza SWOT została opracowana na podstawie wyników przeprowadzonych prac diagnostycznych, które obejmowały następujące formy pozyskiwania informacji i danych:

- 1) Analiza Desk Research,
- 2) Badanie ankietowe opinii mieszkańców - Internetowe i w wersji papierowej.
- 3) Warsztaty diagnostyczne z udziałem zaproszonych interesariuszy.

W ramach zorganizowanych sześciu warsztatów diagnostycznych przeprowadzona została między innymi identyfikacja problemów i wyzwań oraz analiza czynników rozwojowych SWOT.

- 4) Praca analityczna ekspertów Wykonawcy Strategii.

Dzięki wskazanym powyżej pracom diagnostycznym i opracowaniu wszystkich wyników przez ekspertów Wykonawcy Strategii, wypracowano zapisy analizy SWOT.

Pozwoliło to na zidentyfikowanie czynników sprzyjających rozwojowi Miasta i Gminy Nowe Miasto: mocnych stron i szans oraz niesprzyjających rozwojowi Gminy: słabości i zagrożeń. Identyfikacja dokonana została odrębnie dla czynników rozwojowych wewnętrznych (mocnych i słabych stron), odnoszących się do Gminy (na które gmina w dużym stopniu może wpływać) oraz czynników rozwojowych zewnętrznych (szans i zagrożeń) odnoszących się do otoczenia Gminy (na które gmina nie może wpływać lub może wpływać tylko w bardzo ograniczonym stopniu).

Podsumowując, analiza SWOT została przeprowadzona w podziale na cztery grupy czynników obejmujących:

- **Mocne strony Miasta i Gminy Nowe Miasto**, tj. uwarunkowania wewnętrzne (endogeniczne), czyli elementy rzeczywistości mające pozytywny charakter z punktu widzenia jego przyszłego rozwoju.
- **Słabe strony Miasta i Gminy Nowe Miasto** tj. uwarunkowania wewnętrzne o negatywnym charakterze.
- **Szanse w otoczeniu Miasta i Gminy Nowe Miasto**, tj. uwarunkowania zewnętrzne (egzogeniczne) sprzyjające rozwojowi. Jako szanse uwzględnione zostały te zagadnienia, których źródła leżą poza obszarem Gminy lub poza zakresem kompetencji władz publicznych działających na jego obszarze.
- **Zagrożenia w otoczeniu Miasta i Gminy Nowe Miasto**, tj. uwarunkowania zewnętrzne (egzogeniczne) niesprzyjające rozwojowi. Jako zagrożenia uwzględnione zostały te zagadnienia, których źródła leżą poza obszarem Gminy lub poza zakresem kompetencji władz publicznych działających na jego obszarze.

Wyniki analizy SWOT (w ujęciu syntetycznym) prezentowane są poniżej, natomiast ich szczegółowe opisy zostały zamieszczone w dokumencie „Załącznik 1: Diagnoza sytuacji środowiskowo-klimatycznej, przestrzennej, społecznej i gospodarczej Miasta i Gminy Nowe Miasto”.

Szczegółowe wyniki badań ankietowych zostały zamieszczone w „Zbiorczym raporcie technicznym z badania ankietowego w ramach projektu Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034”.

Zidentyfikowane problemy i czynniki rozwojowe zostały wykorzystane do formułowania celów strategicznych, kierunków działań i zadań realizacyjnych w Strategii.

Strategia rozwoju gminy stanowi dokument o charakterze ciągłym, który w sposób ewolucyjny odpowiada na zmieniające się uwarunkowania społeczne, środowiskowo-klimatyczne i przestrzenne oraz gospodarcze, na potrzeby mieszkańców oraz możliwości wynikające z dostępnych źródeł finansowania. Ponieważ rozwój gminy ma charakter dynamiczny, strategia rozwoju wymaga aktualizacji, co pozwoli na formułowanie nowych kierunków działań i zadań realizacyjnych, ale też na weryfikację aktualności poniższych zapisów. Takiej weryfikacji zostały poddane zapisy z poprzedniej „Strategii Rozwoju Gminy Nowe Miasto na lata 2015-2024”, niektóre z nich zostały ujęte w tym dokumencie, ponieważ są wciąż aktualne.

Czynniki rozwojowe w zakresie zaspokajania potrzeb mieszkańców Miasta i Gminy Nowe Miasto (sfera społeczna)

Tabela 1. SWOT - sfera społeczna

Mocne strony Miasta i Gminy Nowe Miasto	Słabości Miasta i Gminy Nowe Miasto
+ stała współpraca Miasta i Gminy Nowe Miasto z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie rozwiązywania problemów mieszkańców z zatrudnieniem; + rosnący wskaźnik wyposażenia mieszkań/domów w podstawowe media tj. wodociąg, kanalizacja, centralne ogrzewanie; + dysponowanie przez Gminę budynkami i mieszkaniami komunalnymi; + funkcjonujący system monitoringu wizyjnego w mieście - Centrum Monitoringu Miejskiego (szczególnie przy obiektach publicznych); + dobra współpraca Gminy z Policją - funkcjonujący na terenie Gminy Posterunek Policji; + aktywne jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej – 2 jednostki działające w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym (KSRG); + bardzo dobra współpraca jednostek OSP z Komendą Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Płońsku; + działająca w Gminie Straż Gminna; + funkcjonująca w ramach umowy z NFZ Przychodnia PALIUM w Nowym Mieście; + stacjonujący na terenie Gminy Zespół Ratownictwa Medycznego;	– niewystarczająca liczba miejsc pracy na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto; – niewykorzystane możliwości samozatrudnienia w ramach instytucji podmiotów ekonomii społecznej; – niewystarczające, instytucjonalne wsparcie osób prowadzących i podejmujących działalność gospodarczą; – zbyt mały zasób mieszkaniowych obiektów komunalnych; – bardzo niski poziom wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych; – brak monitoringu wizyjnego w niektórych, szczególnie zagrożonych miejscach; – infrastruktura drogowa nie w pełni dostosowana do rosnącej liczby pojazdów – rosnące wyzwania związane z bezpieczeństwem uczestników ruchu; – niedostateczne wyposażenie jednostek OSP zajmujących się ratownictwem (niewystarczające zaplecze sanitarno-socjalne, brak pralni, suszarni); – bardzo ograniczona oferta specjalistycznych usług medycznych w Gminie; – bardzo utrudniony dostęp do rehabilitacji;

+ dobrze realizujący zadania pomocy społecznej Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście; + funkcjonujące Przedszkole Samorządowe im. Misia Uszatka w Nowym Mieście; + funkcjonujący w Nowym Mieście Gminie Zespół Szkół im. Integracji Europejskiej oferujące różne kierunki i poziomy wykształcenia; + systematyczne doposażanie szkół w sprzęt dydaktyczny; + funkcjonujący Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury; + działające na terenie Gminy ludowe kluby sportowe; + rosnąca aktywność istniejących, lokalnych organizacji pozarządowych w zakresie realizacji swoich zadań statutowych; + stała oferta imprez kulturalnych, festiwali, rekreacyjnych, sportowych, czytelnictwa; + znaczny ruch inwestycyjny w zakresie budownictwa - rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz letniskowej; + warunki do rozwijania turystyki jako dziedziny gospodarki stwarzającej nowe miejsca pracy i przenoszącą popyt z regionów bogatszych do uboższych; + rozwój turystyki umożliwiający realizację programów aktywizacji społeczności lokalnych.	– występujące przypadki niedożywienia dzieci i osób dorosłych; – brak żłobków; – zbyt mało nowoczesnego sprzętu i pomocy dydaktycznych w obiektach oświatowych; – mała liczba przedsiębiorstw, które mogłyby dawać możliwość odbycia efektywnych praktyk i staży zawodowych; – niedostateczne wyposażenie w potrzebny sprzęt Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury ograniczające możliwości rozwijania atrakcyjnej oferty; – niewystarczająca liczba imprez kulturalnych integrujących mieszkańców; – brak świetlic wiejskich w niektórych miejscowościach; – zły stan techniczny części obiektów sportowych; – zbyt mało obiektów i urządzeń sportowych oraz rekreacyjnych; – niedostatecznie rozwinięta komunikacja publiczna zapewniająca połączenia z większymi ośrodkami wzrostu społeczno-gospodarczego; – roszczeniowe postawy części mieszkańców; – niska aktywność obywatelska – bardzo mała liczba organizacji pozarządowych; – niekorzystne zmiany demograficzne - starzejące się społeczeństwo; – rosnące potrzeby w zakresie zapewnienia opieki osobom starszym, samotnym i innym w trudnej sytuacji życiowej; – wzrastająca liczba dzieci i młodzieży zagrożonych niedostosowaniem społecznym; – niewystarczająca i nie dość atrakcyjna oferta imprez integrujących mieszkańców w poszczególnych miejscowościach; – niewystarczająca liczba publikacji, w tym z wykorzystaniem nowoczesnych technologii eksponujących dziedzictwo kulturowe Miasta i Gminy Nowe Miasto; – niewykorzystywane narzędzia fundraisingu do pozyskiwania środków na działalność organizacji pozarządowych.
Szanse w otoczeniu Miasta i Gminy Nowe Miasto	Zagrożenia w otoczeniu Miasta i Gminy Nowe Miasto
+ chłonny warszawski rynek pracy oferujący wiele możliwości zatrudnienia dla	– silna konkurencja dla lokalnych przedsiębiorców ze strony firm zlokalizowanych w Warszawie i jej pobliżu;

+ różnorodnych grup zawodowych i osób z różnym doświadczeniem; + szerokie wsparcie rozwoju sektora ekonomii społecznej (środki, pomoc organizacyjna itp.); + dostępne środki pomocowe na rozpoczynanie i rozwijanie działalności gospodarczej; + szkolenia zawodowe realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Płońsku; + dofinansowanie przez PUP w Płońsku aktywizacji zawodowej tj. stażu i prac społecznie użytecznych; + rozwinięta oferta edukacyjna na poziomie średnim i wyższym w Warszawie; + wspieranie przez PFRON tworzenie i utrzymanie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych; + dostępne kredyty hipoteczne na budowę lub zakup mieszkań; + ustawowy obowiązek współpracy samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi w realizowaniu zadań publicznych; + realizowane programy profilaktyki zdrowia; + bliskość szpitala w Płońsku, wraz z przychodniami specjalistycznymi; + system pomocy społecznej umożliwiający/zapewniający pomoc osobom i rodzinom w szczególności z powodu (artykuł 7 ustawy o pomocy społecznej); + wspieranie przez Powiat Płoński lokalnych inicjatyw sportowych oraz działań innych organizacji pozarządowych; + istniejące różne programy dotacyjne aktywizujące organizacje pozarządowe; + rozwój społeczeństwa obywatelskiego, w tym wspieranie wolontariatu; + rosnąca moda na zdrowy styl życia i aktywność społeczną, wolontariat. + wdrażanie programów zdrowotnych służących wspieraniu aktywności zawodowej; + programy sprzyjające tworzeniu warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób z niepełnosprawnościami; + wspieranie zatrudnienia osób bezrobotnych w ramach robót publicznych, prac interwencyjnych i prac społecznie użytecznych;	– odpływ siły roboczej do większych ośrodków powodujący m.in. niedobory kadry w niektórych branżach, spadek produkcji i wzrost kosztów pracy; – skomplikowane i długotrwałe procedury związane z uzyskiwaniem dotacji na działalność gospodarczą i/lub działalność organizacji pozarządowych; – trudności w pozyskaniu, a później spłaceniu kredytów na budowę lub zakup mieszkań np. wymagany wkład własny, zbyt wysokie oprocentowanie; – niedostateczny poziom dofinansowania placówek oświatowych i służby zdrowia; – mała liczba godzin zajęć pozalekcyjnych – bardzo ograniczone dofinansowanie takich działań ze strony państwa; – kryterium dochodowe ograniczające liczbę osób kwalifikujących się do objęcia pomocą społeczną; – wysokie koszty leczenia poza systemem NFZ; – subwencje oświatowe niepokrywające faktycznych kosztów utrzymania systemu oświaty w Gminie; – nadal niska świadomość społeczna i wiedza o potrzebach i możliwościach osób z niepełnosprawnością i starszych; – rosnące zagrożenia w ruchu drogowym; – bardzo dynamicznie zwiększająca się cyberprzestępczość; – coraz większe zagrożenia w sieci internetowej, w tym zwłaszcza cyberprzemoc wobec dzieci i młodzieży.
---	---

+ wzrost identyfikacji i wykrywalności przestępczości, w tym przemocy w rodzinie; + zwiększająca się świadomość osób na temat zjawiska przemocy w rodzinie i sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych; + upowszechnianie informacji dotyczących praw i uprawnień osób z niepełnosprawnością. + możliwość dofinansowania działań kulturalnych w ramach konkursów ogłaszanych przez Narodowe Centrum Kultury.	
--	--

Czynniki rozwojowe w sferze środowiskowo-klimatycznej i przestrzennej Miasta i Gminy Nowe Miasto

Tabela 2. SWOT - sfera środowiskowo-klimatyczna i przestrzenna

Mocne strony Miasta i Gminy Nowe Miasto	Słabości Miasta i Gminy Nowe Miasto
+ liczne założenia parkowe i aleje oraz pomniki przyrody w mieście i niektórych miejscowościach Miasta i Gminy Nowe Miasto; + zbiornik retencyjny w Nowym Mieście o pojemności 433,8 tys. m³, przeznaczony do rekreacji; + istniejący system kanalizacji deszczowej w mieście; + wysoki wskaźnik wyposażenia mieszkań w wodociąg i centralne ogrzewanie w mieście; + funkcjonujący system monitoringu w miejscach ważnych z punktu widzenia ochrony środowiska i analizy zagrożeń klęskami żywiołowymi; + lokalizacja fragmentu Nadwkrzańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu w części Miasta i Gminy Nowe Miasto; + zlokalizowane w mieście dwa parki: na Głównym Rynku i na Zielonym Rynku oraz parki podworskie w niektórych miejscowościach Miasta i Gminy Nowe Miasto; + lasy ochronne zlokalizowane są w północnej części Miasta i Gminy - obręb Uroczyska Modzele Olszyna – Leśnictwo Nowe Miasto;	– wysoka energochłonność niektórych budynków użyteczności publicznej; – ograniczone możliwości czerpania wody z zalewu i z sieci wodociągowej do celów gaśniczych; – brak sieci gazowej; – wymagająca modernizacji sieć energetyczna; – brak monitoringu wizyjnego w niektórych, szczególnie zagrożonych miejscach; – niski standard i jakość dróg na terenie gminy; – niskie nakłady na utrzymanie dróg; – niedostateczne wyposażenie dróg w infrastrukturę około drogową; – rosnące zagrożenia i bezpieczeństwo w ruchu drogowym; – postępujące zamulenie i eutrofizacja Zalewu Nowomiejskiego; – silne zagrożenie suszą rolniczą na terenach rolnych i leśnych – ekstremalne zagrożenie; – zły stan techniczny części obiektów sportowych; – przestarzałe wyposażenie lub braki w wyposażeniu niektórych jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej; – trudności z osiągnięciem wymaganych poziomów recyklingu ze względu na niskie

+ dobre warunki do uprawiania wędkarstwa – zalew Nowomiejski, Sona; + teren Miasta i Gminy Nowe Miasto należy do jednego z ostatnich w Europie obszarów o unikatowych przyrodniczo terenach i walorach krajoznawczych, tj. Zielonych Płuc Polski; + atrakcyjność turystyczna Miasta i Gminy Nowe Miasto – dobre warunki do rozwoju oferty aktywnego wypoczynku i rekreacji; + dobrze zorganizowana instytucjonalnie ochrona przyrody – wyznaczone obszary chronionego krajobrazu oraz pomniki przyrody; + dogodne warunki do rozwoju wypoczynku i turystyki nadwodnej panujące w Mieście i Gminie Nowe Miasto pozwalają na zaliczenie tego obszaru do jednego z najbardziej atrakcyjnych w powiecie płońskim; + aktualne „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nowe Miasto” uchwalone przez Radę Gminy Nowe Miasto uchwałą Nr 181/XXIX/2017 z dnia 9 listopada 2017 roku; + coraz lepiej funkcjonujący system odbioru odpadów stałych; + coraz wyższa świadomość mieszkańców w zakresie selektywnej zbiórki odpadów; + trzy jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej działające na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto, w tym 2 w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym, odgrywające ważną rolę w ochronie środowiska: zorientowanie na zapobieganie zagrożeniom, wspieranie działań proekologicznych, zwalczanie zagrożeń, udział w akcjach ratowniczych; + systematyczne doposażenie szkół w sprzęt dydaktyczny; + przykłady wykorzystania odnawialnych źródeł energii; + zrewitalizowana znaczna część Głównego Rynku; + współpraca Gminy z lokalnymi organizacjami pozarządowymi na rzecz ochrony środowiska;	– zaangażowanie w selektywną zbiórkę odpadów oraz brak wystarczającej infrastruktury do recyklingu; – aktualnie obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmują powierzchnię 932,8 ha, co stanowi zaledwie niecałe 8% powierzchni całej Miasta i Gminy Nowe Miasto - dotyczą one przeznaczenia terenów pod budownictwo mieszkaniowe, usługowe, przemysłowe oraz infrastrukturę techniczną; – konieczność uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących obszar wszystkich miejscowości Miasta i Gminy Nowe Miasto; – liczba wydawanych decyzji o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w latach 2019-2023 jest wyższa niż średnia dla powiatu płońskiego - ze względu na niskie pokrycie obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego; – intensywność rozwoju budownictwa jednorodzinnego w połączeniu z brakami w zakresie aktualnych planów zagospodarowania przestrzennego może prowadzić w przyszłości do obniżenia estetyki tkanki architektonicznej, a w rezultacie do utraty ładu przestrzennego; – konieczność rozwijania systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych – m.in. w związku z rozwojem sieci osadniczej; – stopień skanalizowania aglomeracji Nowe Miasto, 80% (większa część Nowego Miasta i Nowego Miasta-Folwark); – przestarzałe systemy ogrzewania niektórych obiektów użyteczności publicznej (np. obiektów oświatowych i kultury); – niedostatecznie rozwinięta infrastruktura kulturalna, sportowa i rekreacyjna w miejscowościach poza Nowym Miastem; – wymagająca modernizacji część istniejącej sieci wodociągowej i stacji uzdatniania wody; – sieć kanalizacji deszczowej nie obejmuje w całego obszaru miasta; – stan sieci energetycznej wymagający modernizacji; – niedostateczne wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w obiektach użyteczności publicznej oraz w obiektach prywatnych;
---	---

+ dziesięć aktualnie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; + rozwinięta sieć dróg gminnych i powiatowych; + istniejący układ komunikacyjny, który tworzą drogi wojewódzkie: nr 632 Płońsk (droga nr 10) – Nowe Miasto – Nasielsk – Dębe – Legionowo – Rembelszczyzna – Marki i nr 620 Nowe Miasto – Strzegocin – Przewodowo zapewnia dogodne połączenia wewnątrz Miasta i Gminy Nowe Miasto jak i z terenami otaczającymi; + rozwinięta sieć wodociągowa, obejmująca prawie wszystkie miejscowości Gminy Nowe Miasto. Funkcjonujące 4 Stacje Uzdatniania Wody zaopatrujące mieszkańców w wodę (w tym 2 zlokalizowane na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto, a 2 na terenie Gmin Sąsiednich); + funkcjonująca, nowa oczyszczalnia ścieków i kanalizacja sanitarna (część Nowego Miasta i Nowe Miasto-Folwark); + systematycznie rozwijane i wyposażane obiekty sportowo-rekreacyjne; + wykorzystywane środki techniczne umożliwiające rejestrację obrazu (monitoring wizyjny) w obszarze przestrzeni publicznej; + liczne zabytki/obiekty na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto - obiekty sakralne, cmentarze wpisane do krajowego lub gminnego rejestru zabytków; + przebiegające przez Gminę trasy i szlaki turystyczne stanowiące istotny zasób z punktu widzenia możliwości rozwoju turystyki i rekreacji; + dość dobrze rozwinięta infrastruktura do prowadzenia działalności kulturalnej (Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Mieście, Biblioteka Publiczna w Nowym Mieście, obiekty dziedzictwa kulturowego) – umożliwiające organizację różnych imprez kulturalnych, rekreacyjnych, sportowych (szczególnie w pobliżu zalewu).	– chaotyczna zabudowa, zaniedbane części centrów niektórych miejscowości Miasta i Gminy Nowe Miasto; – ograniczone środki własne Miasta i Gminy Nowe Miasto na odnowę i utrzymanie zabytków.
---	--

Szanse w otoczeniu Miasta i Gminy Nowe Miasto	Zagrożenia w otoczeniu Miasta i Gminy Nowe Miasto
+ coraz wyższa, powszechna świadomość w zakresie konieczności ochrony środowiska, w tym, w wymiarze indywidualnym; + wzrost akceptacji społecznej dla działań zrównoważonego rozwoju; + dostępne aktualne i planowane środki dotacyjne na rozwój infrastruktury ochrony środowiska; + możliwości uzyskania wsparcia inwestycji w Gminie w ramach Krajowego Programu Odbudowy oraz w ramach nowej perspektywy funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.	– rosnące koszty opracowania planów miejscowych; – skomplikowane procedury formalno-prawne przygotowywania i realizacji inwestycji budowlanych (np. pozwolenia na budowę, nadzór, geodezja); – zwiększanie zadań zleconych gminom bez odpowiedniego wsparcia finansowego; – skomplikowane procedury uzyskania dotacji zewnętrznych na poprawę stanu technicznego zasobów komunalnych; – rosnące koszty budowy, remontów, modernizacji i utrzymania infrastruktury gminnej; – ograniczony dostęp do środków pomocowych na odnowę i utrzymanie zabytków; – wysokie koszty budowy instalacji do wykorzystania odnawialnych źródeł energii; – trudne uwarunkowania uruchamiania i prowadzenia działalności organizacji pozarządowych: pozyskiwanie funduszy, sprawozdawczość finansowa, braki kadrowe.

Czynniki rozwojowe w zakresie gospodarki i promocji Miasta i Gminy Nowe Miasto

Tabela 3. SWOT, gospodarka i promocja

Mocne strony Miasta i Gminy Nowe Miasto	Słabości Miasta i Gminy Nowe Miasto
+ atrakcyjne dla inwestorów i turystów położenie Miasta i Gminy Nowe Miasto; + atrakcje turystyczne: ➤ lokalizacja Zalewu na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto; ➤ liczne zabytki; ➤ rowerowe szlaki turystyczne; ➤ urozmaicona rzeźba terenu; ➤ duże kompleksy leśne; + funkcjonujące gospodarstwa agroturystyczne – 9 gospodarstw; + dobra współpraca z Lokalną Grupą Działania „Przyjazne Mazowsze” na rzecz realizacji zadań o charakterze inwestycyjnym i społecznym; + rozwijająca się mikro i mała przedsiębiorczość w szczególności w branżach: handlowej,	– pogarszająca się siła nabywcza miejscowej ludności (inflacja); – mała innowacyjność produktów i usług oferowanych przez lokalne firmy; – zbyt mało podmiotów świadczących usługi w branży turystycznej; – niedostatecznie wyeksponowane i wykorzystane lokalne dziedzictwo kulturowe do tworzenia oferty turystycznej; – zbyt mało tras i szlaków turystycznych, historycznych, edukacyjnych mogących zainteresować turystów spoza Miasta i Gminy Nowe Miasto; – niewykorzystane nowe technologie do tworzenia oferty turystycznej np. mobilne gry terenowe na smartfon;

budowlanej, transportowej, gastronomicznej i stolarskiej; + dość dobrze rozwinięte rolnictwo oraz związane z nim drobne przedsiębiorstwa produkcyjno-handlowo-usługowe (przetwórstwo); + Nowe Miasto należy do najstarszych mazowieckich miejscowości o wczesnośredniowiecznych tradycjach grodowo-miejskich – możliwość wykorzystania w ofercie turystycznej; + historyczny układ przestrzenny z wyodrębnionym rynkiem Miasta – możliwość wykorzystania w ofercie turystycznej; + duży zasób wolnych obiektów „pogospodarskich” (m.in. stodoły, budynki inwentarskie) – możliwość adaptacji cele np. mieszkaniowe, usługowe; + rozwijające się kompleksy zabudowy rekreacyjnej w formie głównie domów letniskowych lub budynków mieszkaniowych jednorodzinnych użytkowanych sezonowo.	– brak systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych poza Nowym Miastem i Nowym Miastem-Folwark; – zły stan sieci energetycznej, powodujące ograniczenia dla rozwijania działalności gospodarczej; – bardzo niski poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii w funkcjonujących przedsiębiorstwach; – niski standard niektórych dróg na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto – ograniczenia nośności dróg i mostów; – brak komunalnych terenów inwestycyjnych; – dokumenty planistyczne w zakresie zagospodarowania przestrzennego - obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmują zaledwie 8% powierzchni całego Miasta i Gminy Nowe Miasto – trudności w inwestowaniu; – niskie kwalifikacje osób bezrobotnych; – roszczeniowe postawy pracowników; – niewystarczające wsparcie instytucjonalne przedsiębiorców w zakresie finansowania inwestycji rozwojowych; – znaczny stopień rozdrobnienia rolnictwa – coraz niższa opłacalność produkcji ze względu na jej skalę; – systematycznie zmniejszająca powierzchnia użytków rolnych - sektor rolny i działalność okołorolnicza tracą znaczenie społeczno-gospodarcze; – bardzo mała liczba gospodarstw agroturystycznych (9).
Szanse w otoczeniu Miasta i Gminy Nowe Miasto	Zagrożenia w otoczeniu Miasta i Gminy Nowe Miasto
+ dostępne środki dotacyjne na uruchamianie i rozwój działalności gospodarczej; + szkolenia zawodowe realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy (PUP); + dofinansowanie przez PUP aktywizacji zawodowej tj. stażu i prac społeczno-użytecznych; + dopłaty bezpośrednie (ze środków UE) do gospodarstw rolnych; + możliwość pozyskania środków w ramach „Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027”;	– zmniejszająca się siła nabywcza ludności (inflacja); – skomplikowane procedury formalno-prawne przygotowywania i realizacji inwestycji budowlanych (np. pozwolenia na budowę, nadzór, geodezja); – niedostateczna informacja na temat istniejących kredytów i dotacji na inwestycje proekologiczne; – wysokie obciążenia podatkowe przedsiębiorców; – wysokie koszty pracy;

+ stała pomoc świadczona rolnikom i mieszkańcom obszarów wiejskich przez MODR Oddział Poświętne w Płońsku; + wspieranie tworzenia i utrzymania miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych przez PFRON; + atrakcje turystyczne w najbliższym otoczeniu; + wzrastający popyt na usługi turystyczne (w tym agroturystyki).	– konieczność szybkiego zorientowania się niektórych branż na wykorzystywanie technologii sztucznej inteligencji (AI); – silna konkurencja dla lokalnych przedsiębiorców ze strony firm zlokalizowanych w Warszawie i w pobliżu; – odchodzenie wysoko wykwalifikowanych pracowników do większych ośrodków gospodarczych; – system szkolnictwa zawodowego niespełniający oczekiwań absolwentów i pracodawców; – coraz niższa opłacalność produkcji rolnej; – niestabilność przepisów prawa dotyczącego prowadzenia działalności gospodarczej; – duże obciążenia fiskalne i finansowe związane z „utrzymaniem pracowników”; – wciąż utrzymujące się negatywne skutki COVID-19 oraz wysokiej inflacji, w szczególności wśród mikro i małych przedsiębiorstw; – kryzys energetyczny i wysokie koszty energii dla firm; – niekorzystne rozwiązania formalno-prawne dotyczące OZE dla firm m.in. wysokie koszty początkowe inwestycji, długi okres zwrotu, uciążliwe formalności dotyczące zgłoszeń, pozwoleń i rozliczeń; – niewystarczające rozwiązania prawne w zakresie aktywizacji osób biernych zawodowo; – rozwinięty system wsparcia osób pozostających bez pracy demotywujący do szukania zatrudnienia.
--	--

Źródło: Opracowanie własne.

IV. Problemy rozwojowe Miasta i Gminy Nowe Miasto

Kolejnym krokiem do określenia potrzeb rozwojowych Miasta i Gminy Nowe Miasto było zidentyfikowanie problemów rozwojowych w sferach:

- społecznej,
- środowiskowo-klimatycznej i przestrzennej
- gospodarki i promocji.

Sfera społeczna rozumiana jest, jako wszystkie aspekty życia, które dotyczą ludzi, jako członków danego społeczeństwa – mieszkańców Miasta i Gminy Nowe Miasto. Obejmuje relacje między ludźmi, działalność instytucji i organizacji społecznych tu działających, normy i wartości kulturowe, wszelkie formy zbiorowego działania oraz zjawiska społeczne.

W ramach **sfery społecznej** analizowano/identyfikowano problemy obejmujące następujące potrzeby/zakresy:

Kapitał społeczny

Poziom zaufania (pomiędzy mieszkańcami, do instytucji publicznych), gotowość do współpracy, tolerancyjność, lojalność grupowa, stopień integracji społeczności Miasta i Gminy Nowe Miasto, poczucie tożsamości z gminą, poziom zaangażowania społecznego, aktywność organizacji pozarządowych, partycypacja społeczna – zaangażowanie w życie publiczne, poziom rozwoju i skuteczność komunikacji społecznej, formy i narzędzia komunikacji społecznej, poziom rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i informacyjnego, skala występowania degradacji społecznej.

Kapitał ludzki, edukacja

Jakość kształcenia na wszystkich poziomach, kształcenie ustawiczne, poziom wykształcenia mieszkańców, czas na rozwój emocjonalny i duchowy, oferta pozaszkolna, kwalifikacje zawodowe, potencjał demograficzny.

Kultura, sport i rekreacja

Dostępność oferty czasu wolnego (oferta dla dzieci, młodzieży, pracujących i osób starszych), czas poświęcony rozwojowi fizycznemu, poziom rozwoju fizycznego dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych, jakość dostępnej oferty sportowej i rekreacyjnej, dostęp do różnorodnej oferty kulturalnej, poziom czynnego i biernego uczestnictwa w kulturze.

Dziedzictwo kulturowe

Obiekty i przedmioty zabytkowe, tradycje, zwyczaje, zdolność do zachowania potencjału kulturowego, upowszechnianie i udostępnianie potencjału kulturowego, stopień turystycznego wykorzystania potencjału kulturowego.

Ochrona zdrowia i życia

Dostęp do otwartego i zamkniętego leczenia, dostęp do opieki specjalistycznej, przeciętna długość trwania życia, zagrożenia zdrowia i życia wynikające z zachowań patologicznych, udział osób z niepełnosprawnościami, styl życia.

Opieka i pomoc społeczna

Opieka nad: dziećmi, niepełnosprawnymi, osobami starszymi i osobami niedostosowanymi społecznie, opieka społeczna, wsparcie dla potrzebujących i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Bezpieczeństwo życia i zdrowia, bezpieczeństwo społeczne

Zagrożenia (naturalne, zdarzeniami losowymi, komunikacyjne, przestępczością), spokój i ład społeczny, zabezpieczenie materialne – źródła i poziom dochodów, poziom bezrobocia, pomoc dla bezrobotnych, przeciwdziałanie bezrobociu.

Tabela 4. Problemy rozwojowe Miasta i Gminy Nowe - sfera społeczna

<u>Sfera społeczna: problemy rozwojowe</u>	
Kapitał społeczny	1. Niewystarczająca infrastruktura lokalowa (brak świetlic wiejskich w niektórych miejscowościach Miasta i Gminy Nowe Miasto) do spotkań i integracji mieszkańców; 2. Trudności z dogadywaniem się (umiejętności komunikacyjne) mieszkańców w zakresie korzystania z infrastruktury (świetlice wiejskie, remizy); 3. Wykluczenie komunikacyjne mieszkańców - niewystarczająca komunikacja publiczna na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto; 4. Niewystarczająca efektywność komunikacji społecznej - procesu wymiany informacji i pomysłów między urzędem, mieszkańcami i innymi podmiotami działającymi na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto; 5. Wykluczenie cyfrowe, szczególnie osób starszych.
Kapitał ludzki, edukacja	1. Spadająca liczba mieszkańców, w tym populacji dzieci; 2. Starzenie się społeczeństwa; 3. Niewystarczająca oferta edukacyjna i aktywizująca mieszkańców (w szczególności dotyczy osób starszych); 4. Ograniczona dostępność zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży oraz problem z dojazdem na te zajęcia.
Kultura, sport i rekreacja	1. Niewystarczająca oferta dla dzieci i młodzieży w okresie wakacyjnym i feryjnym; 2. Ograniczony dostęp do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej; 3. Braki kadry instruktorskiej i trenerskiej w sferze sportu i rekreacji; 4. Zmniejszające się zainteresowanie mieszkańców aktywnością kulturalno-społeczną; 5. Nadmierna dominacja technologii w kontaktach międzyludzkich;

	6. Brak pomieszczeń przy OSP dla młodzieży dla działań kulturalnych i szkoleniowych; 7. Niewystarczająca oferta MGOK- brak zajęć artystycznych; 8. MGOK niewystarczająco wyposażony w sprzęt techniczny, muzyczny (nagłośnienie); 9. Niewystarczające wyposażenie sprzętowe ośrodków sportowych.
Dziedzictwo kulturowe	1. Niewystarczające utrzymanie pomników przyrody i obiektów zabytkowych, w tym sakralnych (kapliczki przydrożne); 2. Bardzo niski poziom wykorzystania potencjału kulturowego.
Ochrona zdrowia i życia	1. Ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki lekarskiej (długi czas oczekiwania); 2. Niewystarczający dostęp do opieki rehabilitacyjnej; 3. Organizacja Podstawowej Opieki Zdrowotnej (POZ) niezabezpieczająca potrzeb mieszkańców m.in. zakresie dostępu do lekarza rodzinnego, pediatri, stomatologa; 4. Brak gabinetu stomatologicznego funkcjonującego w ramach NFZ; 5. Brak opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży w szkole i przedszkolu; 6. Brak ogólnodostępnych defibrylatorów i innego wyposażenia oraz bardzo mała umiejętność korzystania z nich przez mieszkańców.
Opieka i pomoc społeczna	1. Niedostosowanie pojazdów komunikacji publicznej do przewozu osób z niepełnosprawnościami; 2. Występujące bariery architektoniczne w przestrzeni publicznej; 3. Ograniczone możliwości Miasta i Gminy Nowe Miasto w zakresie zapewnienia odpowiedniej formy opieki także od dostępności różnych usług dla osób starszych i innych takiej opieki wymagających; 4. Brak dziennych domów opieki i terapii zajęciowej na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto; 5. Niedostatecznie rozwinięte usługi opiekuńcze z punktu widzenia potrzeb starzejącego się społeczeństwa Miasta i Gminy Nowe Miasto; 6. Niewystarczające wsparcie psychologiczne dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych; 7. Rosnąca liczba dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi; 8. Rosnąca liczba dzieci i młodzieży wymagających wsparcia psychologicznego; 9. Brak zorganizowanej opieki nad dziećmi w wieku 0-3 lat (żłobki); 10. Niewystarczający monitoring potrzeb osób wymagających usług społecznych.
Bezpieczeństwo życia i zdrowia, bezpieczeństwo społeczne	1. Zagrożenia naturalne – niedostosowanie Zalewu Nowomiejskiego do funkcji przeciwpowodziowej (zbyt płytki); 2. Brak profesjonalnego miejsca do wodowania łodzi (w tym ratunkowych); 3. Niewystarczający monitoring w mieście i brak monitoringu w sołectwach; 4. Niewystarczająca infrastruktura drogowa z punktu widzenia użytkowników ruchu drogowego; 5. Niewystarczające zabezpieczenie sprzętowe służb ratunkowych i porządku publicznego;

	6. Niewystarczająca liczba i słaby stan techniczny punktów poboru wody dla celów ratowniczo-gaśniczych, brak dostępu do informacji o rozlokowaniu hydrantów (mapa); 7. Niewystarczająco dostosowane pomieszczenia garażowe przy OSP, brak odpowiedniego ogrzewania boksów garażowych, niewystarczające wyposażenie; 8. Brak pralni i suszarni przy OSP (dezynfekcja odzieży po akcji).
--	--

W ramach sfery **środowiskowo-klimatycznej i przestrzennej** (zasobów i potencjałów) analizowano/identyfikowano problemy obejmujące następujące potrzeby/zakresy:

Klimat, środowisko przyrodnicze, ochrona przyrody, obiekty i obszary chronione, stan powietrza atmosferycznego, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE), infrastruktura

Potencjał przyrodniczy (klimat i środowisko zasoby naturalne, stopień zachowania zasobów naturalnych, atrakcyjność przyrodnicza Miasta i Gminy Nowe Miasto), systemy ochrony i zabezpieczania środowiska, stosowanie technologii energooszczędnych, stosowanie odnawialnych źródeł energii, ekoświadomość mieszkańców, skala występowania degradacji środowiskowej.

Gospodarka odpadami

System gromadzenia i przetwarzania odpadów.

Ład przestrzenny

Dostępność terenów i stan zagospodarowania przestrzennego, stopień pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, estetyka i czystość przestrzeni publicznych, elementy zakłócające ład przestrzenny, skala występowania degradacji przestrzenno-funkcjonalnej.

Infrastruktura społeczna

Infrastruktura społeczna (szkoły, obiekty służby zdrowia, obiekty sportowo-rekreacyjne i kultury), dostęp do miejsc spotkań i integracji społecznej, jakość publicznej infrastruktury edukacji, kultury, sportu i rekreacji oraz zdrowia.

Infrastruktura techniczna

Budynki i budowle, sieciowa infrastruktura techniczna, systemy zabezpieczeń przed: powodzią, wybuchem, ogniem i skażeniem oraz systemy eksploatacji i odnowy zasobów technicznych, skala występowania degradacji technicznej.

Infrastruktura transportowa, komunikacja drogowa,

sieć dróg rowerowych, komunikacja i transport z sąsiednimi gminą, powiatem

Jakość i dostępność transportu publicznego, sieć komunikacji drogowej, system parkowania, dostęp do tras szybkiego ruchu, sprawność i płynność ruchu, sieć komunikacji kolejowej???, bezpieczeństwo transportowe, dostęp do lotnisk, stan infrastruktury towarzyszącej w ciągach komunikacyjnych, dostęp do dróg i ścieżek rowerowych oraz infrastruktury towarzyszącej (oznakowanie dróg i ścieżek rowerowych, miejsca postojowe i obsługowe dla rowerzystów).

Infrastruktura telekomunikacyjna i teleinformatyczna, w tym e-usługi

Linie telekomunikacyjne, słupy, wieże i maszty. Jej ważnymi elementami są również kanalizacje kablowe, szafy telekomunikacyjne, przewody oraz pozostały osprzęt, urządzenia sieciowe, urządzenia składowania i zabezpieczania danych.

Tabela 5. Problemy rozwojowe Miasta i Gminy Nowe Miasto - sfera środowiskowo-klimatyczna i przestrzenna

<i>Sfera środowiskowo-klimatyczna i przestrzenna: problemy rozwojowe</i>	
Klimat, środowisko przyrodnicze, ochrona przyrody, obiekty i obszary chronione, stan powietrza atmosferycznego, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE), infrastruktura	1. Niski stopień skanalizowania Miasta i Gminy Nowe Miasto; 2. Niski poziom edukacji i dostępu do informacji o systemie odbioru śmieci i konsekwencjach niezastosowania się do niego; 3. Niski poziom wykorzystania Odnawialnych Źródeł Energii w obiektach publicznych i prywatnych; 4. Duży udział źródeł ciepła o wysokiej emisyjności zanieczyszczeń do środowiska (kotły pozaklasowe); 5. Brak gazyfikacji Miasta i Gminy Nowe Miasto, 6. Niedostateczny poziom zwodociągowania Miasta i Gminy Nowe Miasto; 7. Zły stan techniczny części wodociągów i stacji uzdatniania wody; 8. Postępująca eutrofizacja i zanieczyszczenie zalewu.
Gospodarka odpadami	1. Duża liczba budynków i budowli pokrytych azbestem; 2. Brak łatwo dostępnego systemu odbioru odpadów, w szczególności dla działkowiczów (głównie w zakresie częstotliwości odbioru śmieci – weekendy); 3. Poprodukcyjne odpady rolnicze (folie, sznurki) zanieczyszczające środowisko - rolnicy nie mają dostępu do łatwych i tanich metod utylizacji tychże odpadów; 4. Brak stałego punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (tzw. PSZOK); 5. Niezadowolający poziom komunikacji władz Miasta i Gminy Nowe Miasto z mieszkańcami w zakresie organizacji odbioru odpadów i inwestycji, szczególnie o dużym znaczeniu dla ochrony środowiska naturalnego.
Ład przestrzenny	1. Chaos przestrzenny w gminie (przyczyny historyczne: regulacje prawno-administracyjne, prawno-planistyczne, modernizacyjne oraz psychologiczno-społeczne w minionych latach); 2. Niski stopień pokrycia planami zagospodarowania przestrzennego i brak ich aktualizacji; 3. Niewykorzystany potencjał przyrodniczy i krajobrazowy;

	4. Zły stan techniczny i estetyczny budynków i posesji (głównie prywatnych), w miejscach reprezentacyjnych i ważnych wizerunkowo dla Miasta i Gminy Nowe Miasto; 5. Niewystarczająca mała architektura (np. kosze na śmiecie i częstotliwość ich opróżniania, barierki ochronne i selektywne, ławki, stojaki rowerowe, flagi i maszty, witacze, pulpity informacyjne, czy szlabany) w miejscach spędzania czasu wolnego przez mieszkańców i turystów.
Infrastruktura społeczna	1. Ogólnie - istniejąca infrastruktura społeczna często niefunkcjonalna, bezpieczna i wspierająca rozwój lokalnej społeczności; 2. Niewystarczający dostęp do miejsc spotkań i integracji społecznej mieszkańców poszczególnych miejscowości Miasta i Gminy Nowe Miasto; 3. Brak amfiteatru – miejsca do organizacji imprez masowych; 4. Zły stan techniczny i estetyczny niektórych obiektów sportowo-rekreacyjnych; 5. Brak infrastruktury gminnej umożliwiającej utworzenie żłobków.
Infrastruktura techniczna	1. Zły stan techniczny niektórych budynków komunalnych; 2. Niewystarczająca liczba mieszkań/budynków socjalnych; 3. Zły stan techniczny istniejących świetlic wiejskich i brak świetlic w części miejscowości; 4. Brak schronu na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto; 5. Brak pomieszczeń socjalnych i sanitarnych przy OSP; 6. Zły stan techniczny jazu.
Infrastruktura transportowa, komunikacja drogowa, sieć dróg rowerowych, komunikacja i transport z sąsiednimi gminami powiatem	1. Brak lub bardzo ograniczony transport publiczny w miejscowościach położonych w dalszej odległości od miasta i powiatu; 2. Nerozwinięte szlaki piesze i rowerowe na terenach atrakcyjnych turystycznie, niedostarczanie oznakowane istniejące; 3. Brak infrastruktury pieszo-rowerowej w ciągach dróg wojewódzkich; 4. Niedostateczne oznakowania dróg; 5. Nieodpowiednie parametry techniczne i ruchowe drogi wojewódzkiej nr 620; 6. Zły stan techniczny dróg gminnych; 7. Niedostateczna ilość miejsc parkingowych; 8. Stwarzająca niebezpieczeństwo organizacja ruchu na niektórych obszarach Nowego Miasta.
Infrastruktura telekomunikacyjna i teleinformatyczna, w tym e-usługi	1. Niedostępność sieci komórkowej i Internetu na terenie części obszaru Miasta i Gminy Nowe Miasto; 2. Niedostateczna znajomość możliwości korzystania z e-usług; 3. Stała konieczność rozwijania komunikacji przez Internet z mieszkańcami Miasta i Gminy Nowe Miasto (media społecznościowe, aplikacje mobilne, a także powiadomienia push, aby informować mieszkańców o ważnych wydarzeniach, decyzjach i usługach).

W ramach sfery **gospodarki i promocji** analizowano/identyfikowano problemy obejmujące następujące potrzeby/zakresy:

Gospodarka, przedsiębiorczość

Struktura przedsiębiorstw i kondycja przedsiębiorstw w Gminie, poziom innowacyjności przedsiębiorców i wytwarzanych produktów, poziom przedsiębiorczości mieszkańców, ułatwienia dla przedsiębiorców, zdolność do współpracy podmiotów gospodarczych działających na tym samym rynku, zaufanie w biznesie, potencjał do tworzenia klastrów, sieci współpracy oraz wspólnych produktów, współpraca z uczelniami wyższymi w zakresie działań B+R, samorząd gospodarczy, działalność instytucji otoczenia biznesu, jakość i dostępność oferty i promocja Oferty Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB), współpraca IOB z samorządem lokalnym.

Turystyka

Walory przyrodnicze, stan infrastruktury turystycznej, obiekty noclegowe, jakość oferty turystycznej, produkty turystyczne, współpraca podmiotów branży turystycznej, produkty lokalne, dostępność komunikacyjna miasta dla turystów, atrakcyjność Miasta i Gminy Nowe Miasto dla turystów (ruch turystyczny).

Rolnictwo i leśnictwo

Struktura gospodarstw rolnych, struktura produkcji rolnej, intensywność produkcji rolnej, współpraca producentów rolnych, samorząd rolników, stopień zalesienia, Miasta i Gminy Nowe Miasto, gospodarka leśna.

Polityka gospodarcza i promocja

Polityka gospodarcza i promocyjna Miasta i Gminy Nowe Miasto, skala występowania degradacji gospodarczej, dostępność terenów inwestycyjnych, promocja terenów inwestycyjnych, jakość terenów inwestycyjnych, poziom inwestycji, inwestycje zagraniczne, obsługa i wsparcie inwestorów, profesjonalizm osób zajmujących się promocją oraz bezpośrednimi kontaktami z inwestorami, wizerunek Miasta i Gminy Nowe Miasto.

Rynek pracy

Równowaga na rynku pracy, dostępność pracy, aktywność zawodowa mieszkańców, podmioty ekonomii społecznej.

Tabela 6. Problemy rozwojowe Miasta i Gminy Nowe Miasto - sfera gospodarki i promocji

<u>Sfera gospodarki i promocji: problemy rozwojowe</u>	
Gospodarka, przedsiębiorczość	1. Średni poziom rozwoju gospodarczego – szóste miejsce Miasta i Gminy Nowe Miasto wśród dwunastu gmin powiatu płońskiego (liczba podmiotów gospodarczych); 2. Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców; 3. Słabo rozwinięta komunikacja i współpraca w środowiskach biznesowych; 4. Brak komunikacji i współpracy między gminami w zakresie wspólnych inicjatyw rozwojowych, wykorzystujących posiadane potencjały przyrodnicze, kulturowe, infrastrukturalne.
Turystyka	1. Nierozwinięta współpraca i komunikacja pomiędzy podmiotami branży turystycznej; 2. Nierozwinięta infrastruktura umożliwiająca aktywny wypoczynek w środowisku przyrodniczym (brakuje ścieżek pieszo-rowerowych, ścieżki np. nordic walking, małej infrastruktury turystycznej – altanki, ławki, miejsca odpoczynku, wiaty, paleniska); 3. Niewystarczająco wykorzystany turystycznie potencjał przyrodniczo-środowiskowy Miasta i Gminy Nowe Miasto (Zalew Nowomiejski, lasy, rzeka Sona, Nadwkrzański Obszar Chronionego Krajobrazu); 4. Słabo rozwinięta oferta noclegowa i gastronomiczna; 5. Brak zintegrowanej oferty i informacji turystycznej dla obszaru gminy; 6. Brak atrakcji przyrodniczych i rekreacyjnych, które zachęcałyby turystów do dłuższego przebywania na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto.
Rolnictwo i leśnictwo	3. Niski stopień wykorzystania i dostępu do potencjału obszarów leśnych i rolniczych dla celów turystyki i rekreacji (ścieżki edukacyjne, oznaczone atrakcje, ścieżki pieszo-rowerowe); 4. Wypieranie małych gospodarstw rolnych przez produkcję rolniczą wielkoobszarową oraz presję nadmiernych wymagań biurokratycznych; 5. Częste przypadki zaśmiecania terenów leśnych, głównie przy szlakach turystycznych.
Polityka gospodarcza i promocja	1. Brak instytucji otoczenia biznesu wspierających działalność istniejących firm oraz osoby zamierzające podejmować działalność gospodarczą; 2. Niski poziom identyfikacji położenia Miasta i Gminy Nowe Miasto w Polsce – m.in. nieznajomość możliwości inwestycyjnych, zasobów pracy, wytwarzanych produktów, nieczytelny wizerunek; 3. Niewystarczająca promocja walorów potencjału środowiska przyrodniczego do wykorzystania gospodarczego; 4. Brak jednoznacznej polityki gospodarczej Miasta i Gminy Nowe Miasto motywującej mieszkańców do podejmowania działalności gospodarczej i

	przyciągającej inwestorów m.in. tworzenie sprzyjającego otoczenia biznesowego, np. poprzez ulgi podatkowe, promocję inwestycji, wsparcie dla startupów, pomoc w tworzeniu spółdzielni socjalnych, organizację targów.
Rynek pracy	1. Niewystarczająca liczba miejsc pracy na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto (wymusza to poszukiwanie pracy w miastach odległych, w tym Warszawie); 2. Brak pracowników o wysokich kwalifikacjach w niektórych branżach i zawodach (np. branża chemiczna, stolarska, weterynaryjna); 3. Silna presja płacowa pracowników na pracodawców wynikająca z niekorzystnej różnicy wynagrodzeń w Warszawie i w Mieście i Gminie Nowe Miasto; 4. Znacząca bierność osób niezatrudnionych (brak motywacji do podjęcia pracy) w poszukiwaniu pracy wynikająca z pobieranych świadczeń socjalnych; 5. Brakuje bazy zakwaterowania pracowników spoza terenu Miasta i Gminy Nowe Miasto .

Źródło: Opracowanie własne.

V. Wyzwania rozwojowe Miasta i Gminy Nowe Miasto

Syntezę zjawisk i czynników rozwojowych, w tym problemów i potencjałów rozwojowych Miasta i Gminy Nowe Miasto rozwinęto w postaci wyzwań rozwojowych. Wyzwania rozwojowe stanowią syntetyczne podsumowanie Diagnozy i jednocześnie charakteryzują się spojrzeniem w przyszłość. Integrują poszczególne czynniki rozwojowe i wskazują, jakich rezultatów oraz przemian należy oczekiwać w przyszłości.

Wyzwanie 1. Podniesienie prestiżu Miasta i Gminy Nowe Miasto i rozwinięcie jej marki – jako jednostki samorządu terytorialnego będącej obszarem perspektywicznym (między innymi dla osób młodych, biznesu, seniorów), z bogatą ofertą opiekuńczą, rekreacyjną, turystyczno-kulturalną.

Wyzwanie 2. Rozwinięcie konkurencyjnej, atrakcyjnej oferty edukacyjnej wpływającej na decyzje migracyjne, będącej impulsem i wsparciem dla rozwoju społecznego i gospodarczego.

Wyzwanie 3. Kształtowanie wspólnej partnerskiej polityki rozwoju w ponadlokalnym układzie terytorialnym z ościennymi samorządami, w szczególności w zakresie mobilności, ochrony środowiska, łagodzenia skutków zmian klimatycznych, rynku pracy i turystyki.

Wyzwanie 4. Zróżnicowanie atrakcyjności turystycznej obszaru, m. in. w kierunku rozwoju turystyki doznań, rozwoju produktów lokalnych, ekologicznych oraz przyciągania turystów poza sezonem.

Wyzwanie 5. Poprawa i utrzymanie dobrej jakości środowiska naturalnego oraz ograniczenie stopnia zagrożenia skutkami zmian klimatycznych kształtujących atrakcyjność zamieszkania oraz funkcję turystyczno-kulturalną obszaru Miasta i Gminy.

Wyzwanie 6. Zachowanie i wzmocnienie spójności ekologicznej przestrzeni Miasta i Gminy, służącej celom ochrony przyrody, zachowaniu bioróżnorodności oraz funkcji społecznej.

Wyzwanie 7. Podniesienie atrakcyjności mieszkaniowej, przy zachowaniu walorów estetycznych, przestrzennych, krajobrazowych i dziedzictwa kulturowego.

Wyzwanie 8. Poprawa dostępności komunikacyjnej i przestrzennej obszaru Miasta i Gminy we współpracy z ościennymi samorządami.

Wyzwanie 9. Zwiększenie efektywności zarządzania rozwojem (w tym finansowania działań rozwojowych) oraz współpracy ponadlokalnej z ościennymi samorządami różnych szczebli oraz organizacjami pozarządowymi.

Część strategiczna

Źródło: <https://www.ugnowemiasto.pl/upload/ugnowemiasto/gmina-w-obiektywie-73-650.jpg>

VI. Koncepcja „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034”

1. Wprowadzenie do części „programowanie strategii”

Gmina jest wspólnotą samorządową tworzoną z mocy prawa przez mieszkańców, w której spletają się złożone procesy społeczno-gospodarcze, przebiegające w środowisku naturalnym i w określonej przestrzeni. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców, rozwijanie infrastruktury technicznej i społecznej, ochrona środowiska naturalnego oraz rozwój gospodarczy warunkowane są wieloma czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi.

Gmina jest instytucją, która jest ustawowo odpowiedzialna za zarządzanie określonym kompleksem przestrzenno-terytorialnym i sferami życia publicznego – za prowadzenie polityki rozwoju. W ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z późn. zm. w art. 2. wskazuje się, że „Przez **politykę rozwoju** rozumie się zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju, spójności społeczno-gospodarczej, regionalnej i przestrzennej, podnoszenia konkurencyjności gospodarki oraz tworzenia nowych miejsc pracy w skali krajowej, regionalnej lub lokalnej”.

Innymi słowy **rozwój lokalny** polega na takim ukierunkowaniu zmian w jednostce samorządu terytorialnego, by poprawić jakość środowiska przestrzennego, ulepszyć życie mieszkańców oraz wzmocnić lokalne organizacje społeczne i gospodarcze.

Polityka rozwoju obejmuje działania planistyczne (plany i programy), marketing terytorialny (przyciąganie: inwestorów, turystów i mieszkańców) oraz zwiększenie atrakcyjności Miasta i Gminy Nowe Miasto przez inwestycje publiczne i wysoki poziom usług. Programy wynikające z wymagań ustawowych powinny mieć oparcie w strategii rozwoju lokalnego, uzgodnionej z mieszkańcami oraz organizacjami społecznymi i gospodarczymi. Skuteczna gospodarka przestrzenna (studium oraz plany miejscowe) powinna być ściśle powiązana z planami społeczno-gospodarczymi, a proces opracowania wszystkich planów wymaga profesjonalnej koordynacji i wielostronnego uzgodnienia z mieszkańcami, przy zachowaniu lokalnych walorów przyrodniczych i kulturowych.

W art. 3 przywołanej ustawy jest mowa o tym, kto ma prowadzić politykę rozwoju (na szczeblach administracji rządowej i samorządowej):

- Rada Ministrów;
- samorząd województwa;
- związki metropolitalne;
- samorząd powiatowy i gminny oraz ich związki.

Zapisy te wskazują, że strategię rozwoju opracowuje się dla instytucji dostarczających usługi publiczne oraz inicjujących i wspierających działania związane ze współdziałaniem partnerów społecznych w tych zakresach. Dokumenty takie winny spełniać standardy stosowane przez instytucje zarządzające środkami strukturalnymi UE. Głównymi standardami są: prowadzenie pracy z udziałem partnerów społecznych i innych interesariuszy.

Strategie mogą być opracowywane, jako całkowicie nowe lub aktualizacje istniejących dokumentów. W przypadku jednostek samorządu terytorialnego rekomendowane jest opracowywanie strategii

zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Strategie rozwoju mają charakter ogólny i są nadrzędne w stosunku do pozostałych dokumentów planistycznych danej instytucji. Niniejsza strategia jest w wielu aspektach kontynuacją/aktualizacją Strategii z 2015 r.

Biorąc powyższe pod uwagę władze Miasta i Gminy Nowe Miasto podjęły decyzję o opracowaniu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy. Od lutego br. trwały prace analityczne (desk research), następnie zostały przeprowadzone konsultacje społeczne, pracował Zespół Zadaniowy ds. opracowania strategii, odbywały się warsztaty diagnostyczno-projektowe z udziałem mieszkańców, reprezentantów instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w Mieście i Gminie Nowe Miasto. W pierwszej kolejności odbyły się warsztaty diagnostyczne, podczas których identyfikowano problemy oraz czynniki rozwojowe. Następnie odbyły się trzy warsztaty projektowe, podczas których formułowano cele strategiczne, kierunki działań i zadania realizacyjne. Przy formułowaniu celów strategicznych, kierunków działań i zadań realizacyjnych, uwzględnione zostały występujące uwarunkowania zawarte m.in. w diagnozie ilościowej i diagnozie jakościowej sytuacji społeczno-gospodarczej w Mieście i Gminie Nowe Miasto oraz w Raporcie z badania ankietowego.

Cele strategiczne dotyczą spraw co, do których gmina i partnerzy społeczni, każdy w zakresie swoich kompetencji, mogą podejmować autonomiczne działania. Autonomiczność działań oznacza, że gmina i partnerzy społeczni mają do tego prawo i nie są uwarunkowani decyzjami zewnętrznymi podejmowanymi poza gminą.

Proponowane w strategii cele strategiczne, kierunki działań i zadania realizacyjne, obejmują wszystkie sfery życia i funkcjonowania w Mieście i Gminie Nowe Miasto.

Tym samym „Strategia Rozwoju Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034” jest dokumentem kierunkowym, swoistą mapą drogową, stanowiącą podstawę do podejmowania skoordynowanych działań przez wszystkich partnerów społecznych Gminy.

Pozwala to na kompleksowe ujęcie zrównoważonego rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto. Kompleksowe podejście, będące cechą planowania strategicznego powoduje, iż realizacja tak określonej strategii jest wspólnym zadaniem władz samorządowych jak i wszystkich partnerów społecznych w gminie.

Bardzo ważnym aspektem jest uspołecznienie procesu opracowania i wdrażania strategii przy udziale wszystkich głównych partnerów społecznych. Do realizacji strategii niezbędne będzie podejmowanie działań:

- samodzielnych przez władze Miasta i Gminy Nowe Miasto,
- samodzielnych przez podmioty sektora prywatnego,
- samodzielnych przez organizacje pozarządowe,
- indywidualnych przez mieszkańców i ich nieformalne grupy i środowiska,
- wspólnych z udziałem partnerów z różnych sektorów (publicznego, prywatnego i pozarządowego).

Warte podkreślenia jest to, że aktualnie przy tworzeniu dokumentów strategicznych, coraz więcej uwagi poświęca się nie tylko dokumentowi strategii, lecz procesowi jego tworzenia, co również należy zaliczyć do rozwoju pozytywnych skutków zainteresowania tego rodzaju. Dokumenty opracowywane przy szerokim współudziale różnych grup społecznych i innych partnerów zaczynają odzwierciedlać rzeczywiste potrzeby i aspiracje szerszych grup niż tylko grona ekspertów.

Wynika z tego, iż bardzo ważnym, a jednocześnie trudnym zadaniem będzie zaangażowanie wszystkich partnerów społecznych kluczowych dla rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto. Powodzenie w tym zakresie jest uzależnione od zdolności do wzajemnej komunikacji, radzenia sobie z różnicami interesów poszczególnych partnerów i grup, wspólnego definiowania problemów i celów, a następnie wspólnych przedsięwzięć. W okresie wdrażania strategii władze Miasta i Gminy Nowe Miasto mogą występować w różnych rolach, w tym jako:

- bezpośredni samodzielny realizator działań,
- inicjator i animator działań,
- uczestnik działań podejmowanych wspólnie z innymi partnerami,
- wspierający organizacyjnie, technicznie i finansowo działania podejmowane przez partnerów lokalnych,
- administrator centrum lokalnej informacji i komunikacji w Mieście i Gminie Nowe Miasto.

Wdrożenie strategii przez władze Miasta i Gminy Nowe Miasto wymaga stosowania operacyjnych narzędzi planistycznych, pozwalających na podjęcie ostatecznych decyzji, które działania i przy jakich zaangażowanych środkach własnych oraz zewnętrznych będą realizowane. Tymi narzędziami władz Miasta i Gminy Nowe Miasto będą:

- wieloletni plan inwestycyjny,
- plan ogólny Gminy,
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego,
- budżet Miasta i Gminy Nowe Miasto (budżet obywatelski),
- konkretne projekty i programy,
- aplikacje o zewnętrzne źródła dofinansowania,
- polityki szczegółowe gminy (stanowiące zbiór spójnych zasad odnoszących się do określonej dziedziny życia/funkcjonowania Miasta i Gminy Nowe Miasto), pozwalające podejmować powtarzalne decyzje według tych samych kryteriów,
- zadania wyznaczane urzędnikom Urzędu Miasta i Gminy oraz jednostkom podległym Gminie.

Planowanie i wdrażanie strategii w opisany powyżej sposób daje szansę świadomego wpływania na długookresowe procesy społeczne, gospodarcze, przyrodnicze i przestrzenne. Pozwoli to na zarządzanie rozwojem w kolejnych kadencjach i ponad występującymi w środowisku lokalnym naturalnymi konfliktami interesów.

2. Założenia strategii

Założenia stanowią warunki brzegowe niezbędne do prawidłowego sformułowania strategii rozwoju i były określane na początku jej powstawania.

Założenia dotyczące dokumentu strategii:

- 1) Perspektywa planowania: **2034 rok**.
- 2) Decyzje zawarte w strategii rozwoju będą służyły mieszkańcom Miasta i Gminy Nowe Miasto.
- 3) Strategia będzie najogólniejszym dokumentem planistycznym Miasta i Gminy Nowe Miasto i tym samym wraz ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego będzie nadrzędna w stosunku do pozostałych dokumentów przyjętych przez Władze Miasta i Gminy Nowe Miasto.

- 4) Strategia będzie spójna z zamierzeniami zewnętrznych dokumentów planistycznych, m.in. ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze”.
- 5) Zadaniem strategii jest ułatwienie władzom samorządowym utrzymania głównych, długookresowych celów rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto.
- 6) Strategia będzie wskazywała zadania wspólne partnerów społecznych.
- 7) Realizacją strategii będą kierowały władze wykonawcze Miasta i Gminy Nowe Miasto.

Założenia dotyczące procesu pracy nad opracowaniem dokumentu strategii:

- 1) Strategia opracowywana jest z udziałem przedstawicieli społeczności lokalnej (interesariuszy).

Założenia dotyczące przestrzegania zasad horyzontalnych:

- 1) Strategia Rozwoju Gminy oraz przedsięwzięcia z niej wynikające będą przygotowane, wdrażane, monitorowane, sprawozdawane i ewaluowane z uwzględnieniem przestrzegania zasad horyzontalnych wynikających z przepisów unijnych, w tym m.in. zasady zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność (zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami), wiek lub orientację seksualną.
- 2) Zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska, zrównoważony rozwój oznacza integrację działań politycznych, gospodarczych oraz społecznych, z zachowaniem równowagi i trwałości podstawowych procesów przyrodniczych. Strategia i jej realizacja będzie uwzględniała zasady zrównoważonego rozwoju.

3. Struktura logiczna Strategii

Misja, wizja, cele strategiczne, kierunki działań i zadania realizacyjne przedstawione zostały w formie drzewa prezentującego strukturę logiczną „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034”, odrębnie w trzech sferach: społecznej, środowiskowo-klimatycznej i przestrzennej oraz gospodarczej i promocji.

Schemat 1. Struktura logiczna Strategii.

Źródło: Opracowanie własne.

4. Wizja i misja Miasta i Gminy Nowe Miasto do 2034 roku

4.1. Wizja Miasta i Gminy Nowe Miasto

Jak wcześniej wspomniano strategia rozwoju gminy stanowi dokument o charakterze ciągłym, który w sposób ewolucyjny odpowiada na zmieniające się uwarunkowania społeczno-gospodarcze, środowiskowo-klimatyczne, na potrzeby mieszkańców oraz możliwości wynikające z dostępnych źródeł finansowania.

Wizja Miasta i Gminy Nowe Miasto

Miasto i Gmina Nowe Miasto, to jednostka samorządu terytorialnego położona w powiecie płońskim, w województwie mazowieckim, które czerpiąc ze swego bogatego dziedzictwa historycznego, z naturalnych warunków środowiskowo-klimatycznych i przestrzennych, rozwija się gospodarczo, tworząc atrakcyjne miejsce pracy, zamieszkania i wypoczynku z dobrze rozwiniętą bazą sportowo-rekreacyjną, turystyczną oraz kulturalną.

Systematycznie uzupełniana, modernizowana i remontowana infrastruktura techniczna zapewnia wysoki standard życia mieszkańców oraz możliwość podejmowania, i rozwijania działalności gospodarczej.

Dzięki coraz bardziej sprawnej i efektywnej pracy władz samorządowych Miasta i Gminy Nowe Miasto, wzmocnieniu sieci powiązań, współpracy ze środowiskiem biznesu, utrzymywaniu wysokiego poziomu edukacji, aktywizowaniu organizacji i liderów społecznych oraz instytucjonalnych znacząco poprawiły się warunki i jakość życia w Mieście i Gminie Nowe Miasto, wzrosła konkurencyjność Gminy oraz zainteresowanie ze strony inwestorów, gości i turystów, a rozwój gospodarczy uzyskał wysoką dynamikę.

Dzięki konsekwentnemu prowadzeniu wspólnej polityki rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto, we współpracy z sąsiednimi gminami oraz z Powiatem Płońskim w zakresie mobilności, ochrony środowiska i krajobrazu, rynku pracy oraz zrównoważonej turystyki, udało się zachować i utrzymać w dobrej jakości środowisko naturalne oraz spójność ekologiczną i bioróżnorodność w przestrzeni Gminy. Miasto i Gmina Nowe Miasto jest miejscem otwartym społecznie i gospodarczo, o wysokim stopniu integracji i solidarności społecznej, międzypokoleniowej, międzykulturowej, rozwiniętej świadomości ekologicznej oraz z wyeksponowanym dziedzictwem kulturowym. Prężny rozwój Gminy, promowanie jej atutów i piękna, przy jednoczesnej poprawie dostępności komunikacyjnej, zarówno wewnętrznej jak i zewnętrznej, pozwolił na zbudowanie swego wizerunku, jako miejsca perspektywicznego - przyjaznego do życia, prowadzenia biznesu.

Wizja stanowi projekcję pożądanego stanu, do którego powinny doprowadzić podjęte działania realizacyjne, wynikające z przyjętych w strategii celów strategicznych i kierunków działań w perspektywie do 2034 roku. Wizja została opracowana na podstawie wyników prac warsztatowych prowadzonych z udziałem przedstawicieli interesariuszy. Przy jej redagowaniu wykorzystano również niektóre zapisy z poprzedniej strategii, które nie straciły swej aktualności, a powinny zdaniem uczestników warsztatów i konsultantów mieć swoją kontynuację.

Wizja wypracowana w poprzednim okresie planistycznym opierała się na założeniach długofalowego rozwoju opartego na zrównoważonym wykorzystaniu lokalnych zasobów, wzmacnianiu tożsamości społeczności lokalnej oraz podnoszeniu jakości życia mieszkańców. W obecnym dokumencie dążymy do zachowania ciągłości tych celów, jednocześnie dostosowując kierunki działań do nowych wyzwań i trendów rozwojowych. Podejście to pozwala na budowanie spójnej i konsekwentnej polityki rozwoju Gminy, wzmacniającej jej potencjał oraz zapewniającej trwałość działań podejmowanych w interesie mieszkańców i przyszłych pokoleń.

4.2. Misja Miasta i Gminy Nowe Miasto

Misja stanowi syntetyczną deklarację określającą najwyższego poziomu cel, najogólniejszą koncepcję działania. W „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034”, tworzonej z udziałem partnerów społecznych, misja określa też wspólne zobowiązania wobec przyszłości. Osiągnięciu misji służą cele strategiczne w ramach, których zaprojektowano interwencje w trzech sferach: społecznej, środowiskowo-klimatycznej i przestrzennej, oraz gospodarczej i promocji. Podobnie jak w przypadku formułowania wizji, przy redagowaniu misji wykorzystano również niektóre zapisy z poprzedniej strategii, które nie straciły swej aktualności i powinny mieć swoją kontynuację.

Misję Gminy Nowe Miasto określono w perspektywie do roku 2034.

***Miasto i Gmina Nowe Miasto
to miejsce wkomponowane w Nadwkrzański Obszar Chronionego Krajobrazu,
wyjątkowe terytorium Mazowsza,
gdzie zrównoważony rozwój zapewnia przyjazną i konkurencyjną przestrzeń
oraz jakość życia dla wszystkich mieszkańców,
to samorząd lokalny przygotowany
i otwarty na przyjęcie turystów oraz inwestorów.***

Misja spełnia ważne funkcje w okresie wdrażania strategii, w tym:

- pozwala koncentrować się na priorytetowych, długookresowych celach,
- pozwala planować i koordynować działania partnerów rozwoju lokalnego zgodnie z długookresowymi celami,
- wspiera motywację i integrację mieszkańców, wzmacniając ich identyfikację z Miastem i Gminą Nowe Miasto,
- promuje gminę w otoczeniu, zwiększa zainteresowanie, w szczególności wobec potencjalnych inwestorów i wobec odbiorców oferty gminy.

Wizja i misja pozwoliły na sformułowanie celów strategicznych w trzech sferach: społecznej, środowiskowo-klimatycznej i przestrzennej oraz gospodarczej i promocji. Do każdego celu strategicznego przyporządkowano kierunki działań i zadania realizacyjne, które będą wpływać na rozwój Miasta i Gminy Nowe Miasto.

To pomysł na Miasto i Gminę, w której warto żyć, pracować, uczyć się, odpoczywać, wychowywać dzieci i doczekać spokojnej starości.

5. Cele strategiczne, kierunki działań i zadania realizacyjne

Cele strategiczne to cele najwyższej wagi, stanowią one strategiczną odpowiedź władz Miasta i Gminy Nowe Miasto na jego społeczne, środowiskowo-klimatyczne, przestrzenne i gospodarcze uwarunkowania oraz wyzwania rozwojowe. Osiągnięcie celów strategicznych oznaczać będzie urzeczywistnienie wizji rozwoju Gminy.

Kierunki działań mieszczą się w sferze metod i narzędzi osiągania tych celów, których dobór i realizacja będą zależne od przyszłych, aktualnie jedynie przewidywanych uwarunkowań, decyzji, procesów, a także od możliwości samorządu Miasta i Gminy Nowe Miasto oraz jego partnerów. W realizację konkretnych działań samorząd będzie włączał partnerów, w tym publicznych oraz prywatnych w ramach wszystkich trzech sfer rozwoju: społecznej, środowiskowo-klimatycznej, przestrzennej oraz gospodarczej i promocji, a także społeczność Miasta i Gminy Nowe Miasto.

Zadania realizacyjne to działania, które są niezbędne do osiągnięcia przyjętych celów strategicznych Miasta i Gminy Nowe Miasto. Są one planowane, monitorowane i oceniane, aby zapewnić sukces w realizacji całej strategii. Celem zadań realizacyjnych jest przekształcenie strategii w konkretne działania, które przyniosą oczekiwane rezultaty.

Kompleksowość zagadnień ujętych w „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034”, która wynika z przenikania się zagadnień społecznych, środowiskowo-klimatycznych, przestrzennych i gospodarczych, osadzonych w stosunkowo długiej perspektywie czasowej, powoduje konieczność rozpisania celów strategicznych na bardziej szczegółowe zadania realizacyjne.

Cele strategiczne, kierunki działań oraz zadania realizacyjne w „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034” zostały wypracowane na podstawie podsumowania wyników diagnozy opisanych powyżej oraz wyników spotkań warsztatowych z udziałem głównych interesariuszy: mieszkańców Miasta i Gminy Nowe Miasto, radnych Rady Miejskiej, pracowników Urzędu Miasta i Gminy oraz jednostek organizacyjnych, przedstawicieli instytucji działających na terenie Miasta i Gminy, przedstawicieli organizacji pozarządowych i prowadzących działalność gospodarczą oraz służb porządkowych i mundurowych objętych opracowaniem.

Wszystkie cele strategiczne i kierunki działań wypracowane w ramach prac nad Strategią znajdują swoje uzasadnienie w problemach oraz analizie SWOT, jakie zostały zdiagnozowane na obszarze Miasta i Gminy Nowe Miasto, a podjęte na ich podstawie zadania realizacyjne znacząco przyczynią się do lepszego rozwoju trzech sferach: społecznej, środowiskowo-klimatycznej i przestrzennej oraz gospodarczej i promocji.

5. 1 Cele strategiczne, kierunki działań i zadania realizacyjne oraz rezultaty w sferze społecznej, społecznej, środowiskowo-klimatycznej i przestrzennej oraz gospodarczej i promocji

Poniżej zaprezentowane zostały cele operacyjne i kierunki działań, które będą podejmowane przez samorząd Miasta i Gminy Nowe Miasto dla osiągnięcia celów strategicznych w trzech sferach: społecznej, środowiskowo-klimatycznej i przestrzennej oraz gospodarczej i promocji.

Tabela 7. Cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań oraz oczekiwane rezultaty kierunków działań w sferze społecznej

SFERA SPOŁECZNA		
Cel strategiczny nr 1	Stworzenie warunków sprzyjających poprawie jakości życia, pracy i rozwoju mieszkańców	
Kierunki działań	Zadania realizacyjne	Rezultaty
1.1. Integracja społeczna w środowiskach wiejskich	1.1.1. Utworzenie nowych miejsc dziennego pobytu seniorów.	1.1.1.1 Zwiększenie liczby miejsc dziennego pobytu seniorów na obszarach wiejskich.
	1.1.2. Stworzenie oferty dla osób korzystających z miejsca dziennego pobytu, dostosowanej do ich potrzeb.	1.1.2.1 Poprawa jakości i atrakcyjności oferty zajęć oraz usług kierowanych do seniorów.
	1.1.3. Prowadzenie działań organizacyjnych służących lepszemu wykorzystaniu świetlic i remi1z.	1.1.3.1 Zwiększenie liczby wydarzeń i inicjatyw społecznych na obszarach wiejskich.
1.2. Zwiększenie skuteczności w komunikacji społecznej i międzyludzkiej	1.2.1. Rozszerzanie i integrowanie kanałów, dostępności i narzędzi komunikacyjnych dostosowanych do potrzeb poszczególnych grup mieszkańców.	1.2.1.1 Zwiększenie dostępności informacji o działaniach samorządu i inicjatywach lokalnych.
	1.2.2. Prowadzenie działań edukacyjnych i kulturalnych służących budowaniu relacji międzyludzkich.	1.2.2.1 Wzrost liczby inicjatyw i wydarzeń integrujących mieszkańców.
1.3. Zatrzymanie negatywnego trendu spadku liczby ludności, zwiększanie populacji ludności	1.3.1. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej publicznej.	1.3.1.1 i 1.3.2.1 Lepsze dostosowanie oferty transportowej do potrzeb mieszkańców, w tym młodzieży, seniorów i osób pracujących.
	1.3.2. Dostosowanie częstotliwości dojazdów do potrzeb różnych grup mieszkańców.	1.3.3.1 Wzrost dostępności mieszkań na rynku lokalnym.

	1.3.3.	Stworzenie bazy mieszkań komunalnych (rozwinięcie 1.3.4.1 i 1.3.5.1	Zatrzymanie odpływu mieszkańców i
		budownictwa komunalnego).	przyciągnięcie nowych.
	1.3.4.	Wspieranie rozwoju budownictwa mieszkaniowego.	
	1.3.5.	Wspieranie działań na rzecz rozwijania atrakcyjnej	
		oferty spędzania czasu wolnego.	
1.4. Zwiększenie aktywności indywidualnej i społecznej seniorów	1.4.1.	Wspieranie działań na rzecz tworzenia relacji	1.4.1.1 Wzrost liczby inicjatyw o charakterze
		międzypokoleniowych (intermentoring).	międzypokoleniowym.
1.5. Zwiększenie oferty zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży	1.5.1.	Rozszerzenie zakresu i częstotliwości oferty zajęć	1.5.1.1 Wzrost liczby uczestników zajęć dodatkowych.
		dodatkowych (czasu wolnego).	1.5.2.1 Wzrost zaangażowania młodzieży w aktywne formy
	1.5.2.	Promowanie aktywnego sposobu spędzania czasu	spędzania czasu wolnego.
		wolnego przez dzieci i młodzież (budowanie	
		bezpośrednich relacji grupowych, społecznych).	
1.6. Wysoka jakość edukacji	1.6.1.	Rozbudowa i doposażenie infrastruktury edukacyjnej.	1.6.1.1 Poprawa warunków kształcenia w placówkach
	1.6.2.	Podwyższanie kwalifikacji i kompetencji pracowników	oświatowych.
		sektora oświaty i wychowania.	1.6.2.2 Podniesienie jakości pracy nauczycieli i kadry
	1.6.3.	Zwiększanie roli kultury w procesie edukacji i	oświatowej.
		przygotowywania dzieci oraz młodzieży do	1.6.3.3 Zwiększenie zaangażowania dzieci i młodzieży w
		aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym i	działalność kulturalną.
		społecznym.	
1.7. Zwiększenie jakości i dostępności do infrastruktury kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej	1.7.1.	Modernizacja i poprawa wyposażenia obiektów	1.7.1.1 Poprawa stanu technicznego i standardu obiektów.
		instytucji edukacyjnych, kulturalnych i sportowych.	1.7.2.1 Zwiększenie liczby użytkowników obiektów
	1.7.2.	Zwiększanie atrakcyjności i dostępności oferty	edukacyjnych, kulturalnych i sportowych.
		realizowanej przez instytucje i organizacje.	1.7.2.2 Poszerzenie i uatrakcyjnienie oferty kulturalnej,
	1.7.3.	Promowanie działań kulturalnych, sportowych oraz	sportowej i rekreacyjnej.
		rekreacyjnych.	1.7.3.1 Wzrost uczestnictwa mieszkańców w wydarzeniach i
	1.7.4.	Prowadzenie działań na rzecz zwiększenia	zajęciach kulturalnych, sportowych oraz rekreacyjnych.
		świadomości korzyści oraz zagrożeń związanych z	1.7.4.1 Podniesienie poziomu świadomości cyfrowej
		korzystaniem z technologii cyfrowych.	mieszkańców.

	1.7.5.	Zwiększanie wielofunkcyjności pomieszczeń remiz strażackich oraz ich dostosowanie do potrzeb różnych grup społecznych korzystających z tych pomieszczeń.	1.7.4.2 Zwiększenie liczby osób uczestniczących w działaniach edukacyjnych z zakresu bezpieczeństwa cyfrowego.
	1.7.6.	Budowa amfiteatru w mieście.	1.7.5.1 Zwiększenie liczby wydarzeń i spotkań lokalnych.
1.7.6.1 Zwiększenie liczby imprez kulturalnych i rekreacyjnych.
1.8. Poprawa stanu i utrzymania pomników przyrody i obiektów zabytkowych, w tym sakralnych (kapliczki przydrożne)	1.8.1.	Opieka nad istniejącymi pomnikami przyrody, i obiektów zabytkowych.	
	1.8.2.	Podejmowanie działań na rzecz ochrony zabytków i obszarów zabytkowych oraz ich turystycznego udostępniania.	1.8.1.1 Zwiększenie liczby zadbanych i zabezpieczonych pomników przyrody i zabytków.
1.8.2.1 Zwiększenie dostępności i atrakcyjności obiektów zabytkowych dla mieszkańców i turystów.
	1.8.3.	Tworzenie infrastruktury towarzyszącej przyzabytkowych dla mieszkańców i turystów. pomnikach przyrody i obiektach zabytkowych oraz innych miejsc ważnych dla mieszkańców i odwiedzających.	1.8.3.1 Wzrost liczby odwiedzających obiekty zabytkowe i miejsca historyczne.
1.8.4.1 Wzrost zainteresowania lokalnym dziedzictwem oraz udziału w wydarzeniach kulturalnych i edukacyjnych.
	1.8.4.	Promowanie zabytków, ich lokalizacji, działania na rzecz ochrony i popularyzacji dziedzictwa kulturowego.	
1.9. Poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców	1.9.1.	Promocja zdrowego stylu życia odpowiednio do potrzeb różnych grup wiekowych.	1.9.1.1 Wzrost liczby osób podejmujących aktywność fizyczną i zdrowe nawyki.
	1.9.2.	Wdrażanie programów profilaktyki zdrowotnej dostosowanych do potrzeb różnych grup wiekowych.	1.9.2.1 Zwiększenie liczby osób objętych badaniami profilaktycznymi.
	1.9.3.	Poprawa dostępności do opieki specjalistycznej i oferty rehabilitacyjnej.	1.9.3.1 Skrócenie czasu oczekiwania na wizyty specjalistyczne i rehabilitacyjne.
	1.9.4.	Wspieranie działań na rzecz poprawy dostępu do lekarza rodzinnego, stomatologa i pediatry, w tym opieki zdrowotnej w szkołach i przedszkolach.	1.9.4.1 Zwiększenie liczby mieszkańców korzystających z usług rehabilitacyjnych i specjalistycznych.

1.10. Zwiększenie dostępu do infrastruktury i środków szybkiego reagowania w przypadku zagrożenia życia	1.10.1. Zapewnienie w miejscach publicznych dostępu do defibrylatorów i innego wyposażenia oraz środków ratujących życie.	1.10.1.1 Zwiększenie liczby publicznie dostępnych urządzeń ratujących życie (np. AED).
1.11. Zwiększenie mobilności i komfortu życia osób z potrzebami specjalnymi	1.11.1. Prowadzenie monitoringu potrzeb osób wymagających usług społecznych.	1.11.1.1 Skuteczniejsze planowanie działań wspierających.
	1.11.2. Wspieranie działań na rzecz poprawy dostępności pojazdów komunikacji publicznej i innej do przewozu osób z niepełnosprawnościami i wykluczonych społecznie oraz usuwanie barier architektonicznych w przestrzeniach i obiektach użyteczności publicznej.	1.11.2.2 Zwiększenie liczby obiektów i przestrzeni publicznych dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
	1.11.3. Rozwijanie usług opiekuńczych i terapii zajęciowej (domy opieki, terapii zajęciowej, domy seniora).	1.11.3.1 Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych i terapeutycznych.
1.12. Utrzymywanie dobrego stanu kondycji psychofizycznej dzieci i młodzieży	1.12.1. Rozwijanie oferty wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych.	1.12.1.1 Zwiększenie liczby dzieci, młodzieży i dorosłych objętych wsparciem psychologicznym.
1.13. Poprawa dostępności opieki dla dzieci w wieku 0-3 lata.	1.13.1. Tworzenie oraz wspieranie placówek opieki nad dziećmi w wieku 0-3 lata.	1.13.1.1 Zwiększenie liczby miejsc opieki dla dzieci w wieku 0-3 lata.
1.14. Zapewniona opieka i atrakcyjna oferta spędzania wolnego czasu dla osób starszych i zagrożonych wykluczeniem	1.14.1. Wspieranie, aktywizacja i integracja społeczna osób w wieku emerytalnym lub osób z dysfunkcjami zdrowotnymi jako działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu - domy pomocy społecznej, domy dziennego pobytu, kluby seniora, różnorodne zajęcia organizowane przez ośrodki kultury i centra pomocy społecznej.	1.14.1.1 Zwiększenie liczby osób starszych i niesamodzielnych korzystających z oferty opiekuńczej i aktywizującej.
		1.14.2.1 Zwiększenie aktywności i zaangażowania seniorów w życie społeczne.
		1.14.3.1 Rozwój wolontariatu wśród seniorów. Wzrost wzajemnego wsparcia w społeczności lokalnej.

	1.14.2. Angażowanie seniorów w projekty społeczne – wykorzystanie potencjału społecznego seniorów.	
	1.14.3. Wspieranie wolontariatu senioralnego (osoby indywidualne i NGO) – pomoc praktyczna i emocjonalna.	
1.15. Poprawa zagospodarowania i funkcji Zalewu Nowomiejskiego	1.15.1. Utworzenie miejsca wodowania łodzi.	1.15.1.1 i 1.15.2.1 Wzrost liczby odwiedzających.
	1.15.2. Poprawa zagospodarowania terenów i infrastruktury Zalewu Nowomiejskiego.	
1.16. Poprawa bezpieczeństwa	1.19.1. Rozbudowa i integracja systemu monitoringu miejsc publicznych o szczególnym znaczeniu dla bezpieczeństwa.	1.17.1.1 Zwiększenie liczby monitorowanych miejsc publicznych.
	1.19.2. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej.	1.17.2.1 Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego.
	1.19.3. Poprawa i rozbudowa zabezpieczeń przeciwpożarowych, przeciwpowodziowych i innych.	1.17.3.1 Zmniejszenie ryzyka występowania zagrożeń naturalnych i technicznych.
	1.19.4. Zapewnianie jednostkom OSP nowoczesnego wyposażenia ratowniczo-gaśniczego.	1.17.4.1 Zwiększenie gotowości jednostek OSP do reagowania w sytuacjach kryzysowych.
	1.19.5. Prowadzenie działań w zakresie edukacji na rzecz bezpieczeństwa.	1.17.5.1 Wzrost liczby osób uczestniczących w szkoleniach i działaniach prewencyjnych.
	1.19.6. Współpraca samorządu, służb mundurowych i innych instytucji w zakresie wspólnej oceny zagrożeń porządku publicznego i bezpieczeństwa mieszkańców oraz podejmowania wspólnych działań prewencyjnych.	1.17.6.1 Szybsze reagowanie na sytuacje kryzysowe.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 8. Cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań oraz oczekiwane rezultaty kierunków działań w sferze środowiskowo-klimatycznej i przestrzennej

SFERA ŚRODOWISKOWO-KLIMATYCZNA I PRZESTRZENNA			
Cel strategiczny nr 2		Ochrona zasobów środowiska naturalnego i poprawa jakości otoczenia przyrodniczego	
Kierunki działań	Zadania realizacyjne		Rezultaty
2.1. Poprawa stanu środowiska naturalnego oraz zwiększenie odporności gminy na skutki zmian klimatu	2.1.1	Wdrażanie rozwiązań poprawiających jakość powietrza atmosferycznego.	2.1.1.1 Poprawa jakości powietrza w gminie.
	2.1.2	Prowadzenie działań na rzecz monitorowania przyczyn niewłaściwych zachowań mieszkańców i gości, które szkodzą środowisku.	2.1.2.1 Zmniejszenie liczby przypadków zanieczyszczania środowiska.
	2.1.3	Utworzenie stacjonarnego gminnego PSZOK-u.	2.1.3.1 Zwiększenie poziomu selektywnej zbiórki odpadów.
	2.1.4	Poprawa skuteczności egzekwowania prawa w zakresie pozbywania się odpadów.	2.1.4.1 Zmniejszenie liczby nielegalnych wysypisk i przypadków nieprawidłowego pozbywania się odpadów.
	2.1.5	Usprawnienie odbioru śmieci – dostosowanie do potrzeb użytkowników.	2.1.5.1 Poprawa czystości przestrzeni publicznej.
	2.1.6	Zwiększenie udziału OZE w bilansie energetycznym	2.1.6.1 Wzrost udziału energii ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii w gminie.
	2.1.7	Wspieranie i podejmowanie działań na rzecz zmniejszenia udział źródeł ciepła o wysokiej emisyjności zanieczyszczeń do środowiska.	2.1.7.1 Zmniejszenie liczby gospodarstw domowych wykorzystujących tzw. „kopciuchy”.
	2.1.8	Podejmowanie działań na rzecz poprawy utrzymania stanu wód w Zalewie Nowomiejskim.	2.1.8.1 Poprawa jakości wód Zalewu Nowomiejskiego.

	2.1.9	Wdrażanie rozwiązań z zakresu niebieskiej i zielonej infrastruktury	2.1.9.1	Ograniczenie stopnia zagrożenia skutkami zmian klimatycznych
2.2. Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców i turystów	2.2.1.	Prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie utrzymania porządku oraz dobrego stanu środowiska naturalnego dostosowanych do różnych grup wiekowych i poziomów edukacji.	2.2.1.1	Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców i osób odwiedzających gminę.
			2.2.1.2	Zmniejszenie liczby przypadków zaśmiecania i niszczenia środowiska naturalnego.
2.3. Rozbudowa infrastruktury technicznej dla ochrony środowiska	2.3.1.	Modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej.	2.3.1.1	Poprawa jakości i niezawodności zaopatrzenia w wodę.
	2.3.2.	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej oraz budowa systemu przydomowych oczyszczalni ścieków.	2.3.2.1	Zwiększenie liczby mieszkańców objętych zbiorczym systemem kanalizacyjnym lub posiadających przydomowe oczyszczalnie.
	2.3.3.	Prowadzenie działań na rzecz gazyfikacji.	2.3.3.1	Zwiększenie liczby odbiorców podłączonych do sieci gazowej.
			2.3.3.2	Zmniejszenie wykorzystania paliw stałych o wysokiej emisyjności.
2.4. Zmniejszenie ilości odpadów szkodliwych	2.4.1.	Inwentaryzacja i monitorowanie budynków i obiektów pokrytych azbestem.	2.4.1.1	Pełna wiedza o lokalizacji obiektów zawierających azbest.
	2.4.2.	Prowadzenie działań na rzecz całkowitej likwidacji azbestu.	2.4.2.1	Systematyczne zmniejszanie powierzchni dachów i elementów zawierających azbest.
	2.4.3.	Systematyczny odbiór i utylizacja azbestu oraz odpadów rolniczych.	2.4.3.1	Zmniejszenie ilości składowanych szkodliwych odpadów rolniczych.

2.5. Usprawnianie i rozwijanie systemu zagospodarowania odpadów komunalnych	2.5.1.	Zwiększenie efektywności systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.	2.5.1.1 Zwiększenie poziomu selektywnej zbiórki odpadów.
	2.5.2.	Wzrost stopnia wykorzystania nowoczesnych technologii w zakresie zagospodarowania odpadów komunalnych.	2.5.1.2 Zmniejszenie liczby nielegalnych wysypisk.
	2.5.3.	Prowadzenie działań na rzecz wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców i turystów.	2.5.2.1 Zmniejszenie negatywnego wpływu gospodarki odpadami na środowisko.
	2.5.4.	Wyposażanie miejsc zwiększonej aktywności turystycznej i rekreacyjnej w małą infrastrukturę ochrony środowiska.	2.5.3.1 Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców w zakresie właściwego postępowania z odpadami. 2.5.4.1 Zwiększenie liczby miejsc rekreacyjnych wyposażonych w kosze na śmieci i elementy infrastruktury ekologicznej. 2.5.4.2 Utrzymanie porządku i estetyki w przestrzeniach publicznych.
2.6. Ograniczenie stopnia zagrożenia skutkami zmian klimatycznych	2.6.1.	Wzmacnianie odporności Miasta i Gminy na skutki zmian klimatu	2.6.1.1 Ograniczenie stopnia zagrożenia skutkami zmian klimatycznych

Cel strategiczny nr 3		Zwiększenie funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych oraz racjonalne zagospodarowanie terenów	
Kierunki działań		Zadania realizacyjne	Rezultaty
3.1. Poprawa ładu przestrzennego, architektonicznego i estetyki	3.1.1.	Opracowanie planu ogólnego i planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego przy szerokim udziale mieszkańców.	3.1.1.1 Uporządkowanie zasad zagospodarowania przestrzennego.
	3.1.2.	Podjęcie działań na rzecz poprawy stanu technicznego i estetyki budynków i posesji (głównie prywatnych), w miejscach reprezentacyjnych i	3.1.2.1 Poprawa wizerunku przestrzeni publicznych i prywatnych.

	ważnych wizerunkowo dla Miasta i Gminy Nowe Miasto.	3.1.3.1 Zwiększenie dostępności i funkcjonalności przestrzeni publicznych.
	3.1.3. Podnoszenie jakości oraz tworzenie nowych, atrakcyjnych i nowoczesnych przestrzeni publicznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców, w tym osób ze szczególnymi potrzebami.	3.1.4.1 Zwiększenie liczby elementów małej infrastruktury (ławki, kosze, oświetlenie, place zabaw itp.). – 3.1.4.2 Zwiększenie komfortu i estetyki miejsc publicznych.
	3.1.4. Poprawa ilości i stanu małej infrastruktury w miejscach spędzania czasu wolnego przez mieszkańców i turystów.	
3.2. Lepsze wykorzystanie potencjału przyrodniczego i krajobrazowego dla zaspokojenia potrzeb rekreacyjnych mieszkańców i turystów	3.2.1. Tworzenie infrastruktury na obszarach atrakcyjnych przyrodniczo i krajobrazowo ułatwiającej korzystanie z tych walorów (ścieżki pieszo- rowerowe).	3.2.1.1 Zwiększenie liczby tras pieszo-rowerowych i innych elementów infrastruktury rekreacyjnej.
	3.2.2. Poprawa atrakcyjności i dostępności przestrzeni/obiektów publicznych.	3.2.2.1 Wzrost liczby użytkowników terenów przyrodniczych i krajobrazowych.

Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej w celu zwiększenia jej dostępności dla mieszkańców, przedsiębiorców i odwiedzających		
Cel strategiczny nr 4		
Kierunki działań	Zadania realizacyjne	Rezultaty
4.1. Poprawa stanu technicznego i użytkowego obiektów i budynków gminnych.	4.1.1. Modernizacja i remont istniejących budynków komunalnych, w tym świetlic wiejskich, będących w złym stanie technicznym.	4.1.1.1 Poprawa stanu technicznego i estetycznego budynków komunalnych.
	4.1.2. Budowa na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto obiektów ochrony fizycznej mieszkańców.	4.1.1.2 i 4.1.4.1 Zwiększenie funkcjonalności i dostępności świetlic wiejskich. 4.1.2.1 Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury ochronnej.

4.1.3.	Modernizacja i remont jazu oraz jego stałe monitorowanie.	4.1.3.1	Zwiększenie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.
4.1.4.	Budowa świetlic wiejskich lub adaptacja budynków na ten cel w części miejscowości.	4.1.5.1	Zwiększenie liczby dostępnych mieszkań socjalnych.
4.1.5.	Budowa lub adaptacja budynków i budowli na cele mieszkań socjalnych.	4.1.6.1	Poprawa warunków lokalowych placówek edukacyjnych.
4.1.6.	Rozwijanie infrastruktury edukacyjnej.		
4.2.	Poprawa stanu technicznego i bezpieczeństwa na drogach.	4.2.1.	Budowa, remonty, przebudowa i modernizacja dróg, obiektów mostowych i przepraw promowych, wraz z infrastrukturą towarzyszącą (m. in. energooszczędne, inteligentne oświetlenie, parkingi, miejsca postojowe, zatoki i przystanki autobusowe, Miejsca Obsługi Rowerzystów, kanalizacja deszczowa, odwodnienie).
4.2.1.	Budowa, remonty, przebudowa i modernizacja dróg, obiektów mostowych i przepraw promowych, wraz z infrastrukturą towarzyszącą (m. in. energooszczędne, inteligentne oświetlenie, parkingi, miejsca postojowe, zatoki i przystanki autobusowe, Miejsca Obsługi Rowerzystów, kanalizacja deszczowa, odwodnienie).	4.2.1.1	Poprawa jakości infrastruktury drogowej.
4.2.2.	Budowa i przebudowa dróg na obszarach nowej zabudowy mieszkaniowej.	4.2.1.2 i 4.2.2.1	Poprawa komfortu podróżowania i dostępności komunikacyjnej.
4.2.3.	Opracowanie i wdrożenie nowych planów organizacji ruchu i oznakowania dróg na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto.	4.2.3.1	Uporządkowanie ruchu i lepsza czytelność oznakowania drogowego.
4.2.4.	Podejmowanie współpracy z zarządcami dróg powiatowych i wojewódzkich na rzecz modernizacji i poprawy bezpieczeństwa dróg powiatowych i wojewódzkich, w tym zarządzania ścieżek pieszo-rowerowych w ich ciągach.	4.2.4.1	Zwiększenie liczby ścieżek pieszo-rowerowych wzdłuż dróg wyższej kategorii.

4.3. Poprawa dostępności komunikacyjnej.	4.3.1. Promowanie wykorzystania elektromobilności (np. rowery, hulajnogi).	4.3.1.1 Wzrost liczby mieszkańców korzystających z ekologicznych środków transportu.
	4.3.2. Utworzenie i oznakowanie szlaków pieszo-rowerowych na terenach leśnych.	4.3.2.1 Zwiększenie liczby tras pieszo-rowerowych.
	4.3.3. Podejmowanie wspólnych działań na rzecz zapewnienia transportu publicznego w Gminie.	4.3.3.1 Zwiększenie dostępności transportu publicznego.
4.4. Poprawa dostępności sieci komórkowych i Internetu w Gminie.	4.4.1. Efektywne planowanie rozwoju infrastruktury cyfrowej na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto, uwzględniającej aktualny dostęp do niej.	4.4.1.1 Zwiększenie dostępności do nowoczesnej infrastruktury cyfrowej.
	4.4.2. Współpraca z różnymi podmiotami na rzecz poprawy dostępu do szybkiego, szerokopasmowego Internetu (światłowód) i telefonii komórkowej.	4.4.2.1 Poprawa jakości i zasięgu usług internetowych i telefonicznych. 4.4.2.2 Zmniejszenie wykluczenia cyfrowego mieszkańców.
4.5. Rozwijanie kompetencji cyfrowych mieszkańców.	4.5.1. Prowadzenie działań na rzecz powszechnego dostępu do sieci komórkowej i Internetu.	4.5.1.1 Zwiększenie liczby mieszkańców mających dostęp do Internetu i telefonii komórkowej.
	4.5.2. Edukacja i promowanie powszechnego wykorzystywania e-usług.	4.5.2.1 Wzrost liczby mieszkańców korzystających z e-usług administracji publicznej i komercyjnych.
	4.5.3. Wdrażanie możliwości systemowego zdalnego załatwiania wszystkich spraw i dostępu do usług.	4.5.3.1 Zwiększenie dostępności usług publicznych w trybie online.
	4.5.4. Prowadzenie kampanii informacyjnych/akcji uświadamiających mieszkańców w związku z bardzo dynamicznie zwiększającą się cyberprzestępczością i cyberprzemocą zwłaszcza wobec dzieci i młodzieży.	4.5.4.1 Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie zagrożeń cyfrowych.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 9. Cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań oraz oczekiwane rezultaty kierunków działań w sferze gospodarczej i promocji

SFERA GOSPODARCZEJ I PROMOCJI			
Cel strategiczny nr 5		Budowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki lokalnej, wspierającej rozwój przedsiębiorczości, i nowych technologii	
Kierunki działań	Zadania realizacyjne		Rezultaty
5.1. Aktywizowanie lokalnego środowiska biznesu i wspieranie rozwoju przedsiębiorczości.	5.1.1.	Wspieranie rozszerzania dostępności oferty usług instytucji otoczenia biznesu poprzez komunikację teleinformatyczną i bezpośrednią.	5.1.1.1 Zwiększenie dostępności usług wspierających przedsiębiorców.
	5.1.2.	Promowanie różnych form przedsiębiorczości wśród mieszkańców.	5.1.2.1 Wzrost liczby mieszkańców podejmujących działalność gospodarczą.
	5.1.3.	Wspieranie rozwoju oferty noclegowo-gastronomicznej.	5.1.3.1 Zwiększenie liczby obiektów noclegowych i gastronomicznych.
	5.1.4.	Prowadzenie stałego dialogu, badanie potrzeb w relacji samorząd – przedsiębiorcy i odwrotnie.	5.1.4.1 Lepsze dopasowanie działań samorządu do potrzeb lokalnych przedsiębiorców.
	5.1.5.	Udział i inicjowanie wzajemnej współpracy z gminami ościennymi w zakresie inicjatyw rozwojowych wykorzystujących posiadane potencjały przyrodnicze, kulturowe, infrastrukturalne.	5.1.5.1 Rozwój inicjatyw gospodarczych i turystycznych o charakterze ponadlokalnym.

5.2. Zwiększenie znaczenia turystyki w rozwoju gospodarczym.	5.2.1. Rozwijanie zintegrowanej oferty i informacji turystycznej, zachęcającej do odwiedzenia i dłuższego pobytu na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto.	5.2.1.1 Zwiększenie liczby turystów odwiedzających gminę.
		5.2.1.2 Poprawa dostępności informacji turystycznej.
		5.2.1.3 Zwiększenie liczby inicjatyw i wydarzeń turystycznych.
	5.2.2. Rozwój infrastruktury umożliwiającej aktywny wypoczynek w środowisku przyrodniczym (tworzenie ścieżek pieszo-rowerowych i infrastruktury towarzyszącej, ścieżek np. nordic walking, małej infrastruktury turystycznej (altanki, ławki itp.) i sportowo-rekreacyjnej).	5.2.2.1 Zwiększenie liczby tras rekreacyjnych i infrastruktury towarzyszącej.
	5.2.3. Wspieranie działań na rzecz współpracy i komunikacji pomiędzy podmiotami branży turystycznej.	
5.3. Bezpieczne ekologicznie i prawnie udostępnianie obszarów leśnych.	5.3.1. Koordynowanie działań na rzecz poprawy oznakowania oraz zwiększenia dostępności obszarów leśnych dla mieszkańców i turystów (szlaki pieszo-rowerowe).	5.3.1.1 Poprawa dostępności i bezpieczeństwa korzystania z obszarów leśnych.
		5.3.2.1 Utrzymanie czystości i estetyki terenów leśnych.
	5.3.2. Organizowanie systemu zbierania odpadów (śmieci) na terenach leśnych pozostawianych przez użytkowników tych obszarów.	5.3.3.1 Zwiększenie świadomości ekologicznej użytkowników lasów.
	5.3.3. Edukowanie i promowanie przyjaznego dla środowiska korzystania z zasobów przyrodniczych.	
5.4. Rozwijanie lokalnej i ekologicznej produkcji rolnej.	5.4.1. Wspieranie rozwoju małych i średnich gospodarstw rolnych.	5.4.1.1 Zwiększenie konkurencyjności rodzinnych gospodarstw rolnych.
	5.4.2. Promowanie ekologicznej produkcji rolnej.	

	5.4.3.	Tworzenie i promocja marek lokalnych.	5.4.2.1	Wzrost rozpoznawalności lokalnych produktów i usług.	
5.5.	Opracowanie realistycznej polityki gospodarczej Miasta i Gminy Nowe Miasto.	5.5.1.	Tworzenie sprzyjającego otoczenia biznesowego, np. poprzez ulgi podatkowe, promocję inwestycji i innych działań sprzyjających rozwojowi gospodarczemu Miasta i Gminy Nowe Miasto.	5.5.1.1	Wzrost liczby nowych inwestycji i przedsiębiorstw.
5.6.	Kreowanie atrakcyjnego wizerunku Miasta i Gminy Nowe Miasto.	5.6.1.	Opracowanie i wdrożenie koncepcji wizerunkowej z uwzględnieniem szczególnej roli rozwoju turystyki i wykorzystania potencjału środowiska przyrodniczego.	5.6.1.1	Spójny, rozpoznawalny wizerunek gminy.
		5.6.2.	Współpraca z gminami ościennymi w promowaniu wizerunku i atrakcji obszaru.	5.6.2.1	Zwiększenie rozpoznawalności regionu jako atrakcyjnego miejsca do życia, wypoczynku i inwestowania.
				5.6.2.2.	Zacieśnienie współpracy międzygminnej w zakresie promocji.
5.7.	Tworzenie dogodnych warunków do zwiększania aktywności zawodowej mieszkańców.	5.7.1.	Wspieranie współpracy uczestników rynku pracy.	5.7.1.1	Zwiększenie liczby nowo powstałych miejsc pracy.
		5.7.2.	Wspieranie inicjatyw i działań na rzecz zwiększenia liczby miejsc pracy na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto: wspieranie powstawania i działalności startupów, pomoc w tworzeniu spółdzielni socjalnych, organizację targów.	5.7.2.1	Rozwój sektora startupów i ekonomii społecznej.
				5.7.3.1	Zmniejszenie liczby osób pozostających bez zatrudnienia.
		5.7.3.	Wspieranie działań na rzecz aktywizowania osób niezatrudnionych do podjęcia pracy.	5.7.3.2	Zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców.

- 5.7.4. Tworzenie i udostępnianie bazy informacyjnej o lokalach mieszkalnych dla pracowników spoza terenu Miasta i Gminy Nowe Miasto.

Źródło: opracowanie własne.

VII. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta i Gminy

Zgodnie z art. 10e ust. 3 pkt 4 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.) Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034 (zwana dalej Strategią) zawiera nie tylko wnioski z diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198) przygotowanej na potrzeby tej strategii, lecz również określa model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta i Gminy Nowe Miasto (zwanej dalej Gminą).

Model docelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia spodziewany i zaplanowany wpływ, jaki na kształtowanie się struktur przestrzennych będzie miała realizacja zapisów Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034. Model ten uwzględnia także zdiagnozowane wcześniej problemy, potrzeby i potencjały rozwojowe Gminy, które wpływać mogą na zmiany w jego strukturze przestrzennej. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej jest integralną częścią strategii rozwoju i odnosi się do jej całej treści. Służy zobrazowaniu rozwoju terytorium objętego strategią w perspektywie realizacji celów strategii oraz w kontekście potencjalnych przeobrażeń przestrzeni.

Głównym zamierzeniem modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej jest zobrazowanie przyjętej wizji rozwoju Gminy, do powstania, której przyczynią się efekty realizacji celów strategicznych, również tych z zakresu zagospodarowania przestrzennego.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej, obrazując politykę rozwoju Gminy określoną w strategii nadaje wymiar przestrzenny strategii i jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni. Z jednej strony, ze względu na ukształtowanie terenu, historycznie ugruntowane użytkowanie przestrzeni (w tym sieć osadniczą), powiązania komunikacyjne, występujące zasoby naturalne i obszary cenne przyrodniczo, a także wiele innych uwarunkowań zastanych, a z drugiej strony w wyniku zdiagnozowanych w strategii problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, wyodrębniono strefy przestrzenne: strefę zurbanizowaną, strefę wielofunkcyjną oraz strefę zieleni.

W celu wyznaczenia stref będących elementem modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej przeanalizowano kluczowe uwarunkowania rozwojowe Gminy.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta i Gminy Nowe Miasto służyć ma nadaniu wymiaru przestrzennego strategii rozwoju poprzez:

Głównym zamierzeniem modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej jest zobrazowanie rozwoju terytorium objętego strategią, którego celem jest dążenie do osiągnięcia spójności przestrzennej i społeczno-gospodarczej objętego dokumentem obszaru. Służyć temu ma dokonana na bazie modelu identyfikacja zasobów stanowiąca podstawę dla określenia potencjałów rozwojowych oraz działania integracyjne, przewidziane w części kierunkowej strategii. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej, to układ przestrzenny kształtujący funkcjonalność danej jednostki. Stąd też ustalenia strategii w wymiarze przestrzennym obejmują także zasady koordynacji polityki przestrzennej gminy w zakresie zabudowy, zagospodarowania i ochrony terenów nieobjętych bezpośrednio projektami inwestycyjnymi przewidzianymi w strategii, lecz istotnych z punktu widzenia obszaru funkcjonalnego jako całości.

Model opiera się na wybranych elementach części diagnostycznej strategii, a także zawiera elementy jej części kierunkowej.

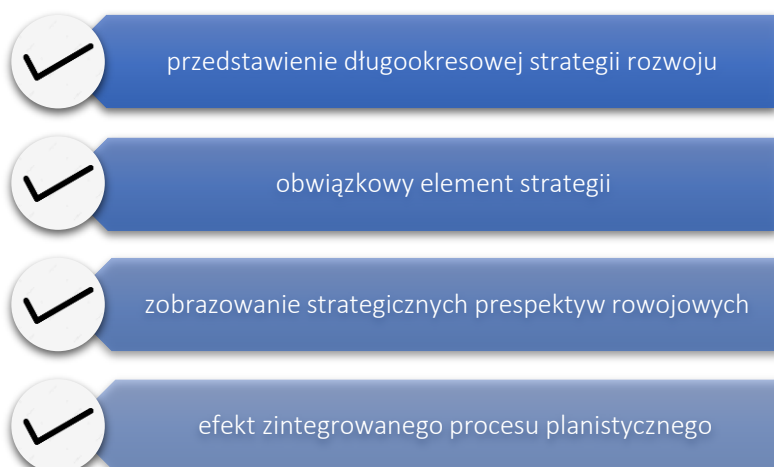
Z uwagi na to, że rozwój przestrzenny obszarów funkcjonalnych powinien opierać się o generalne zasady kształtowania ładu przestrzennego oraz efektywnego gospodarowania przestrzenią wyrażone w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym model funkcjonalno-przestrzenny Miasta i Gminy Nowe Miasto oparto na następujących założeniach:

- 1) kształtowanie struktur przestrzennych powinno się odbywać przy uwzględnieniu dążenia do minimalizowania transportochłonności układu przestrzennego;
- 2) lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej powinno umożliwiać mieszkańcom maksymalne wykorzystanie publicznego transportu zbiorowego, jako podstawowego środka transportu;
- 3) dążenie do planowania i lokalizowania nowej zabudowy:
 - na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, w szczególności poprzez uzupełnianie istniejącej zabudowy,
 - na terenach położonych na obszarach innych niż obszary zwartej struktury, wyłącznie w sytuacji braku dostatecznej ilości terenów przeznaczonych pod dany rodzaj zabudowy; przy czym

w pierwszej kolejności na obszarach w najwyższym stopniu przygotowanych do zabudowy, przez co rozumie się obszary charakteryzujące się najlepszym dostępem do sieci komunikacyjnej oraz najlepszym stopniem wyposażenia w sieci infrastrukturalne, adekwatnymi dla nowej, planowanej zabudowy.

Przyjęty w opracowaniu niniejszej Strategii zrównoważony model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Nowe Miasto stanowi:

Zgodnie z założeniami Strategii określono perspektywę planowania do 2034 roku. Strategia opracowana jest z udziałem przedstawicieli społeczności lokalnej (interesariuszy). Na poziomie organizacyjnym działania i projekty realizujące cele strategiczne dokumentu będą prowadzone przez poszczególne jednostki samorządowe, które uczestniczą w porozumieniu, instytucje publiczne, sektor prywatny oraz pozarządowy.

Głównym zadaniem Strategii jest ułatwienie samorządowi utrzymania głównych, długookresowych celów rozwoju Gminy. Strategia będzie wskazywała zadania wspólne partnerów społecznych. Do realizacji Strategii niezbędne będzie podejmowanie działań:

- samodzielnych przez poszczególne samorządy i podległe im jednostki oraz inne instytucje publiczne, podmioty sektora prywatnego i organizacje pozarządowe,
- wspólnych z innymi samorządami w ramach projektów partnerskich,
- wspólnych z udziałem innych partnerów z sektorów: publicznego, prywatnego i pozarządowego.

Przygotowanie Strategii i jej realizacja mają uwzględniać zasady zrównoważonego rozwoju.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta i Gminy Nowe Miasto uwzględniając regionalną politykę rozwoju określoną w **Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze”**, organizuje warunki przestrzenne dla alokacji funkcji społeczno-gospodarczych i poszczególnych inwestycji. Określone w Strategii inicjatywy lokalne stanowią komplementarne przedsięwzięcia wobec projektów strategicznych i łącznie przyczyniają się do realizacji priorytetów rozwojowych, które są w pełni spójne z celami wyznaczonymi na poziomie regionalnym.

Na strukturę funkcjonalno-przestrzenną Miasta i Gminy Nowe Miasto składają się elementy stanowiące niezależnie funkcjonujące układy i struktury lub budujące strefy funkcjonalne będące obszarami o zbliżonych bądź powiązanych funkcjach i kierunkach rozwoju, które ukształtowały się w wyniku rozwoju obszaru i działalności człowieka.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy jest zrównoważonym modelem rozwoju, obejmującym w sposób spójny i komplementarny sferę społeczną, gospodarczą, przestrzenną, infrastrukturalną jak i strefę związaną z ochroną środowiska. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy służyć ma zobrazowaniu, wizji rozwoju gminy realizowanej poprzez zakładane w strategii rozwoju gminy cele strategiczne. Ma on również uwzględniać: zasadę ciągłości realizacji polityk społeczno-gospodarczych i przestrzennych oraz stan zagospodarowania. Nie jest on planem zagospodarowania, lecz schematem obrazującym sposób funkcjonowania obszaru i stanowi przestrzenne odniesienie dla polityk rozwojowych.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta i Gminy Nowe Miasto powstał przy uwzględnieniu specyfiki Gminy oraz na bazie przyjętych kierunków jej rozwoju i oraz koncepcji ukształtowanej podczas prowadzenia konsultacji.

Głównymi celami modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy są:

W celu wyznaczenia stref będących elementem modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej przeanalizowano kluczowe uwarunkowania rozwojowe Gminy tj.:

- kierunki zmian w przestrzeni wynikające z celów Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto oraz uwzględniające ustalenia, zalecenia (rekomendacje) i zasady wynikające z dokumentów wojewódzkich i krajowych;
- elementy struktury osadniczej takie jak:
 - dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe,
 - obszary o kluczowych funkcjach dla rozwoju Gminy (np. obszary osadnicze, rolnicze, obszary chronione, obszary inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym i lokalnym),
 - inne obszary – ważne z punktu widzenia Gminy,
 - schemat powiązań infrastrukturalnych i funkcjonalnych,
 - potencjalne konflikty przestrzenne.

Dla właściwego funkcjonowania gminy konieczny jest zrównoważony i spójny rozwój wszystkich stref tworzący model oparty na wizji i realizacji założonych celów realizacji polityki rozwój.

Dla zapewnienia komplementarnego rozwoju wszystkich stref wskazanych w modelu (terenów zurbanizowanych, terenów rolnych oraz terenów leśnych) zaleca się:

- aby gospodarowanie przestrzenią w ramach działań podejmowanych przez Gminę było prowadzone w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju (konieczność określenia zasad zagospodarowania pozwalających na zachowanie zasobów środowiska przyrodniczego, w tym poprzez ochronę jego cennych zasobów, przy jednoczesnym racjonalnym wykorzystaniu jego walorów);
- wykorzystanie rezerw terenowych, w celu uzupełniania zabudowy oraz kształtowania zabudowy zwartej (nie należy dopuszczać do rozpraszania zabudowy);
- rozważenie możliwości wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w zakresie wykorzystywania energii solarnej i produkcji biomasy;
- prowadzenie polityki przestrzennej w zgodzie z istniejącą przyrodą oraz zgodnie z potrzebą kształtowania wysokiej jakości przestrzeni i wysokich warunków życia mieszkańców.

W celu określenia modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej konieczne jest przeprowadzenie analizy uwarunkowań rozwoju Gminy.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna to system powiązanych ze sobą różnych elementów zagospodarowania pełniących określone funkcje, które łącznie tworzą jego spójny obraz. Elementami tej struktury są zarówno poszczególne części tego obszaru - jego uwarunkowania, które tworzą złożone systemy (np. ośrodki osadnicze, węzły ekologiczne, tereny rolnicze), tereny różniące się między sobą przeznaczeniem, użytkowaniem, jak i sieci infrastrukturalne (transportowe, elektroenergetyczne), które umożliwiają kontakty i powiązania pomiędzy poszczególnymi częściami obszaru funkcyjnego.

Głównym celem kształtowanego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy jest:

- Wykorzystanie wykształconej struktury osadniczej do dynamizacji rozwoju oraz stworzenie warunków do racjonalnego organizowania przestrzeni i egzekwowania ładu przestrzennego dla realizacji działań będących odpowiedzią na wyzwania rozwojowe.
- Właściwe gospodarowanie przestrzenią w granicach Gminy, które powinno umożliwiać osiągnięcie trwałego wzrostu gospodarczego, przy zapewnieniu poprawy stanu środowiska przyrodniczego i umożliwieniu obecnym i przyszłym mieszkańcom obszaru dostępu do zasobów przyrody i dóbr kultury.
- Odpowiedni sposób zagospodarowania i rozmieszczenie poszczególnych elementów zagospodarowania sprzyjać powinny eliminowaniu lub minimalizowaniu konfliktów przestrzennych, które mogą powstać pomiędzy funkcjami społeczno-gospodarczymi i poszczególnymi podmiotami gospodarczymi na tle wykorzystywania ograniczonej przestrzeni i jej zasobów.

STRUKTURA SIECI OSADNICZEJ WRAZ Z ROLĄ I HIERARCHIĄ JEDNOSTEK OSADNICZYCH

Zgodnie z „Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego” uchwalonego Uchwałą nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2018 r. poz. 13180) podstawę sieci osadniczej tworzą:

- **42 powiaty**, w tym 5 miast na prawach powiatu (Ostrołęka, Płock, Radom, Siedlce, Warszawa) i 37 powiatów obejmujących od kilku do kilkunastu sąsiadujących ze sobą gmin;
- **314 gmin**, w tym 35 miejskich, 52 miejsko-wiejskich, 227 wiejskich.
- Według *Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych* województwo mazowieckie stanowi odrębny poziom **NUTS 1** – makroregion województwo mazowieckie i dzieli się na następujące jednostki (Ryc. 6):
- **NUTS 2 region Warszawski stołeczny:**
 - **NUTS 3:** Miasto Warszawa, Warszawski wschodni, Warszawski zachodni,
- **NUTS 2 region Mazowiecki regionalny:**
 - **NUTS 3:** Ciechanowski, Ostrołęcki, Płocki, Radomski, Siedlecki, Żyrardowski.

Sieć osadniczą województwa mazowieckiego według rangi ośrodków określonej w KPZK 2030 tworzy:

- **87 miast**, w tym:
 - miasto stołeczne Warszawa – ośrodek metropolitalny rangi europejskiej;
 - 2 miasta regionalne (Radom, Płock);
 - 3 miasta subregionalne (Siedlce, Ostrołęka i Ciechanów);
 - 32 miasta powiatowe o znaczeniu lokalnym;
 - pozostałe 49 ośrodków miejskich;
- **8 526 miejscowości wiejskich**, z których 227 to ośrodki gminne.

Sieć miejska charakteryzuje się przewagą ośrodków średnich i małych. Najliczniejszą grupę ośrodków miejskich stanowią miasta małe (poniżej 20 tys. mieszkańców) – jest ich 62 (w tym 28 miast o liczbie ludności nie przekraczającej 5 tys. osób). W grupie miast średnich (20-100 tys. mieszkańców) znalazły się

22 miasta, do których zalicza się Siedlce (77,7 tys.), Ostrołękę (52,2 tys.) i Ciechanów (44,3 tys.) oraz większość ośrodków miejskich położonych w miejskim obszarze funkcjonalnym Warszawy. Poza Warszawą (1 764,6 tys.) tylko Radom i Płock przekraczają 100 tys. mieszkańców.

Miejscowości wiejskie zamieszkuje ok. 35% ludności województwa. Przeciętnie na miejscowość wiejską przypada 225 osób. Na przeważającej części obszaru województwa występują wsie średniej wielkości (100-500 mieszkańców), stanowiące ok. 90% ogółu miejscowości wiejskich, zamieszkałych przez 78% ludności wiejskiej. Sieć osadnicza województwa mazowieckiego ma charakter policentryczny z dominującą Warszawą wraz z jej obszarem metropolitalnym oraz otaczającymi ośrodkami regionalnymi i subregionalnymi o równomiernym rozmieszczeniu wokół stolicy.

Rysunek 1. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ – PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

- granice regionów NUTS 2
- granice podregionów NUTS 3
- granice powiatów
- granice gmin

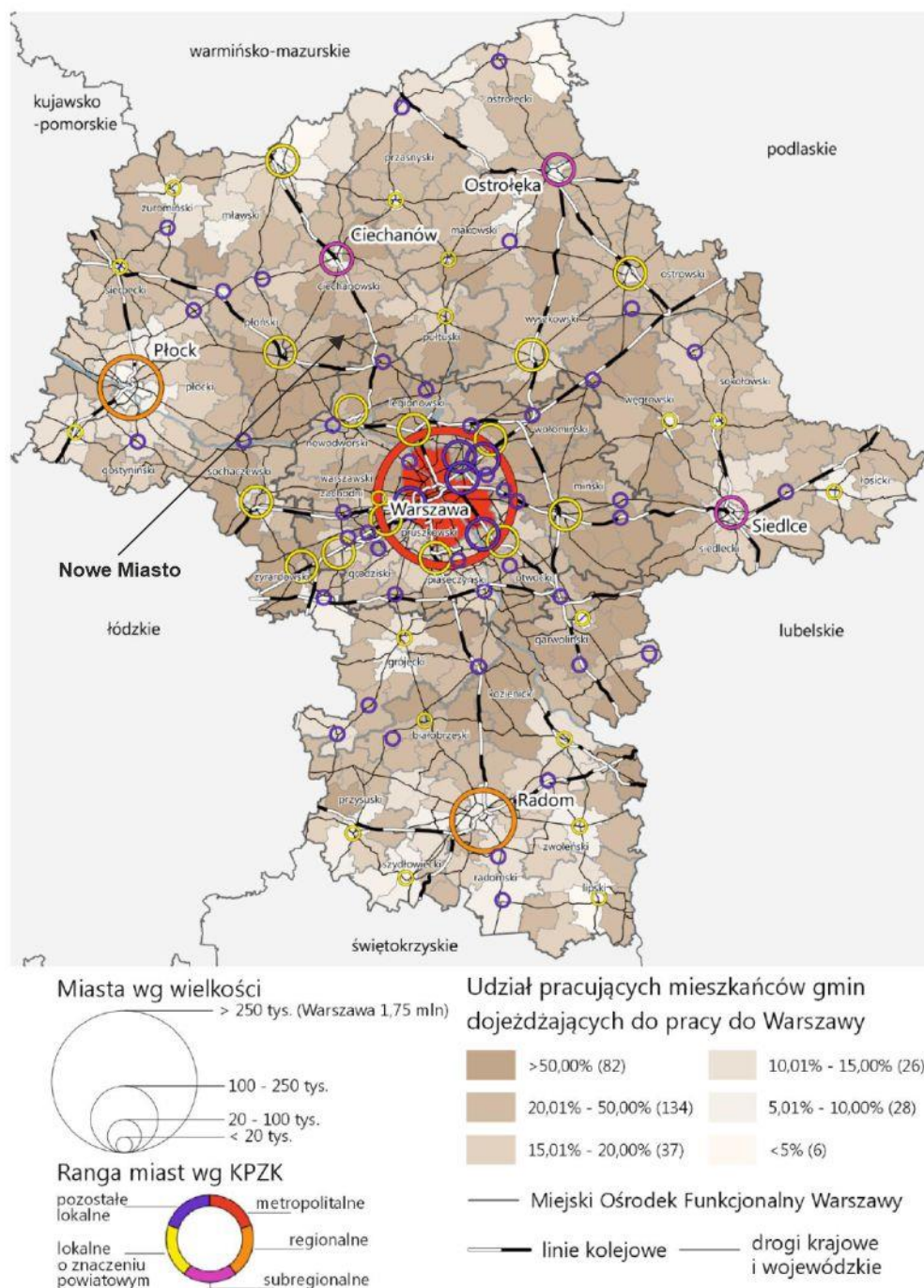
Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

Wzmocnieniu miast na obszarze województwa mazowieckiego służą kierunki działań, określone w SRWM 2030. Działania przestrzenne dotyczą m.in. poprawy powiązań komunikacyjnych, w tym

międzyregionalnych i transgranicznych, przyczyniających się do rozwoju społeczno-gospodarczego zarówno głównych miast, jak i lokalnych ośrodków. W zakresie powiązań zewnętrznych szczególne znaczenie mają powiązania obszarów funkcjonalnych Warszawy i Łodzi. Silne związki między powyższymi obszarami obejmują wiele aspektów funkcjonalno-przestrzennych, które są podstawą do kształtowania układu bipolarnego Warszawa – Łódź o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.

Rysunek 2. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ – STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

W Planie przyjęto zintegrowane podejście do prowadzenia polityki rozwoju, wyznaczając obszary funkcjonalne, które zawierają się w obszarach strategicznej interwencji wskazanych w SRWM 2030. W ten sposób Plan jest spójny z ustaleniami KPZK 2030 oraz SRWM 2030

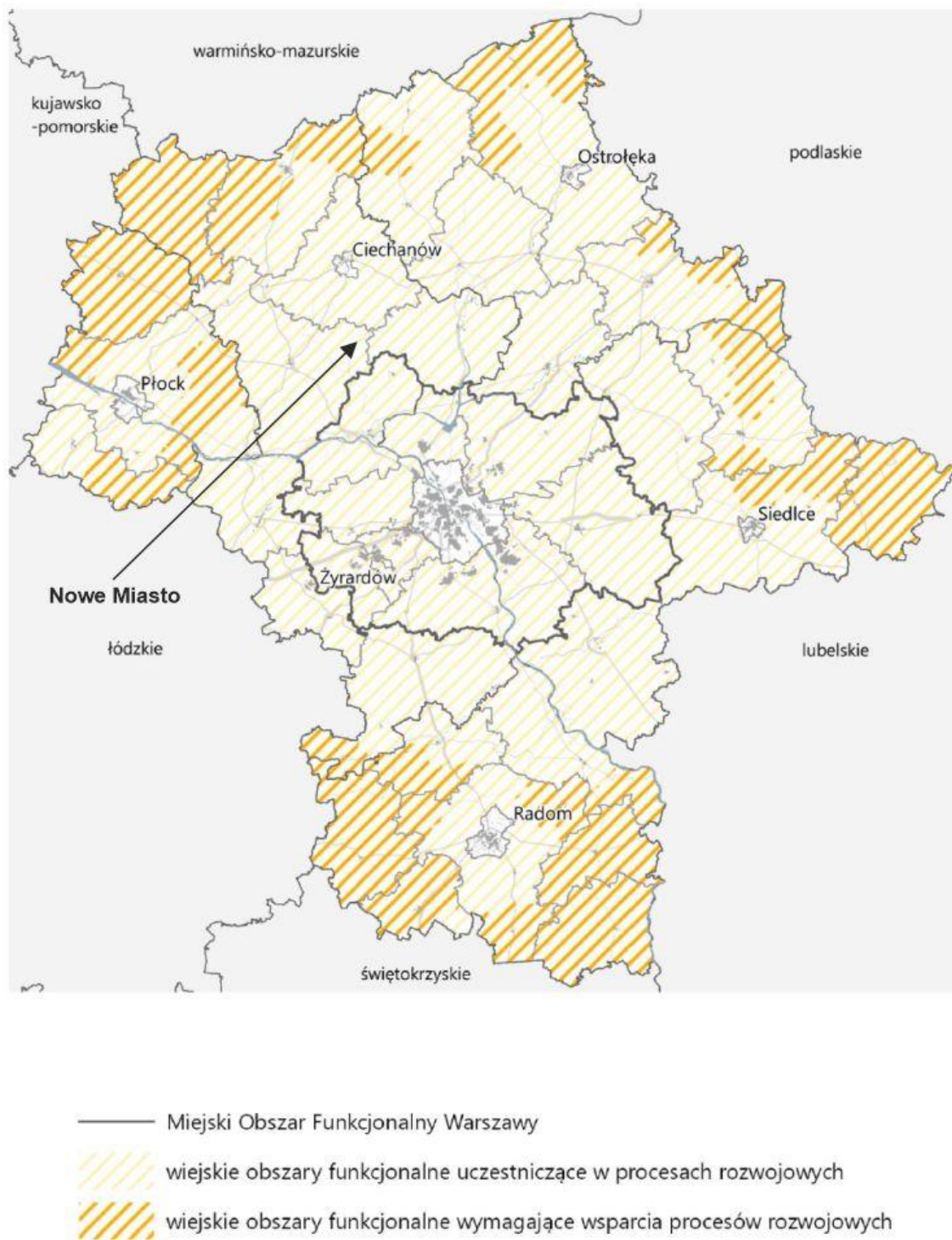
Gmina miejsko-wiejska Nowe Miasto została zaliczona w ramach Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego do:

1. Wiejskich obszarów funkcjonalnych uczestniczących w procesach rozwojowych zgodnie z KPZK 2030. Są to tereny ściśle powiązane z najważniejszymi ośrodkami miejskimi regionu, położone w strefie oddziaływania potencjału rozwojowego miast. Obszary te charakteryzują się dobrymi połączeniami komunikacyjnymi z miastami i tym samym ułatwionym dostępem do rynku pracy, usług publicznych i usług wyższego rzędu. W gminach zlokalizowanych na tych terenach zauważalne jest zjawisko suburbanizacji oraz zatracania ich wiejskiego charakteru związanego z funkcjonowaniem gospodarstw rolnych.

Zasady zagospodarowania:

- ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy;
- przeciwdziałanie negatywnym skutkom suburbanizacji w aspekcie ochrony środowiska;
- ochrona krajobrazu przed chaosem inwestycyjnym i kształtowanie ładu przestrzennego;
- ochrona gruntów rolnych klas I-III oraz gruntów leśnych przed ich nieuzasadnionym przeznaczaniem na cele nierolnicze i nieleśne;
- wspieranie działalności gospodarczej towarzyszącej produkcji rolnej, a także dążenie do zrównoważonego rozwoju funkcji pozarolniczych.

Rysunek 3. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ – OBSZARY FUNKCJONALNE NA TERENIE WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

Uwarunkowania społeczno-gospodarcze i przestrzenne (m.in. istniejące zainwestowanie w rolnictwie, dostęp do dróg, uzbrojenie terenów, walory przyrodniczo-krajobrazowe) jednostek osadniczych

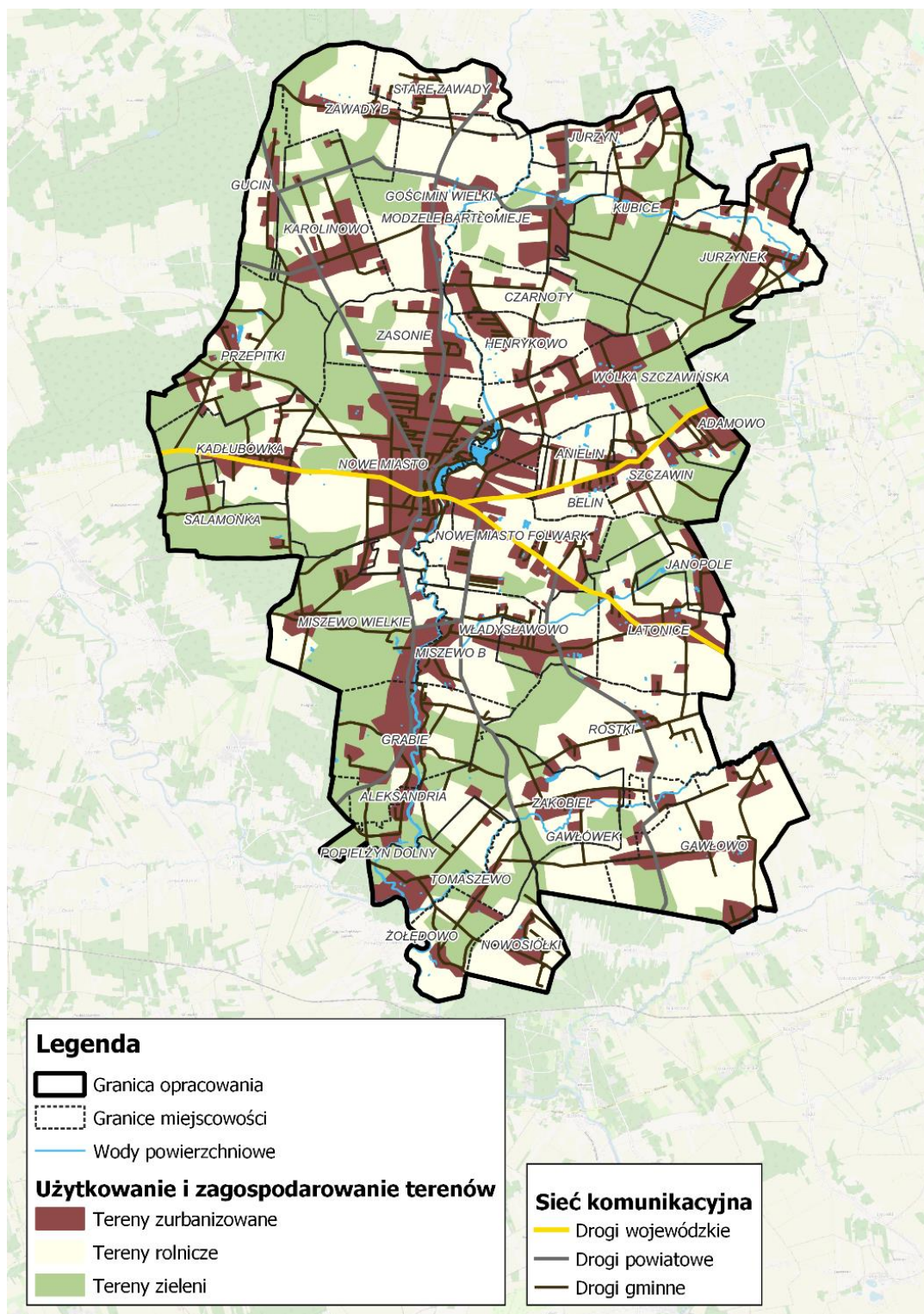
wskazują na dalszy rozwój rolnictwa i związanego z nim przetwórstwa rolno-spożywczego. Podstawowym kierunkiem rozwoju przestrzennego w dalszym ciągu pozostaje funkcja rolnicza (funkcja podstawowa gminy), uzupełniana przez funkcję mieszkaniową, produkcyjno-usługową oraz rekreacyjno-wypoczynkową. Podstawowe kierunki zmian w zagospodarowaniu przestrzennym zmierzać będą do tworzenia warunków dla rozwoju podstawowej funkcji gminy tj. rolnictwa oraz aktywizacji gospodarczej poprzez: przygotowanie oferty terenów dla funkcji usługowo-osadniczych i produkcyjnych oraz funkcji rekreacyjnej.

W zakresie zagospodarowania przestrzennego Studium ustala następujące kierunki rozwoju:

- zachowanie i rozwój wykształconych funkcji dla poszczególnych obszarów i jednostek osadniczych,
 - rozwój miejscowości Nowe Miasto jako ośrodka obsługi ludności gminy,
 - zachowanie i aktywizacja funkcji mieszkaniowo-usługowej,
 - wykorzystanie lokalnych zasobów rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
 - zwiększanie terenów lasów i zadrzewień,
 - modernizacja układu komunikacyjnego,
 - zachowanie i rozwój funkcji rekreacyjnej.

Rysunek 4. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ – ISTNIEJĄCE UŻYTKOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW

Źródło: Opracowanie własne

Dla właściwego funkcjonowania Gminy i dla zachowania jej pozycji w hierarchii sieci osadniczej konieczny jest zrównoważony i spójny rozwój wszystkich powiązanych ze sobą stref wielofunkcyjnych i strefy zieleni tworzących jako całość strefę zurbanizowaną.

SYSTEM POWIĄZAŃ PRZYRODNICZYCH

Na terenie Gminy znajdują się przyrodnicze obszary i obiekty chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody. Część Gminy znajduje się w Nadwkrzańskim Obszarze Chronionego Krajobrazu, który na terenie Gminy zajmuje 3 348,7 ha, (co stanowi około 28 % jej ogólnej powierzchni). Obejmuje tereny wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Zasady gospodarowania na tym terenie reguluje rozporządzenie nr 24 Wojewody Mazowieckiego z dnia 15 kwietnia 2005 roku w sprawie Nadwkrzańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Maz. nr 91 z 2005 r. poz. 2456 z późn. zmianami). Nadwkrzański Obszar Chronionego Krajobrazu położony jest na terenie Wysoczyzny Ciechanowskiej, Doliny rzeki Wkry oraz Niziny Mazowieckiej. Jest to obszar o charakterze rolniczym, z lasami i zadrzewniami.

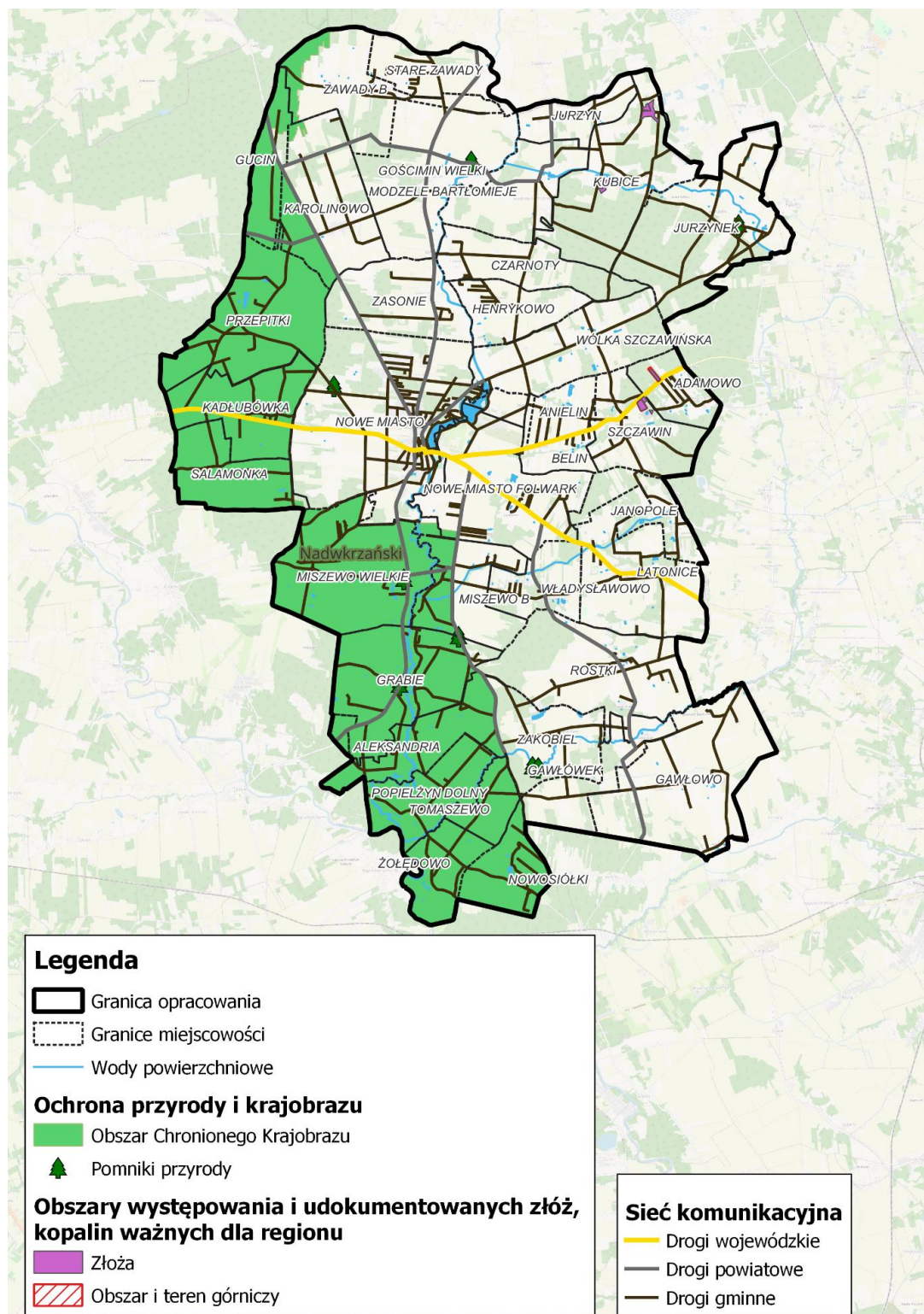
Na terenie Gminy znajduje się ponadto 8 pomników przyrody. Szczególnym celem ich ochrony jest zachowanie wartości przyrodniczych, krajobrazowych, naukowych, kulturowych i historycznych poprzez ich ochronę w granicach lokalizacji. Wszystkie pomniki przyrody mają dużą wartość przyrodniczą oraz są znaczącymi elementami krajobrazu. Ochrona drzew w granicach lokalizacji obejmuje zasięg korony i systemu korzeniowego nie mniejszy niż promieniu 15 metrów od zewnętrznej krawędzi pnia drzew. W ramach czynnej ochrony istnieje możliwość dokonywania zabiegów pielęgnacyjno-zabezpieczających zgodnych z ogólnie przyjętymi zasadami chirurgii drzew w stosunku do tworów przyrody żywej oraz dokonywania zabiegów ochronnych w celu przywrócenia naturalnego stanu -w stosunku do tworów przyrody nieożywionej. Ustanowienie ww. pomników przyrody nastąpiło na podstawie Rozporządzenia Nr 40 Wojewody Mazowieckiego z dnia 18 sierpnia 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody położonych na terenie powiatu płońskiego. Nadzór nad pomnikami przyrody, które zostały określone w załączniku do rozporządzenia, sprawuje Wojewoda Mazowiecki.

Przez teren Gminy przebiega korytarz ekologiczny Puszcza Biała. Zgodnie ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, korytarz ekologiczny to obszar umożliwiający migrację zwierząt, roślin lub grzybów.

Na terenie Gminy znajdują się ponadto skupiska zieleni wysokiej, wśród nich zieleń parkowa w miejscowościach: Gościmin Wielki, Miszewo B., Modzele Bartłomieje i Nowe Miasto. Tereny zieleni parkowej, wpływając korzystnie na zdrowie i samopoczucie ludzi, przyczyniają się do podniesienia walorów krajobrazowych i są istotnym elementem systemu ekologicznego. Ważnym składnikiem środowiska przyrodniczego są również szpalery drzew przydrożnych, zieleń towarzysząca cmentarzom i obiektom sakralnym oraz zadrzewienia śródpolne. Stanowią one ważne ogniwo w systemie powiązań przyrodniczych, którego funkcjonowanie umożliwia rozprzestrzenianie się gatunków, a także swobodną migrację zwierząt wędrownych

Rysunek 5. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ – ZASOBY NATURALNE I ZASOBY ŚRODOWISKA

Źródło: opracowanie własne

Miasto i Gmina Nowe Miasto ze względu na liczne walory przyrodnicze i krajobrazowe jest atrakcyjna turystycznie. Ogólnodostępne tereny turystyczne poza lasami to zagospodarowany teren nad zbiornikiem retencyjnym w Nowym Mieście. Można tu korzystać z kąpieliska, pomostów, pola namiotowego, boiska oraz urządzeń do gier zręcznościowych dla dzieci. Zgodnie z obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego występują tereny dotychczas niezagospodarowane przeznaczone pod funkcje letniskowe. Największe obszary terenów występują w miejscowościach, które pełnią już funkcję rekreacyjną tj. Aleksandria, Grabie, Nowe Miasto, Popielżyn Dolny, Miszewo Wielkie.

Istniejące zagospodarowanie wskazuje, że w wielu jednostkach osadniczych funkcja rolnicza, dominująca na terenie Gminy, została znacznie ograniczona na rzecz funkcji rekreacyjnej lub letniskowej. W okresie letnim w wielu miejscowościach, m.in. Grabie, Aleksandria, Popielżyn Dolny, Żółędowo przebywa więcej „letników” niż mieszka tam stałych mieszkańców. Alternatywą dla rozwoju budownictwa letniskowego na terenie Gminy może być agroturystyka odbywająca się na bazie istniejących siedlisk rolniczych (o odpowiednim standardzie wyposażenia).

Uwarunkowania przyrodnicze stanowią i warunkują rozwój gmin. Jak wynika z diagnozy Gmina posiada duży potencjał turystyczny. Walory krajobrazowe Gminy stwarzają idealne warunki do różnych aktywności fizycznych. Miasto i Gmina Nowe Miasto należy do tych terenów Polski, dla których turystyka może stać się skutecznym instrumentem rozwoju gospodarki, aktywizacji terenów wiejskich, zmniejszenia bezrobocia.

GŁÓWNE KORYTARZE I ELEMENTY SIECI TRANSPORTOWYCH, W TYM PIESZYCH I ROWEROWYCH

Wzrastający ruch drogowy i wzmożona eksploatacja dróg powoduje pogorszenie ich stanu. Część z nich wymaga modernizacji, w tym dostosowania do potrzeb mieszkańców i odwiedzających Gminę turystów. Wykształcone w długim okresie czasu układy osadnicze i kierunki ciążenia komunikacyjnych zdeteminowały kształt i kierunki rozbudowy sieci komunikacyjnej. Dalszy rozwój Gminy w zakresie obsługującego układu drogowego może się opierać o istniejący układ dróg, niezbędne są jednak działania polegające na ich modernizacji technicznej i realizacji brakujących w powiązaniach odcinków.

Dostępność transportowa i istniejące, jak i projektowane, powiązania komunikacyjne stanowią kluczowe czynniki determinujące rozwój Gminy w sieci osadniczej, sprzyjając rozwojowi handlu i lokalizacji usług oddziałujących na obszary położone w sąsiedztwie.

Układ sieci transportowych wpływa bezpośrednio na rozmieszczenie zabudowy przemysłowej usługowej jak i mieszkalnej.

Do głównych szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren Gminy należą:

- droga wojewódzka nr 632 relacji Płońsk – Nowe Miasto – Nasielsk – Winnica – Pułtusk,
- droga wojewódzka nr 620 relacji Nowe Miasto – Strzegocin – Przewodowo Parcele,

które stanowią podstawowe powiązanie komunikacyjne terenu Gminy z sąsiednimi obszarami oraz połączenie z drogą krajową nr 7 Gdańsk-Warszawa.

Podstawowy układ komunikacyjny tworzą również drogi powiatowe, które zapewniają odpowiednie połączenie z obszarami sąsiednich powiatów i gmin. Układ drogowy uzupełniający tworzą drogi gminne, umożliwiające obsługę poszczególnych miejscowości Gminy. Przez teren Gminy nie przebiegają linie kolejowe. Najbliższej położone stacje kolejowe na magistrali kolejowej E 65 Warszawa Wschodnia

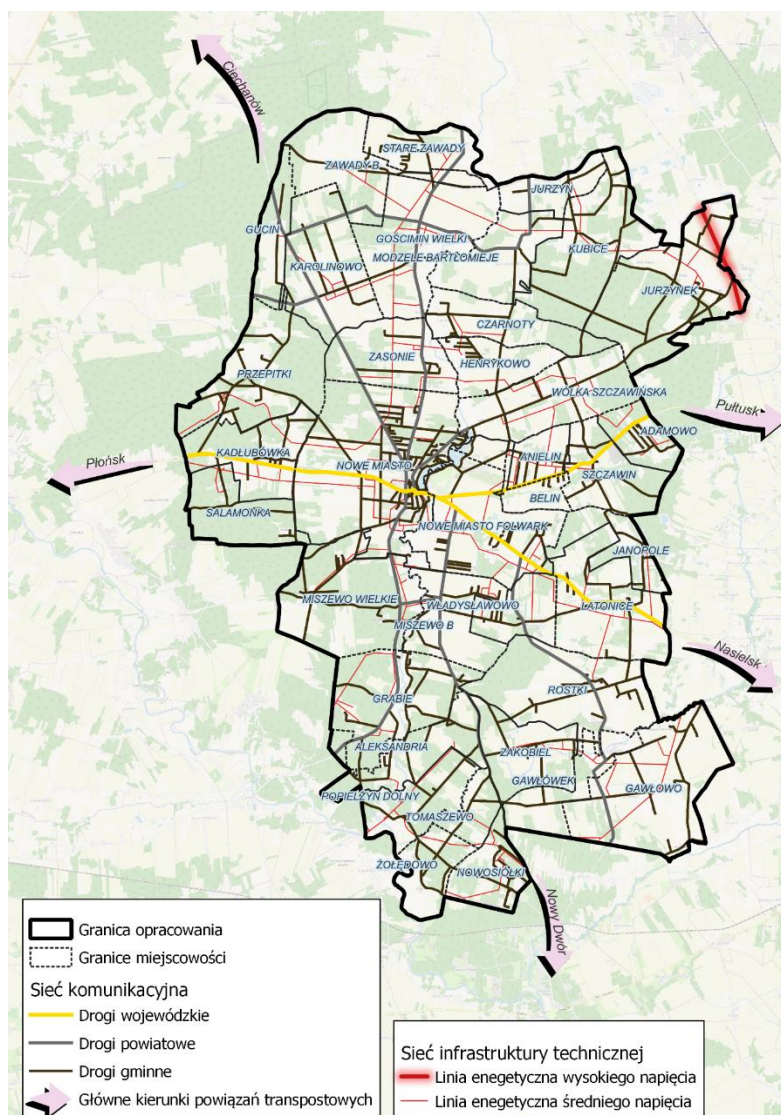

Osobowa – Gdańsk Główny znajdują się w miejscowościach: Świercze ok. 10 km i Nasielsk ok. 15 km od Nowego Miasta. W zakresie komunikacji zbiorowej usługi świadczą dwa podmioty gospodarcze, obsługujące większość miejscowości na terenie Gminy. Zgodnie polityką przestrzenną Gminy wskazuje się, że duże znaczenie dla wykorzystania walorów przyrodniczo-krajobrazowych będzie miała realizacja ścieżek rowerowych, które mogą być lokalizowane przede wszystkim przy istniejących drogach powiatowych oraz drogach gminnych. Ścieżki rowerowe mogą być realizowane jako:

- oddzielone fizycznie od jezdni i chodnika,
- pasy rowerowe wydzielone z jezdni lub chodnika,
- ciągi pieszo-rowerowe.

Ponadto niezbędne będzie tworzenie miejsc do przechowywania i parkowania rowerów, (szczególnie przy szkołach, obiektach handlowych i usługowych) a także prowadzenie działań promujących i edukacyjnych propagujących ruch rowerowy.

Rysunek 6. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ – GŁÓWNE ELEMENTY SIECI TRANSPORTOWYCH

Źródło: opracowanie własne

Model struktury funkcjonalnego przestrzennej Gminy, jak i wyznaczone na jego potrzeby strefy uwzględniają zarówno stan istniejący sieci transportowej jak również planowane działania inwestycyjne.

GŁÓWNE ELEMENTY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ

Uwarunkowaniem mającym kluczowym wpływa na zrównoważony rozwój Gminy jest infrastruktura techniczna. Istnienie odpowiadającej potrzebom społecznym i gospodarczym infrastruktury technicznej, ma wpływ na poziom życia mieszkańców a w rolnictwie, przemyśle, handlu i usługach warunkuje ich efektywność i konkurencyjność. Dbłość o rozwój infrastruktury technicznej jest niezbędny dla właściwego funkcjonowania produkcyjnych działów gospodarki i społeczeństwa, ułatwia i warunkuje działalność gospodarczą i społeczną Gminy.

Na dzień 31 grudnia 2024 roku w Mieście i Gminie Nowe Miasto z usług wodociągowych korzystało 2023 gospodarstw domowych co stanowi 80,5% ogółu gospodarstw Gminy. Zaopatrzenie mieszkańców w wodę odbywa się z następujących ujęć:

- Stacja Uzdatniania Wody w Nowym Mieście - wybudowana w 1969 roku (dwie studnie, pierwsza - rok budowy 1969, głębokość 24,5m, wydajność 42m/h. Druga studnia – rok budowy 1982, głębokość 23,5m, wydajność 25m/h). Ze stacji zasilane są wodociągi w 3 wsiach (Kadłubówce, Miszewie Wielkim oraz część Nowego Miasta).
- Stacja Uzdatnia Wody w Gościminie Wielkim - wybudowana w 1994 roku, zmodernizowana w latach 2005-2006 (dwie studnie, pierwsza o głębokości 100 m, druga 110 m). Ze stacji zasilane są wodociągi w 22 wsiach (Zawadach Starych, Gościminie Wielkim, Zasoniu, Karolinowie, Zawadach B, Czarnotach, Henrykowie, Wólce Szczawińskiej, Anielinie, Belinie, Szczawinie, Latonicach, Władysławowie, Janopolu, Jurzynie, Modzelach-Bartłomiejach, Miszewie B, Grabiu, Jurzynku, Kubicach, Nowym Mieście - Folwark, Gucinie) i pozostała część Nowego Miasta.
- Stacja Uzdatniania Wody w Ciekosynie gmina Nasielsk, zasila wodociągi w 9 wsiach (Gawłowie, Gawłótku, Zakobieli, Tomaszewie, Żołędowie, Popielżynie Dolnym, Aleksandrii, Rostkach, Nowosiólkach).
- Stacja Uzdatniania Wody w Klukówku gmina Świercze, zasila wodociąg we wsi Adamowo.

Nie jest rozwiązany problem gospodarki ściekowej obszarów wiejskich Gminy. Większość ścieków socjalno-bytowych (poza przydomowymi oczyszczalniąmi ścieków) z zabudowy mieszkaniowej gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych.

Obszar Gminy Nowe Miasto nie jest objęty siecią gazową, jednak w ostatnich latach podjęto intensywne działania zmierzające do jego gazyfikacji. Gmina została ujęta w Programie Rozwoju Sieci Dystrybucyjnej realizowanym przez Polską Spółkę Gazownictwa sp. z o.o., a w 2018 r. formalnie włączona do programu inwestycyjnego, którego celem jest doprowadzenie sieci gazowej do miejscowości zlokalizowanych na terenie gminy.

Planowana jest budowa gazociągu średniego ciśnienia, którego trasa będzie przebiegać z Gminy Świercze, przez miejscowości Wólka Szczawińska, Nowe Miasto-Folwark, aż do Nowego Miasta. Z głównej nitki gazociągu projektowane są odgałęzienia umożliwiające doprowadzenie gazu do pozostałych miejscowości na terenie Gminy, zgodnie z lokalnym zapotrzebowaniem i możliwościami technicznymi. W 2023 roku uzyskano stosowne decyzje administracyjne, w tym decyzje lokalizacyjne

i pozwolenia na budowę, umożliwiające rozpoczęcie realizacji pierwszego etapu inwestycji. Za infrastrukturę odpowiedzialna jest Polska Spółka Gazownictwa (PSG), będąca częścią Grupy Kapitałowej ORLEN. W wybranych odcinkach udział bierze także Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A., odpowiedzialny za przesyłanie gazu ziemnego wysokiego ciśnienia w skali krajowej.

Gazyfikacja Miasta i Gminy Nowe Miasto przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców, zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej oraz ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza, wynikającej ze zmniejszenia udziału paliw stałych w bilansie energetycznym gospodarstw domowych. W dalszym etapie planowane są działania promujące przyłączenia do sieci gazowej oraz budowę indywidualnych instalacji gazowych na potrzeby mieszkańców, przedsiębiorstw i jednostek użyteczności publicznej.

Podstawowy system elektroenergetyczny Miasta i Gminy Nowe Miasto w województwie mazowieckim składa się z infrastruktury elektroenergetycznej niskiego i średniego napięcia, zasilanej poprzez sieć wysokiego napięcia należącą do operatora systemu dystrybucyjnego – PGE Dystrybucja S.A., Oddział Warszawa. Zasilanie Gminy odbywa się głównie z głównych punktów zasilających (GPZ) zlokalizowanych w sąsiednich gminach, do których doprowadzone są linie wysokiego napięcia 110 kV. Na terenie gminy funkcjonuje rozwinięta sieć elektroenergetyczna średniego napięcia (15 kV), z której zasilane są stacje transformatorowe SN/nn, rozdzielające energię do odbiorców indywidualnych, instytucjonalnych i przemysłowych poprzez sieć niskiego napięcia (0,4 kV).

System elektroenergetyczny obejmuje:

- napowietrzne i kablowe linie średniego napięcia (15 kV), tworzące szkielet zasilający gminę,
- liczne stacje transformatorowe SN/nn, zlokalizowane w obrębie miejscowości oraz przy większych zakładach przemysłowych i usługowych,
- sieć niskiego napięcia (0,4 kV), rozprowadzającą energię elektryczną bezpośrednio do odbiorców.

Sieć elektroenergetyczna na terenie Gminy jest sukcesywnie modernizowana, w tym poprzez wymianę linii napowietrznych na kablowe oraz budowę nowych stacji transformatorowych w związku z rosnącym zapotrzebowaniem na energię, szczególnie w rejonach rozwijającej się zabudowy mieszkaniowej i produkcyjno-usługowej.

Na terenie gminy obserwuje się również wzrost liczby instalacji prosumenckich (fotowoltaicznych), zintegrowanych z lokalną siecią niskiego napięcia, co stawia dodatkowe wyzwania w zakresie stabilności i bilansowania lokalnego systemu elektroenergetycznego.

Istniejąca sieć dróg gminnych uzupełniająca nadrzędny układ komunikacyjny (drogi wojewódzkie i powiatowe) zapewnia powiązania między jednostkami osadniczymi na terenie gminy a także umożliwia obsługę jednostek osadniczych jak i obszarów rolniczych.

Sieć dróg publicznych w Mieście i Gminie Nowe Miasto stanowią drogi gminne, powiatowe i wojewódzkie.

1. Drogi gminne o łącznej długości ok. 88,4 km stanowią uzupełnienie nadrzędnego układu drogowego gminy. Obsługują mniejsze wsie i zabudowę rozproszoną oraz stanowią połączenia między jednostkami osadniczymi i ułatwiają dojazdy do użytków rolnych.

2. Drogi powiatowe o łącznej długości 74,2 km: nr 1247W Ojrzeń – Nowe Miasto (długość na terenie gminy 6,746 km), nr 1248W Gołotczyzna – Zawady Stare – Nowe Miasto (długość na terenie gminy 7,660 km), nr 3043W Jurzynek – Gościmin – do drogi Ojrzeń – Nowe Miasto (długość na terenie gminy 11,16 km), nr 3044W Nowe Miasto – Kałęczyn (długość na terenie gminy 8,890 km), nr 3045W Władysławowo – Gawłowo – Cieksyn – do dróg i nr 571 (długość na terenie gminy 6,905 km), nr 3046W Nowe Miasto – Cieksyn (długość na terenie gminy 6,080 km), nr 3047W Wrona Stara – Joniec – Nowe Miasto (długość na terenie gminy 12,653 km), nr 3048W Królewsko – Miszewo (długość na terenie gminy 5,350 km).
3. Drogi wojewódzkie o łącznej długości 102,3 km: nr 632 Płońsk (droga nr 10) – Nowe Miasto – Nasielsk – Dębe – Legionowo – Rembelszczyzna – Marki (klasy 2) i nr 620 Nowe Miasto – Strzegocin - Przewodowo – Parcele (klasy 2).

Infrastruktura społeczna definiowana jest, jako zespół instytucji i usług zaspokajających w zorganizowany sposób ludzkie potrzeby w dziedzinie prawa, bezpieczeństwa, kształcenia, oświaty, kultury, opieki społecznej, służby zdrowia i budownictwa mieszkaniowego. Wyróżnia się tu m.in. szkoły, szpitale, sądy, więzienia, instytucje administracji państwowej.

Na terenie Gminy funkcjonuje Zespół Szkół im. Integracji Europejskiej w Nowym Mieście w skład, którego wchodzi: Szkoła Podstawowa, Liceum Ogólnokształcące oraz Branżowa Szkoła I stopnia. Zespół szkół w Nowym Mieście posiada boiska sportowe i halę sportową.

W Gminie funkcjonuje samorządowe przedszkole, zlokalizowane w Nowym Mieście dysponujące 150 miejscami.

Obsługę ludności Gminy w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej zapewnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Nowym Mieście. W zakresie hospitalizacji chorych i poszkodowanych poradnie lekarskie współpracują ze Szpitalem Powiatowym w Płońsku i ze Specjalistycznym Szpitalem Wojewódzkim w Ciechanowie. W miejscowości Nowe Miasto zlokalizowane są 2 prywatne apteki. Pomoc społeczną realizuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w miejscowości Nowe Miasto. Ze świadczeń pomocy społecznej (zasiłki stałe, okresowe, celowe, dożywianie) w ostatnich latach korzystało 5 – 10 % mieszkańców Gminy.

W zakresie kultury na terenie Gminy funkcjonuje Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury wraz z biblioteką gminną w Nowym Mieście. Ponadto funkcje kulturotwórcze i integracyjne pełnią remizy OSP w miejscowościach: Nowe Miasto, Latonice i Karolinowo. Na terenie Gminy jest tylko jeden obiekt sakralny – Kościół p.w. św. Trójcy w Nowym Mieście.

W miejscowości Karolinowo funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej, którego organem prowadzącym jest Powiat Płoński. Jest to placówka stacjonarna przystosowana dla pobytu stałego dla 50 osób przewlekle somatycznie chorych.

Rodzaj i zasięg funkcji usługowych oraz poziom rozwoju infrastruktury społecznej określają pozycję Gminy w układzie osadniczym. Stanowią one ten element struktury funkcjonalno-przestrzennej, który ma bezpośredni wpływ na wzrost poziomu życia mieszkańców oraz na podniesienie atrakcyjności i konkurencyjności obszaru.

Zgodnie dotychczasowa polityką przestrzenną Gminy określoną w STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NOWE MIASTO przyjętym przez Radę

Gminy Nowe Miasto uchwałą Nr 181/XXIX/2017 z dnia 9 listopada 2017 roku możliwości rozwoju przestrzennego i społeczno-gospodarczego gminy Nowe Miasto określają następujące czynniki:

- korzystne położenie przestrzenne gminy w systemie komunikacji drogowej: ośią komunikacyjną gminy są drogi wojewódzkie: nr 632 Płońsk – Nasielsk – Pułtusk i nr 620 Nowe Miasto - Świercze - Przewodowo (Pułtusk), wiążące teren Gminy z miastami powiatowymi Płońskiem i Pułtuskim oraz drogami krajowymi nr 7 relacji Gdańsk- Warszawa i nr 61 relacji Warszawa – Legionowo – Ostrołęka – Łomża - Augustów,
- walory środowiska przyrodniczego (znaczące kompleksy terenów otwartych - lasy, obszary krajobrazu chronionego), kulturowego i krajobrazu oraz ich mała degradacja mogą stanowić podstawę rozwoju turystyki i wypoczynku o charakterze regionalnym i możliwość rozwoju takich form ruchu turystycznego,
- dotychczasowe zagospodarowanie i zainwestowanie – zbiornik retencyjny oraz tereny wypoczynkowe ogólnodostępne to korzystne warunki dla rozwoju różnych form wypoczynku i rekreacji w Nowym Mieście,
- rezerwy wody dobrej jakości w ujęciach głębinowych, potencjalne możliwości budowy nowych ujęć (północno-zachodni i południowo-zachodni rejon) oraz bogate zasoby wód geotermalnych stanowiące potencjalne źródło taniej energii,
- układ przestrzenny terenów predysponowanych do zalesień sprzyja powiększeniu istniejących kompleksów leśnych, tworzeniu ciągłości układów przyrodniczych oraz stabilizacji równowagi ekologicznej w obrębie całej Gminy,
- potencjalne możliwości poprawy bilansu wodnego gminy poprzez realizację (budowa, odtworzenie) obiektów małej retencji i wykorzystanie ich m.in. w celach: ekologicznych, retencyjnych i rekreacyjnych,
- możliwość uzupełniania źródeł dochodów gospodarstw rolnych, w tym szans na inwestycje, wskutek przydatności terenu dla agroturystyki na bazie istniejących siedlisk rolniczych,
- korzystne warunki środowiskowe w zakresie czystości gleb (nie stwierdzono zanieczyszczeń metalami ciężkimi) oraz brak obiektów uciążliwych to możliwość rozwoju produkcji żywności o wysokich parametrach jakościowych tzw. „zdrowej żywności”,
- dogodne warunki dla tworzenia małych zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego powiązanych bezpośrednio z gospodarstwem rolnym,
- wysoki standard mieszkań oddawanych do użytku w ostatnim okresie i korzystne tendencje w wyposażaniu mieszkań w urządzenia techniczne,
- istniejąca baza szkolnictwa licealnego w ośrodku gminnym o zasięgu ponadgminnym,
- wykształcona, w stopniu zapewniającym dobre powiązania wewnątrz gminne, sieć dróg publicznych układu nadrzędnego oraz dróg gminnych i lokalnych, pomimo jeszcze nieodpowiedniej ich jakości technicznej,
- możliwość aktywizacji gospodarczej terenów położonych w pobliżu dróg wojewódzkich,
- korzystne warunki dla rozwoju drobnej i średniej przedsiębiorczości (łatwość pozyskania zasobów pracy).

Docelowy układ elementów składowych przestrzeni

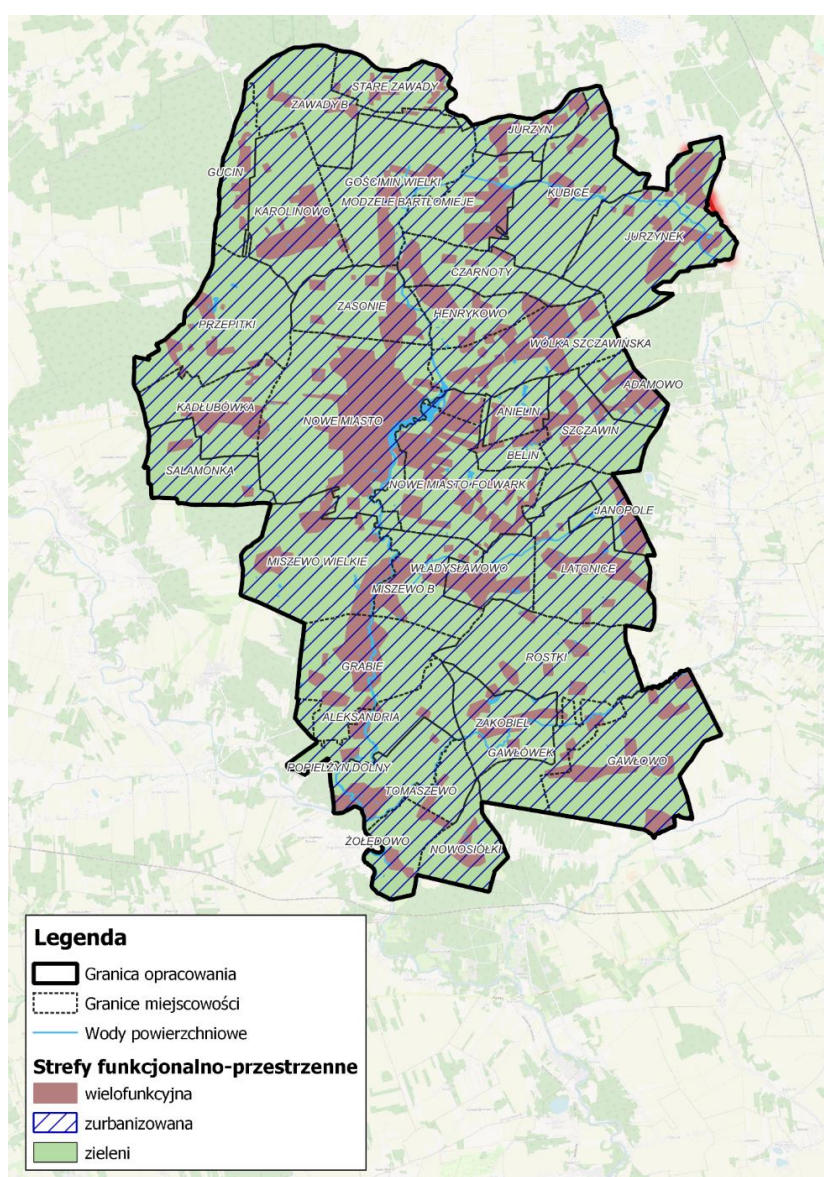
Struktura funkcjonalno-przestrzenna to system powiązanych ze sobą różnych elementów zagospodarowania pełniących określone funkcje. Elementami tej struktury są zarówno jego

uwarunkowania, które tworzą złożone systemy (ośrodki osadnicze, powiązania przyrodnicze), tereny różniące się między sobą przeznaczeniem, użytkowaniem, jak i sieci infrastrukturalne (transportowe, elektroenergetyczne), które umożliwiają kontakty i powiązania pomiędzy poszczególnymi częściami obszaru funkcyjnego w jego strukturze.

W nawiązaniu do roli Gminy w hierarchii sieci osadniczej, systemu powiązań przyrodniczych, głównych korytarzy i elementów sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych oraz głównych elementów infrastruktury technicznej i społecznej **wyznaczono 3 strefy funkcjonalno-przestrzenne w ramach modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej. Są nimi: strefa zurbanizowana, strefa wielofunkcyjna oraz strefa zieleni.**

Rysunek 7. RYSUNEK MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ – STREFY FUNKCJONALNO PRZESTRZENNE

Źródło: opracowanie własne

STREFA WIELOFUNKCYJNA:

Obejmuje tereny zainwestowane oraz te, które są przeznaczone do zainwestowania w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz przyległe do nich obszary stanowiące potencjalne tereny rozwoju funkcji mieszkalnictwa, usług oraz produkcji. Rozwój tej strefy powinien polegać na:

- uzupełnianiu istniejącej zabudowy z wykorzystaniem rezerw terenowych, funkcji usługowych, mieszkalnych, drobnej produkcji, lokowanej na obrzeżach terenów zabudowy mieszkaniowej lub niezależnie – z dobrym dostępem do systemu transportowego,
- kształtowaniu i ochronie zasobów środowiska kulturowego i walorów krajobrazowych poprzez: zapewnienie ochrony obiektów cennych i zabytkowych, poprzez wprowadzenie regulacji, określających sposoby ich przebudowy, rozbudowy i adaptacji nie powodującej utraty ich wartości kulturowych oraz zasady kształtowania zabudowy w ich sąsiedztwie, zapewnienie ochrony ekspozycji punktów widokowych, poprzez wprowadzanie regulacji dotyczących usytuowania i ograniczania gabarytów nowo realizowanej przekształcanej zabudowy w ich sąsiedztwie, wyznaczenie i ochronę lokalnych, atrakcyjnych otwarc widokowych w istniejących i nowo realizowanych zespołach zabudowy.

Strefa ta ma za zadanie realizację celów w zakresie:

- rozwoju mieszkalnictwa;
- rozwoju usług;
- uporządkowanie istniejącej zabudowy,
- kształtowanie zespołów zieleni urządzonej;
- zapewnienie odpowiednich standardów obsługi komunikacyjnej i wyposażenia w infrastrukturę techniczną;
- ochrony wartości kulturowych i krajobrazowych;
- zakazie realizacji obiektów powodujących degradację środowiska,
- w przypadku realizacji inwestycji mogącej pogorszyć stan środowiska, strefa niekorzystnego oddziaływania musi się zamknąć w obszarze strefy lub działki inwestora.

Strefa ta obejmuje tereny zainwestowane Gminy w postaci: istniejącego i projektowanego budownictwa mieszkaniowego, i usługowego, obszarów działalności gospodarczej, cmentarzy oraz potencjalnych możliwości ich rozwoju. Strefa ta ściśle wiąże się z istniejącą i projektowaną infrastrukturą techniczną.

STREFA ZIELENI:

W skład tej strefy wchodzi tereny zieleni urządzonej i nieurządzonej w tym: grunty rolne użytkowane i odłogowane, łąki, pastwiska a także części kompleksów leśnych tworzących zarośla wzdłuż cieków wodnych. Rozwój tej strefy na następować poprzez:

- dostosowanie struktury użytkowania terenów do warunków przyrodniczych, zachowania i wzbogacania ich wartości i walorów krajobrazu. Kierunki działań będą obejmować: zachowanie i wzbogacenie istniejących wartości przyrody i krajobrazu, dostosowanie struktury użytkowania terenów zieleni urządzonej i nieurządzonej do warunków środowiskowych, zachowanie obudowy biologicznej cieków wodnych,

- kształtowanie i ochronę zasobów środowiska przyrodniczego.

Zakłada się, że głównymi funkcjami tej jednostki jest:

- estetyczne i izolacyjne uzupełnienie strefy wielofunkcyjnej,
- przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu,
- rekreacja,
- dydaktyka,
- ochrona przyrody i krajobrazu.

STREFA ZURBANIZOWANA:

Obejmuje obszar Gminy w jej granicach administracyjnych. Stanowi połączenie funkcjonalne wszystkich stref: wielofunkcyjnej i zieleni. W jej skład wchodzi: tereny zainwestowane, przeznaczone do zainwestowania w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz przyległe do nich obszary stanowiące potencjalne tereny rozwoju funkcji mieszkalnictwa i usług, jak również tereny zieleni urządzonej i nieurządzonej.

Dla zapewnienia komplementarnego rozwoju Gminy konieczne jest podporządkowanie rozwoju wszystkich stref wyznaczonych w ramach modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej nadrzędnemu celowi tj. wielofunkcyjnemu rozwojowi Gminy w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju.

Rozwój strefy polegać będzie na przeciwdziałaniu niekorzystnym zjawiskom depopulacji i utracie funkcji wiodących Gminy poprzez:

- podejmowanie działań mających na celu tworzenie dogodnych warunków dla rozwoju mieszkalnictwa, usług i produkcji;
- prowadzenie polityki przestrzennej w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju (konieczność określenia zasad zagospodarowania pozwalających na zachowanie zasobów środowiska przyrodniczego, w tym poprzez ochronę jego cennych zasobów, przy jednoczesnym racjonalnym wykorzystaniu jego walorów);
- wykorzystanie rezerw terenowych, w celu uzupełniania zabudowy oraz kształtowaniu zabudowy zwartej.

Polityka przestrzenna Gminy, której celem jest kształtowanie wysokiej jakości przestrzeni i wysokich warunków życia mieszkańców, powinna być prowadzona wspólnie i powinna uwzględniać potrzeby i możliwości Gminy jak również zapewniać jej dalszy rozwój.

USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ DLA MIASTA I GMINY NOWE MIASTO

Zgodnie z art. 10e ust. 3 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 146 z późn. zm.)

Ustalenia i rekomendacje mające na celu zapewnienie realizacji założonego modelu funkcjonalno-przestrzennego Gminy dotyczące prowadzenia polityki przestrzennej zostały sprecyzowane na podstawie diagnozy, obecnych uwarunkowań funkcjonalno-przestrzennych oraz przy uwzględnieniu

polityki przestrzennej określonej dotychczas w STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NOWE MIASTO .

Poniżej przedstawiono podstawowe zasady wynikające z przyjętego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej, jak również z wizji rozwoju określonej w Strategii oraz ustalenia i rekomendacje.

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

- Należy uwzględniać zasady zrównoważonego rozwoju - celem jest ochrona najcenniejszych zasobów przyrody objętych formami ochrony przyrody.
- Zaleca się tworzenie terenów zieleni izolacyjnej w sąsiedztwie dróg i terenów produkcyjnych.
- Należy zwiększać retencję wód i szczególnie nacisk położyć na rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury.
- Wszelkie działania należy realizować ograniczając negatywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego.
- Rekomenduje się ograniczenie do minimum negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko i dążenie do maksymalnego zwiększenia poziomu ich gospodarczego wykorzystania.
- Rekomenduje się stopniowy rozwój zabudowy w pierwszej kolejności w bezpośrednim sąsiedztwie terenów już zainwestowanych.
- Rekomenduje się ustalanie odpowiednio wysokich wskaźników powierzchni biologicznie czynnej oraz monitorowanie i egzekwowanie tych ustaleń przez właścicieli nieruchomości.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- Rekomenduje się utrzymanie kompozycyjnej spójności, utrwalanie historycznych układów zabudowy, kontynuowanie tradycyjnie ukształtowanych lokalizacji i kompozycji budynków oraz wykorzystywanie form architektonicznych zmierzających do harmonizowania krajobrazu.
- Należy chronić stanowiska archeologiczne, a wszelkie zamierzenia inwestycyjne w ich obrębie prowadzić pod nadzorem archeologicznym.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- Należy racjonalnie gospodarować przestrzenią.
- Zaleca się wyznaczanie i uruchamianie nowych terenów pod zabudowę w szczególności pod zabudowę wielofunkcyjną - mieszkaniową, usługową i produkcyjną.
- Należy unikać lokalizowania nowej zabudowy w terenach szczególnie cennych przyrodniczo, na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią i w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn.zm.)

- Lokalizacja nowych obiektów tego typu jest możliwa pod warunkiem przeprowadzenia szczegółowych analiz dotyczących ich wpływu na istniejący system komunikacyjny.
- Projektowana zabudowa tego typu musi współgrać z istniejącą zabudową. Powinny ją cechować: dbałość o estetykę, funkcjonalność i nowoczesność.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

- Lokalizacja inwestycji celu publicznego powinna być każdorazowo przeanalizowana pod kątem oddziaływania na środowisko i sąsiednią zabudowę.
- Należy unikać lokalizowania nowej zabudowy w terenach szczególnie cennych przyrodniczo, na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią i w ich bezpośrednim sąsiedztwie.
- Należy przeprowadzić kompleksowy proces modernizacji i poprawy jakości odcinków dróg;
- Należy opracować i wdrożyć program budowy ścieżek rowerowych;
- Należy uwzględniać potrzeby ruchu pieszego poprzez tworzenie dogodnych, krótkich i bezpiecznych powiązań dla pieszych, w tym dojść do przystanków komunikacji zbiorowej i odpowiednie kształtowanie przestrzeni publicznych pod kątem jej udostępniania przede wszystkim dla pieszych i rowerzystów.
- Realizacja miejsc postojowych w ramach poszczególnych przedsięwzięć powinna następować w ramach terenów inwestycji.
- W zakresie infrastruktury technicznej konieczna jest: dalsza rozbudowa oraz modernizacja sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, z uwzględnieniem kierunków rozwoju nowego budownictwa, rozbudowa sieci energetycznej, zapewniająca stabilne dostawy energii elektrycznej do wszystkich użytkowników oraz możliwość lokalizowania OZE, promocja rozwiązań ekologicznych w zakresie wykorzystania indywidualnych źródeł energii do celów grzewczych, rozbudowa i modernizacja sieci gazowej, kontynuacja działań usprawniających gospodarkę odpadami.
- W zakresie rozwoju infrastruktury społecznej przewiduje się dostosowaną do pojawiających się potrzeb rozbudowę oraz modernizację obiektów i instytucji infrastruktury społecznej należących do Gminy oraz umożliwianie lokalizacji prywatnych obiektów i instytucji infrastruktury społecznej. Lokalizacja obiektów tego typu musi być przemyślana i jak najkorzystniejsza dla potencjalnych użytkowników.

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

- Dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW na terenie całej strefy zurbanizowanej.
- Należy unikać lokalizowania tego typu obiektów w terenach szczególnie cennych przyrodniczo, na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią i w ich bezpośrednim sąsiedztwie.
- Zaleca się lokalizację urządzeń w taki sposób, żeby ich oddziaływanie ograniczało się do terenu będącego własnością Inwestora.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

- Zaleca się stosowanie kompensacji przyrodniczych, wykorzystywanie naturalnych metod ograniczenia oddziaływania, również na obszary bezpośrednio graniczące z określonym na podstawie badań obszarem oddziaływania przedsięwzięć.
- W przypadku możliwości wyboru spośród kilku lokalizacji proponuje się przeprowadzanie konsultacji społecznych na etapie jej wyboru.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- Tereny pozostające w użytkowaniu rolniczym należy bezwzględnie utrzymywać w dobrej kulturze rolnej.
- Na terenach najżyźniejszych proponuje się rozwój rolnictwa specjalistycznego i ekologicznego oraz rozwój rolnictwa oferującego towary lokalne.
- Proponuje się utrzymanie i wprowadzenie nowych zadrzewień śródpolnych.
- Nakazuje się ochronę terenów leśnych.
- Ewentualna lokalizacja inwestycji celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej, jest możliwa wyłącznie w przypadku braku możliwości ominięcia terenów leśnych.
- Gospodarkę leśną należy prowadzić w sposób racjonalny, dążąc do zwiększenia powierzchni lasów.
- Proponuje się zalesianie najłabszych gleb oraz dolesianie istniejących zadrzewień.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

- Aktualnie na terenie Gminy nie został wyznaczony, w drodze uchwały, obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji.
- Proponuje się przeprowadzenie diagnoz służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz sporządzeniu gminnego programu rewitalizacji.
- W ramach działań rewitalizacyjnych należy dążyć do jak najlepszego wykorzystania terenów objętych programem rewitalizacji.
- Szczególny nacisk należy położyć na zwiększenie powierzchni terenów zielonych.
- Należy tworzyć warunki do rozprzestrzeniania się efektów rewitalizacji na tereny sąsiednie i wzmacniania wzajemnych powiązań funkcjonalno-przestrzennych.
- W przypadku zdiagnozowania obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji należy szczegółowo określić sposób przywrócenia terenu do stanu umożliwiającego jego zagospodarowanie.
- W przypadku kilku wariantów możliwości wykorzystania terenu, na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji, proponuje się przeprowadzenie konsultacji społecznych celem dokonania optymalnego wyboru.

Powyższe zasady i kierunki mają na celu zapewnienie realizacji głównych celów kształtowanego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy jakim są:

- wykorzystanie wykształconej struktury osadniczej do dynamizacji rozwoju oraz stworzenie warunków do racjonalnego organizowania przestrzeni i egzekwowania ładu przestrzennego dla realizacji działań będących odpowiedzią na wyzwania rozwojowe;
- właściwe gospodarowanie przestrzenią, które powinno umożliwiać osiągnięcie trwałego wzrostu gospodarczego, przy zapewnieniu poprawy stanu środowiska przyrodniczego i umożliwieniu obecnym i przyszłym mieszkańcom i użytkownikom obszaru dostępu do zasobów przyrody i dóbr kultury;

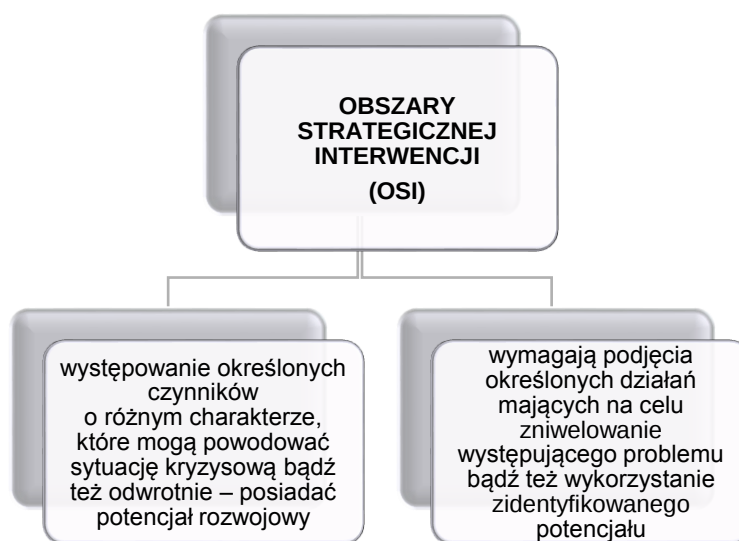

- odpowiedni sposób zagospodarowania i rozmieszczenie poszczególnych elementów zagospodarowania sprzyjać powinny eliminowaniu lub minimalizowaniu konfliktów przestrzennych, które mogą powstać pomiędzy funkcjami społeczno-gospodarczymi i poszczególnymi podmiotami gospodarczymi na tle wykorzystywania ograniczonej przestrzeni i jej zasobów.

OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA, O KTÓREJ MOWA W ART. 11 UST. 1 USTAWY Z DNIA 5 CZERWCA 1998 R. O SAMORZĄDZIE WOJEWÓDZTWA (DZ. U. Z 2025 R. POZ. 581), WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ.

Obszar strategicznej interwencji to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne.

Identyfikacja zarówno OSI określonych w Strategii wojewódzkiej, jak i tych kluczowych dla Gminy jest szczególnie istotna z punktu widzenia prawidłowego planowania działań i zachowania pełnej spójności pomiędzy dokumentami strategicznymi różnych szczebli.

Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) wskazane są:

- na poziomie krajowym w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030;
- na poziomie regionalnym w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze.

POZIOM KRAJOWY

Zgodnie z zapisami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030), Miasto i Gmina Nowe Miasto, położona w powiecie płońskim, wpisuje się w jeden z Krajowych Obszarów Strategicznej Interwencji (KOSI), tj.:

Obszary o najniższym poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego.

Obszar ten charakteryzuje się ograniczonymi możliwościami rozwojowymi wynikającymi z szeregu niekorzystnych uwarunkowań, takich jak niski poziom dochodów własnych gmin, niekorzystne trendy demograficzne (w tym odpływ ludności i starzenie się społeczeństwa), ograniczony dostęp do usług publicznych, niska atrakcyjność inwestycyjna oraz słabo rozwinięta infrastruktura techniczna i społeczna.

Miasto i Gmina Nowe Miasto, jako obszar typowo wiejski, oddalony od głównych ośrodków miejskich, znajduje się poza strefą dynamicznego oddziaływania Warszawy i innych regionalnych biegunów wzrostu, co skutkuje relatywnie niższym poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego oraz potrzebą strategicznej interwencji.

POZIOM REGIONALNY

W Strategii Rozwoju Województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze zidentyfikowano obszary strategicznej interwencji (OSI), na podstawie definicji określonej w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju – jako obszary o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do których jest kierowana interwencja publiczna.

W związku z powyższym, w województwie mazowieckim na poziomie regionalnym zostały wyznaczone dwa typy OSI (Ryc. 10):

- problemowe – podregiony NUTS 3:
 - ✓ w regionie Mazowieckim regionalnym: ciechanowski, ostrołęcki, płocki, radomski, siedlecki, żyrardowski,
 - ✓ w regionie Warszawskim stołecznym: warszawski zachodni, warszawski wschodni i miasto Warszawa,
- bieguny wzrostu – miejskie obszary funkcjonalne:
 - ✓ miejski obszar funkcjonalny Warszawy (region Warszawski stołeczny) jako istniejący biegun wzrostu,
 - ✓ miejskie obszary funkcjonalne miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz Płocka, Siedlec i Żyrardowa jako potencjalnych biegunów wzrostu.

Zgodnie z Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze, Miasto i Gmina Nowe Miasto wpisuje się w 7.2. OSI – problemowe.

OSI problemowe oparte zostały o granice podregionów (NUTS 3) województwa mazowieckiego. Skoncentrowane są na szczególnych wyzwaniach o charakterze sektorowym, charakterystycznych dla poszczególnych podregionów, określonych na podstawie analizy zawartej w diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej województwa mazowieckiego. Interwencja skierowana do obszarów problemowych powinna brać pod uwagę specyfikę każdego z podregionów, wynikającą z uwarunkowań społeczno-gospodarczych i przestrzennych, kształtujących ich wyzwania rozwojowe i potencjały. Takie podejście pozwoli na większą efektywność i lepszą koordynację prowadzonych działań w ramach polityki rozwoju województwa mazowieckiego.

7.2.1. Ciechanowski obszar strategicznej interwencji

Działania w OSI ciechanowskim skoncentrowane będą na wskazanych poniżej obszarach.

1. Wsparcie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru poprzez:

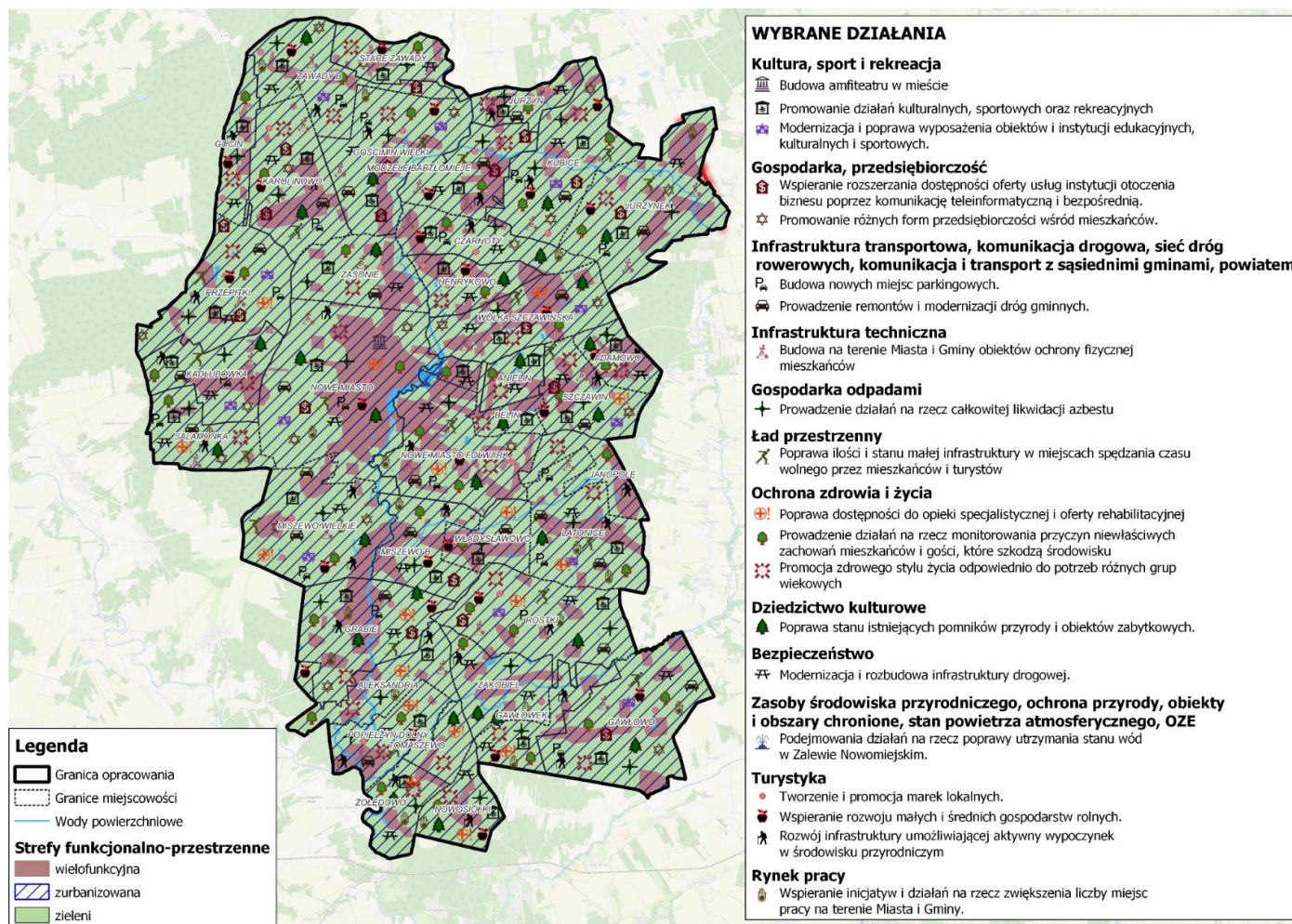
- wsparcie wykształconych specjalizacji: sektora rolnego, przemysłu rolno-spożywczego, elektronicznego, poligraficznego,
- poprawę dostępności do infrastruktury społecznej,
- zapewnienie atrakcyjnej oferty edukacyjnej i wzbogacenie bazy dydaktycznej,
- wspieranie współpracy przedsiębiorstw z podmiotami badawczymi i wdrożeniowymi.

2. Poprawa stanu środowiska poprzez:

- zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych,
- rozbudowę i modernizację systemów kanalizacyjnych, gazowych i ciepłowniczych,
- wymianę nieefektywnych źródeł ciepła i termomodernizację budynków,
- rozwój zintegrowanego, niskoemisyjnego transportu zbiorowego poprawiającego dostępność przystanków kolejowych i centrów lokalnych,
- rozwój sieci tras rowerowych i infrastruktury dla pieszych.

Rysunek 8. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ – WYBRANE DZIAŁANIA STRATEGICZNE

Źródło: opracowanie własne

VIII. System realizacji Strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034 (SRMiGNM 2025-2034) jest nadrzędnym elementem zarządzania rozwojem Miasta i Gminy. W Strategii określone zostały cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym oraz środowiskowo-klimatycznym i przestrzennym, doprecyzowane przez kierunki działań podejmowane dla osiągnięcia celów strategicznych oraz zadania realizacyjne i oczekiwane rezultaty planowanych działań wraz ze wskaźnikami. Realizacja każdego z kierunków działań, a poprzez nie osiągnięcie celów strategicznych rozwoju Miasta i Gminy, wymagać będzie planowania i podejmowania jednorazowych, cyklicznych lub stałych działań (w tym m. in. przedsięwzięć inwestycyjnych i nieinwestycyjnych, projektów, zadań, interwencji, zawierania porozumień) stymulujących pożądane zmiany społecznych, gospodarczych i przestrzennych cech Miasta i Gminy. Sukcesywnie realizowana SRMiGNM 2025-2034 pozwoli na urzeczywistnienie zawartej w niej wizji rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto.

Kluczowym aspektem systemu realizacji SRMiGNM 2025-2034 jest system wdrażania oraz monitoringu, sprawnie zarządzany i koordynowany przez podmioty realizujące Strategię, przy czynnym współudziale partnerów oraz społeczności lokalnej.

1. System wdrażania strategii

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, jak i ewaluację. Poprzez gromadzenie i analizę danych, wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń Strategii. Pozwoli to na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości, a następnie rozwiązywanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034 jest dokumentem kierunkowym, swoistą mapą drogową, stanowiącą podstawę do podejmowania skoordynowanych działań przez wszystkich partnerów społecznych Miasta i Gminy. Pozwala to na kompleksowe ujęcie zrównoważonego rozwoju Miasta i Gminy. Kompleksowe podejście, będące cechą planowania strategicznego powoduje, iż realizacja tak określonej strategii jest wspólnym zadaniem władz samorządowych i wszystkich partnerów społecznych w Mieście i Gminie. Bardzo ważnym aspektem jest uspołecznienie procesu wdrażania Strategii przy udziale głównych partnerów społecznych.

Dla realizacji Strategii niezbędne będzie podejmowanie działań:

- samodzielnych przez władze Miasta i Gminy,
- samodzielnych przez podmioty sektora prywatnego,
- samodzielnych przez organizacje pozarządowe,
- indywidualnych przez mieszkańców i ich nieformalne grupy i środowiska,
- wspólnych z udziałem partnerów z różnych sektorów (publicznego, prywatnego i pozarządowego).

Wynika z tego, iż bardzo ważnym, a jednocześnie trudnym zadaniem będzie zaangażowanie wszystkich kluczowych dla rozwoju Miasta i Gminy partnerów społecznych. Powodzenie w tym zakresie jest uzależnione od zdolności do wzajemnej komunikacji, radzenia sobie z różnicami interesów poszczególnych partnerów i grup, wspólnego definiowania problemów i celów, a następnie wspólnych przedsięwzięć.

W okresie wdrażania Strategii władze Miasta i Gminy Nowe Miasto mogą występować w różnych rolach, w tym jako:

- bezpośredni samodzielny realizator działań,
- inicjator i animator działań,
- uczestnik działań podejmowanych wspólnie z innymi partnerami,
- wspierający organizacyjnie, technicznie i finansowo działania podejmowane przez partnerów lokalnych,
- operator centrum lokalnej informacji i komunikacji w Gminie.

Wdrożenie Strategii przez władze Miasta i Gminy wymaga stosowania operacyjnych narzędzi planistycznych, pozwalających na podjęcie ostatecznych decyzji, które działania i przy jakich zaangażowanych środkach własnych oraz zewnętrznych będą realizowane. Tymi narzędziami władz lokalnych będą:

- wieloletnia prognoza finansowa,
- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego,
- budżet Miasta i Gminy,
- konkretne projekty i programy,
- aplikacje o zewnętrzne źródła dofinansowania,
- polityki szczegółowe Miasta i Gminy (stanowiące zbiór spójnych zasad odnoszących się do określonej dziedziny życia/funkcjonowania Miasta i Gminy), pozwalające podejmować powtarzalne decyzje według tych samych kryteriów,
- zadania wyznaczane urzędnikom Urzędu Miasta i Gminy i jednostkom podległym Miastu i Gminie.

Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka, referat lub pracownik będą odpowiedzialni. Dodatkowo, rekomenduje się przyjęcie lub aktualizację szczegółowych planów i programów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji działań danego celu strategicznego.

Dokumentami, które wymagać będą aktualizacji w okresie realizacji Strategii będą m.in. Strategia rozwiązywania problemów społecznych, Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie i inne programy wieloletnie czy programy jednoroczne. W przypadku poprawy skoordynowania działań z zakresu planowania przestrzennego Gmina sporządzi ocenę aktualności miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ponadto w pracach nad planem ogólnym należy uwzględnić cele strategicznych i kierunki działań wskazane w Strategii.

Wdrażając Strategię, Miasto i Gmina będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Miasto i Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez podmioty z jej otoczenia, do których należy w szczególności powiat. W chwili przyjęcia dokumentów przez ww. podmioty, Miasto i Gmina dokona analizy zgodności zapisów swojej Strategii i w razie potrzeby dokona ich aktualizacji.

Dodatkowo Gmina będzie dążyć do wprowadzenia rozwiązań związanych z inteligentnym zarządzaniem, wykorzystując nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne. Narzędzia te zapewnią sprawną pracę Urzędu Miasta i Gminy, jednostek podległych, ale również wpłyną na ochronę środowiska i możliwości pomiaru jakości życia w Mieście i Gminie.

W celu wdrożenia praktyki angażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Miasta i Gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych miejscowościach Miasta i Gminy.

Zatem skuteczna realizacja strategii opiera się będzie na następujących zasadach:

1. Kompleksowe (całościowe) podejście.
2. Posiadanie zintegrowanych celów strategicznych i operacyjnych oraz zadań realizacyjnych.
3. Koncentracja środków na zadania o największych korzyściach społecznych.
4. Weryfikowanie planów i działań z punktu widzenia zgodności z zasadami zrównoważonego rozwoju.
5. Rozwijanie współpracy partnerów społecznych.
6. Otwarta komunikacja z mieszkańcami.
7. Współpraca z partnerami w otoczeniu regionalnym, krajowym i międzynarodowym.
8. Stały monitoring realizacji strategii.
9. Konsekwencja w realizacji zadań dla długookresowych celów strategii.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie Miasta i Gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z powyższą ustawą „Raport obejmuje podsumowanie działalności Burmistrza w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał Rady Miejskiej i budżetu obywatelskiego”. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Dodatkowo, narzędziem wspomagającym monitorowanie wdrażania Strategii będzie tabela ewaluacyjna stanowiąca Załącznik nr 2 do Strategii. W tabeli znajduje się miejsce na wprowadzenie jednostki odpowiedzialnej za realizację celów, a także kolumny z planowaną datą wykonania zadania oraz datą faktyczną. Na jej podstawie uzupełniona zostanie ostatnia część tabeli ewaluacyjnej, zawierająca

informacje o stanie realizacji działania. W ten sposób można będzie ocenić, w jakim stopniu został osiągnięty założony cel operacyjny, a dalej strategiczny.

Proces monitorowania obejmuje:

- Zdefiniowanie wskaźników dla poszczególnych celów operacyjnych i zadań realizacyjnych Strategii.
- Określenie procedury monitorowania.
- Wyznaczenie referatów i osób odpowiedzialnych za pozyskiwanie, przetwarzanie i udostępnianie poszczególnych grup wskaźników.
- Koordynowanie procesu monitorowania i administrowania bazą danych.

Schemat 2 Procedura monitorowania

Źródło: Opracowanie własne.

2. Wskaźniki monitorowania Strategii

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym Strategia zawiera również oczekiwane rezultaty planowanych kierunków działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia. Poniższa tabela prezentuje oczekiwane rezultaty planowanych kierunków działań wraz ze wskaźnikami oraz źródłami pozyskiwania danych. Wartości bazowe zostaną określone na podstawie danych z 2024 roku⁷ i zostaną przedstawione w raporcie z monitoringu w 2027 r.

W wymiarze przestrzennym, co do zasady, wszystkie cele, kierunki działań oraz wskaźniki realizacji odnoszą się do obszaru całego Miasta i Gminy Nowe Miasto.

Prezentowany w SRMiGNM 2025-2034 katalog wskaźników będzie służył pomiarowi osiągnięcia oczekiwanych rezultatów kierunków działań, a tym samym postępu w realizacji wytyczonych w tym dokumencie celów operacyjnych i strategicznych.

Jednym z podstawowych kryteriów doboru wskaźników jest dostępność danych w aktualnie istniejących źródłach danych, w tym między innymi statystyce publicznej oraz działalności sprawozdawczej Miasta i Gminy.

⁷ W sytuacji braku danych w Głównym Urzędzie Statystycznym za 2024 r., wartości bazowe zostaną określone na podstawie danych za 2023 r.

Tabela 10. Zestawienie wskaźników osiągnięcia celów operacyjnych

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
SFERA SPOŁECZNA					
1.1. Integracja społeczna w środowiskach wiejskich	1.1.1.1 Zwiększenie liczby miejsc dziennego pobytu seniorów na obszarach wiejskich.	Obszary wiejskie gminy	Liczba miejsc dziennego pobytu seniorów na obszarach wiejskich.	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	1.1.2.1 Poprawa jakości i atrakcyjności oferty zajęć oraz usług kierowanych do seniorów.	Cała gmina	Liczba nowych oferty zajęć oraz usług kierowanych do seniorów	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
	1.1.3.1 Zwiększenie liczby wydarzeń i inicjatyw społecznych na obszarach wiejskich.	Obszary wiejskie gminy	Liczbę nowych wydarzeń i inicjatyw społecznych na obszarach wiejskich.	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
1.2. Zwiększenie skuteczności w komunikacji społecznej i międzyludzkiej	1.2.1.1 Zwiększenie dostępności informacji o działaniach samorządu i inicjatywach lokalnych.	Cała gmina	Liczba uruchomionych lub zmodernizowanych kanałów komunikacji	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
	1.2.1. Wzrost liczby inicjatyw i wydarzeń integrujących mieszkańców.	Cała gmina	Liczba nowych inicjatyw i wydarzeń integrujących mieszkańców	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
			Liczba uczestników nowych inicjatyw i	↑	Urząd Miasta i Gminy

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
			wydarzeń integrujących mieszkańców		Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
1.3. Zatrzymanie negatywnego trendu spadku liczby ludności, zwiększanie populacji ludności	1.3.1.1 i 1.3.1.2 Lepsze dostosowanie oferty transportowej do potrzeb mieszkańców, w tym młodzieży, seniorów i osób pracujących.	Cała gmina	Liczba połączeń komunikacji publicznej	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
	1.3.3.1 Wzrost dostępności mieszkań na rynku lokalnym.	Cała gmina	Liczba nowych mieszkań	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
	1.3.4.1 i 1.3.5.1 Zatrzymanie odpływu mieszkańców i przyciągnięcie nowych.	Cała gmina	Odsetek zmniejszenia liczby mieszkańców	↓	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
1.4. Zwiększenie aktywności indywidualnej i społecznej seniorów	1.4.1.1 Wzrost liczby inicjatyw o charakterze międzypokoleniowym.	Cała gmina	Liczba nowych inicjatyw o charakterze międzypokoleniowym	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
1.5. Zwiększenie oferty zajęć	1.5.1.1 Wzrost liczby uczestników	Cała gmina	Liczba zajęć dodatkowych	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
dodatkowych dla dzieci i młodzieży	zajęć dodatkowych.	Cała gmina	Liczba uczestników zajęć dodatkowych	↑	organizacyjne Gminy Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
			Liczba nowych ofert aktywnych form spędzania czasu wolnego	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
			Liczba osób zaangażowanych w aktywne formy spędzania czasu wolnego	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
			Liczba przedsięwzięć w szkołach w zakresie doposażenia w pomoce/sprzęt dydaktyczny	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
1.6. Wysoka jakość edukacji	1.6.1.1 Poprawa warunków kształcenia w placówkach oświatowych.	Cała gmina	Liczba inwestycji modernizacji placówek oświatowych	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
			Średni wynik egzaminu ósmoklasisty w stosunku do średniej krajowej	↑	Centralna Komisja Egzaminacyjna
	1.6.2.2 Podniesienie jakości pracy nauczycieli i kadry oświatowej.	Cała gmina	Liczba nauczycieli, którzy podnieśli	↑	Urząd Miasta i Gminy

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
			swoje kompetencje z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci i młodzieży		Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
	1.6.3.3 Zwiększenie zaangażowania dzieci i młodzieży w działalność kulturalną.	Cała gmina	Liczba nowych przedsięwzięć/zajęć angażujących dzieci i młodzież w działalność kulturalną	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
			Liczba osób zaangażowana w działalność kulturalną	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
1.7. Zwiększenie jakości i dostępności do infrastruktury kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej	1.7.1.1 Poprawa stanu technicznego i standardu obiektów.	Cała gmina	Liczba zmodernizowanych, wyposażonych obiektów edukacyjnych, kulturalnych i sportowych.	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
	1.7.2.1 Zwiększenie liczby użytkowników obiektów edukacyjnych, kulturalnych i sportowych.	Cała gmina	Liczba użytkowników obiektów edukacyjnych, kulturalnych i sportowych	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
	1.7.2.2 Poszerzenie i uatrakcyjnienie oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej.	Cała gmina	Liczba nowych ofert kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
	1.7.3.1 Wzrost uczestnictwa mieszkańców w wydarzeniach i zajęciach kulturalnych, sportowych oraz rekreacyjnych.	Cała gmina	Liczba mieszkańców uczestniczących w wydarzeniach i zajęciach kulturalnych, sportowych oraz rekreacyjnych.	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
	1.7.4.1 Podniesienie poziomu świadomości cyfrowej mieszkańców.	Cała gmina	Liczba osób uczestniczących w działaniach edukacyjnych z zakresu wykorzystania technologii cyfrowych	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
	1.7.4.2 Zwiększenie liczby osób uczestniczących w działaniach edukacyjnych z zakresu bezpieczeństwa cyfrowego.	Cała gmina	Liczba osób uczestniczących w działaniach edukacyjnych z zakresu bezpieczeństwa cyfrowego	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
	1.7.5.1 Zwiększenie liczby wydarzeń i spotkań lokalnych.	Cała gmina	Liczba społecznych wydarzeń i spotkań lokalnych organizowanych z remizach strażackich	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
	1.7.6.1 Zwiększenie liczby imprez kulturalnych i rekreacyjnych.	Cała gmina	Liczba organizowanych imprez kulturalnych i rekreacyjnych	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
1.8. Poprawa stanu i utrzymania pomników przyrody i	1.8.1.1 Zwiększenie liczby zadbanych i zabezpieczonych pomników przyrody i zabytków.	Cała gmina	Liczby odnowionych/odrestaurowanych i zabezpieczonych pomników przyrody i	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
obiektów zabytkowych, w tym sakralnych (kapliczki przydrożne)			zabytków		
	1.8.2.1 Zwiększenie dostępności i atrakcyjności obiektów zabytkowych dla mieszkańców i turystów.	Cała gmina	Liczba odrestaurowanych i udostępnionych obiektów zabytkowych	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
	1.8.3.1 Wzrost liczby odwiedzających obiekty zabytkowe i miejsca historyczne.	Cała gmina	Liczba osób odwiedzających obiekty zabytkowe i miejsca historyczne	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
	1.8.4.1 Wzrost zainteresowania lokalnym dziedzictwem oraz udziału w wydarzeniach kulturalnych i edukacyjnych.	Cała gmina	Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach kulturalnych i edukacyjnych	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
1.9. Poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców	1.9.1.1 Wzrost liczby osób podejmujących aktywność fizyczną i zdrowe nawyki.	Cała gmina	Liczba osób podejmujących aktywność fizyczną	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
	1.9.2.1 Zwiększenie liczby osób objętych badaniami profilaktycznymi.	Cała gmina	Liczba osób objętych badaniami profilaktycznymi	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
	1.9.3.1 Skrócenie czasu oczekiwania na wizyty	Cała gmina	Czas oczekiwania na wizyty	↓	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
	specjalistyczne i rehabilitacyjne.		specjalistyczne i rehabilitacyjne		organizacyjne Gminy
	1.9.4.1 Zwiększenie liczby mieszkańców korzystających z usług rehabilitacyjnych i specjalistycznych.	Cała gmina	Liczba mieszkańców korzystających z usług rehabilitacyjnych i specjalistycznych	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
1.10. Zwiększenie dostępu do infrastruktury i środków szybkiego reagowania w przypadku zagrożenia życia	1.10.1.1 Zwiększenie liczby publicznie dostępnych urządzeń ratujących życie (np. AED).	Cała gmina	Liczba publicznie dostępnych urządzeń ratujących życie (np. AED)	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
1.11. Zwiększenie mobilności i komfortu życia osób z potrzebami specjalnymi	1.12.1.1 Skuteczniejsze planowanie działań wspierających.	Cała gmina	Liczba osób korzystających z osób usług społecznych	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
	1.12.2.2 Zwiększenie liczby obiektów i przestrzeni publicznych dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	Cała gmina	Liczba miejsc opieki dla najmłodszych dzieci	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
	1.12.3.1 Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych i terapeutycznych.	Cała gmina	Liczba miejsc opieki dla najmłodszych dzieci	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
1.12. Utrzymywanie dobrego stanu kondycji psychofizycznej dzieci i młodzieży	1.12.1.1 Zwiększenie liczby dzieci, młodzieży i dorosłych objętych wsparciem psychologicznym.	Cała gmina	Liczba dzieci, młodzieży i dorosłych objętych wsparciem psychologicznym	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
1.13. Poprawa dostępności opieki dla dzieci w wieku 0-3 lata.	1.13.1.1 Zwiększenie liczby miejsc opieki dla najmłodszych dzieci.	Cała gmina	Liczba miejsc opieki dla najmłodszych dzieci	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
1.14. Zapewniona opieka i atrakcyjna oferta spędzania wolnego czasu dla osób starszych i zagrożonych wykluczeniem	1.14.1.1 Zwiększenie liczby osób starszych i niesamodzielnych korzystających z oferty opiekuńczej i aktywizującej.	Cała gmina	Liczba osób starszych i niesamodzielnych korzystających z oferty opiekuńczej i aktywizującej	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
	1.14.2.1 Zwiększenie aktywności i zaangażowania seniorów w życie społeczne.	Cała gmina	Liczba seniorów zaangażowanych wydarzenia/akcje społeczne	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
1.15. Poprawa zagospodarowania i funkcji Zalewu Nowomiejskiego 1.16. Poprawa bezpieczeństwa	1.14.3.1 Rozwój wolontariatu wśród seniorów. Wzrost wzajemnego wsparcia w społeczności lokalnej.	Cała gmina	Liczba wolontariuszy wśród seniorów	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
	1.15.1.1 i 1.15.2.1 Wzrost liczby odwiedzających.	Cała gmina	Liczba osób odwiedzających Zalew Nowomiejski	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
	1.17.1.1 Zwiększenie liczby monitorowanych miejsc publicznych.	Cała gmina	Liczba kamer systemu monitoringu miejskiego	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
	1.17.2.1 Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego.	Cała gmina	Liczba wypadków i kolizji na terenie miasta i gminy w skali roku na 1000 mieszkańców	↓	Komenda Powiatowa Policji
		Cała gmina	Liczba wdrożonych rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo ruchu drogowego	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy
	1.17.3.1 Zmniejszenie ryzyka występowania zagrożeń naturalnych i technicznych.	Cała gmina	Liczba wdrożonych rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo w zakresie zagrożeń naturalnych i technicznych	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy Komenda Powiatowa

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
					Policji Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej
			Liczba przedsięwzięć z zakresu poprawy i rozbudowy zabezpieczeń przeciwpożarowych, przeciwpowodziowych i innych	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy Komenda Powiatowa Policji Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej
	1.17.4.1 Zwiększenie gotowości jednostek OSP do reagowania w sytuacjach kryzysowych.	Cała gmina	Liczba przedsięwzięć z zakresu doposażenia jednostek OSP w nowoczesny sprzęt i wyposażenie gaśniczo-ratownicze	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej
	1.17.5.1 Wzrost liczby osób uczestniczących w szkoleniach i działaniach prewencyjnych.	Cała gmina	Liczba działań i spotkań prewencyjno-edukacyjnych podejmowanych na rzecz poprawy bezpieczeństwa mieszkańców miasta	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy Komenda Powiatowa

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
	1.17.6.1 Szybsze reagowanie na sytuacje kryzysowe.	Cała gmina	Czas reakcji służb na sytuacje kryzysowe	↓	Policji Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/ Jednostki organizacyjne Gminy Komenda Powiatowa Policji Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
SFERA ŚRODOWISKOWO-KLIMATYCZNA I PRZESTRZENNA					
2.1. Poprawa stanu środowiska naturalnego oraz	2.1.1.1 Poprawa jakości powietrza w gminie.	Cała gmina	Liczba zlikwidowanych urządzeń na paliwo stałe	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
zwiększenie odporności gminy na skutki zmian klimatu		Cała gmina	Liczba budynków poddanych termomodernizacji	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
		Cała gmina	Stopień skażenia pyłami PM10	↓	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	2.1.2.1 Zmniejszenie liczby przypadków zanieczyszczania środowiska.	Cała gmina	Liczba zlikwidowanych urządzeń na paliwo stałe	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	2.1.3.1 Zwiększenie poziomu selektywnej zbiórki odpadów.	Cała gmina	Liczba osób objętych systemem selektywnej zbiórki odpadów	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
		Cała gmina	Liczba utworzonych PSZOK	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	2.1.4.1 Zmniejszenie liczby nielegalnych wysypisk i przypadków nieprawidłowego pozbywania się odpadów.	Cała gmina	Liczba przeprowadzonych działań z zakresu edukacji ekologicznej	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
		Cała gmina	Liczba osób objętych systemem	↑	Urząd Miasta i Gminy

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
			selektywnej zbiórki odpadów		Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	2.1.5.1 Poprawa czystości przestrzeni publicznej.	Cała gmina	Liczba przeprowadzonych działań z zakresu edukacji ekologicznej	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
		Cała gmina	Liczba odnowionych przestrzeni publicznych	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	2.1.6.1 Wzrost udziału energii ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii w gminie.	Cała gmina	Liczba budynków użyteczności publicznej wykorzystujących odnawialne źródła energii	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	2.1.7.1 Zmniejszenie liczby gospodarstw domowych wykorzystujących tzw. „kopciuchy”.	Cała gmina	Liczba zlikwidowanych urządzeń na paliwo stałe	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	2.1.8.1 Poprawa jakości wód Zalewu Nowomiejskiego.	Cała gmina	Liczba zrealizowanych działań/inwestycji przyczyniających się do poprawy jakości wód Zalewu Nowomiejskiego	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
		Cała gmina	Udział mieszkańców korzystających z oczyszczalni w liczbie mieszkańców	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
			ogółem		organizacyjne Gminy
	2.1.9.1 Ograniczenie stopnia zagrożenia skutkami zmian klimatycznych	Cała gmina	Liczba zrealizowanych rozwiązań/inwestycji z zakresu niebieskiej i zielonej infrastruktury	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
		Cała gmina	Liczba wspólnie podjętych ponadlokalnych inicjatyw na rzecz poprawy stanu i ochrony środowiska oraz zwiększenia odporności na skutki zmian klimatu	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
2.2. Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców i turystów	2.2.1.1 Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców i osób odwiedzających gminę.	Cała gmina	Liczba przeprowadzonych działań z zakresu edukacji ekologicznej	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	2.2.1.2 Zmniejszenie liczby przypadków zaśmiecania i niszczenia środowiska naturalnego.	Cała gmina	Liczba stwierdzonych przypadków zaśmiecania i niszczenia środowiska naturalnego	↓	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
2.3. Rozbudowa infrastruktury technicznej dla ochrony środowiska	2.3.1.1 Poprawa jakości i niezawodności zaopatrzenia w wodę.	Cała gmina	Długość zmodernizowanych/wybudowanych sieci wodociągowych	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
			Udział mieszkańców budynków	↑	Urząd Miasta i Gminy

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
			podłączonych do sieci wodociągowej w liczbie mieszkańców ogółem		Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
		Cała gmina	Długość zmodernizowanych/wybudowanych sieci kanalizacji sanitarnej	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	2.3.2.1 Zwiększenie liczby mieszkańców objętych zbiorczym systemem kanalizacyjnym lub posiadających przydomowe oczyszczalnie	Cała gmina	Udział mieszkańców objętych zbiorczym systemem oczyszczania ścieków w liczbie mieszkańców ogółem	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
		Cała gmina	Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	2.3.3.1 Zwiększenie liczby odbiorców podłączonych do sieci gazowej.	Cała gmina	Liczba odbiorców podłączonych do sieci gazowej	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	2.3.3.2 Zmniejszenie wykorzystania paliw stałych o wysokiej emisyjności.				
2.4. Zmniejszenie ilości odpadów	2.4.1.1 Pełna wiedza o lokalizacji	Cała gmina	Liczba budynków objętych	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
szkodliwych	obiektów zawierających azbest.		inwentaryzacją		organizacyjne Gminy
	2.4.2.1 Systematyczne zmniejszanie powierzchni dachów i elementów zawierających azbest.	Cała gmina	Ilość zutylizowanego azbestu	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	2.4.3.1 Zmniejszenie ilości składowanych szkodliwych odpadów rolniczych.	Cała gmina	Ilość zutylizowanych odpadów rolniczych	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	2.5.1.1 Zwiększenie poziomu selektywnej zbiórki odpadów.	Cała gmina	Liczba osób objętych systemem selektywnej zbiórki odpadów	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
2.5. Usprawnianie i rozwijanie systemu zagospodarowania odpadów komunalnych		Cała gmina	Liczba utworzonych PSZOK	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	2.5.1.2 Zmniejszenie liczby nielegalnych wysypisk.	Cała gmina	Liczba stwierdzonych nielegalnych wysypisk śmieci	↓	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	2.5.2.1 Zmniejszenie negatywnego wpływu gospodarki odpadami na środowisko.	Cała gmina	Liczba osób objętych systemem selektywnej zbiórki odpadów	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
		Cała gmina	Liczba utworzonych PSZOK	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	2.5.3.1 Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców w zakresie właściwego postępowania z odpadami.	Cała gmina	Liczba przeprowadzonych działań z zakresu edukacji ekologicznej	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	2.5.4.1 Zwiększenie liczby miejsc rekreacyjnych wyposażonych w kosze na śmieci i elementy infrastruktury ekologicznej.	Cała gmina	Liczba odnowionych i wyposażonych w kosze na śmieci i elementy infrastruktury ekologicznej miejsc rekreacyjnych	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	2.5.4.2 Utrzymanie porządku i estetyki w przestrzeniach publicznych.	Cała gmina	Udział mieszkańców gminy twierdzących, że przestrzenie publiczne są co najmniej dostatecznie uporządkowane i estetyczne [badanie ankietowe]	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
3.1. Poprawa ładu przestrzennego, architektonicznego i estetyki	3.1.1.1 Uporządkowanie zasad zagospodarowania przestrzennego.	Cała gmina	Powierzchnia pokryta opracowanymi planami zagospodarowania przestrzennego	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	3.1.2.1 Poprawa wizerunku	Cała gmina	Liczba podjętych przedsięwzięć i	↑	Urząd Miasta i Gminy

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
	przestrzeni publicznych i prywatnych.		działań na rzecz poprawy stanu technicznego i estetyki budynków i posesji (głównie prywatnych), w miejscach reprezentacyjnych i ważnych wizerunkowo dla Miasta i Gminy Nowe Miasto		Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	3.1.3.1 Zwiększenie dostępności i funkcjonalności przestrzeni publicznych.				
	3.1.4.1 Zwiększenie liczby elementów małej infrastruktury (ławki, kosze, oświetlenie, place zabaw itp.).	Cała gmina	Liczba zmodernizowanych i utworzonych atrakcyjnych i nowoczesnych przestrzeni publicznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców, w tym osób ze szczególnymi potrzebami.	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	3.1.4.2 Zwiększenie komfortu i estetyki miejsc publicznych.	Cała gmina	Udział mieszkańców gminy twierdzących, że przestrzenie publiczne są co najmniej dostatecznie komfortowe i estetyczne [badanie ankietowe]	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
3.2. Lepsze wykorzystanie potencjału	3.2.1.1 Zwiększenie liczby tras pieszo-rowerowych i innych elementów infrastruktury	Cała gmina	Długość utworzonych tras pieszo-rowerowych	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
przyrodniczego i krajobrazowego dla zaspokojenia potrzeb rekreacyjnych mieszkańców i turystów	rekreacyjnej.	Cała gmina	Liczba zrealizowanych przedsięwzięć z zakresu utworzenia atrakcyjnej infrastruktury rekreacyjnej	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	3.2.2.1 Wzrost liczby użytkowników terenów przyrodniczych i krajobrazowych.	Cała gmina	Liczba użytkowników tras pieszo-rowerowych i infrastruktury rekreacyjnej	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
4.1. Poprawa stanu technicznego i użytkowego obiektów i budynków gminnych.	4.1.1.1 Poprawa stanu technicznego i estetycznego budynków komunalnych.	Cała gmina	Liczba budynków komunalnych poddanych modernizacji/przebudowie	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	4.1.1.2 i 4.1.4.1 Zwiększenie funkcjonalności i dostępności świetlic wiejskich.	Cała gmina	Liczba świetlic wiejskich poddanych modernizacji/przebudowie	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	4.1.2.1 Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury ochronnej.	Cała gmina	Liczba utworzonych/wybudowanych obiektów infrastruktury ochronnej	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	4.1.3.1 Zwiększenie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.	Cała gmina	Liczba zmodernizowanych/przebudowanych obiektów infrastruktury przeciwpowodziowej	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
4.2. Poprawa stanu technicznego i bezpieczeństwa na drogach.	4.1.5.1 Zwiększenie liczby dostępnych mieszkań socjalnych.	Cała gmina	Liczba dostępnych mieszkań socjalnych	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	4.1.6.1 Poprawa warunków lokalowych placówek edukacyjnych.	Cała gmina	Liczba placówek edukacyjnych poddanych modernizacji/przebudowie	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	4.2.1.1 Poprawa jakości infrastruktury drogowej.	Cała gmina	Długość przebudowanych dróg na terenie gminy	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
		Cała gmina	Liczba przebudowanych obiektów infrastruktury drogowej (mosty i inne)	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	4.2.1.2 i 4.2.2.1 Poprawa komfortu podróżowania i dostępności komunikacyjnej.	Cała gmina	Długość przebudowanych dróg na terenie gminy	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
		Cała gmina	Długość wybudowanych dróg na terenie gminy	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
4.3. Poprawa dostępności komunikacyjnej.	4.2.3.1 Uporządkowanie ruchu i lepsza czytelność oznakowania drogowego.	Cała gmina	Liczba odcinków/miejsc z uporządkowaną organizacją ruchu	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	4.2.4.1 Zwiększenie liczby ścieżek pieszo-rowerowych wzdłuż dróg wyższej kategorii.	Cała gmina	Długość wybudowanych ścieżek pieszo-rowerowych	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	4.3.1.1 Wzrost liczby mieszkańców korzystających z ekologicznych środków transportu.	Cała gmina	Udział mieszkańców gminy korzystających z ekologicznych środków transportu w ogólnej liczbie mieszkańców [badanie ankietowe]	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	4.3.2.1 Zwiększenie liczby tras pieszo-rowerowych.	Cała gmina	Długość wybudowanych ścieżek pieszo-rowerowych	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	4.3.3.1 Zwiększenie dostępności transportu publicznego.	Cała gmina	Liczba podjętych działań na rzecz zwiększenia liczby połączeń komunikacji zbiorowej z gminami ościennymi i miejscowościami	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
4.4. Poprawa dostępności sieci komórkowych i	4.4.1.1 Zwiększenie dostępności do nowoczesnej infrastruktury cyfrowej.	Cała gmina	Liczba przedsięwzięć z zakresu rozbudowy nowoczesnej	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
Internetu w Gminie.	4.4.2.1 Poprawa jakości i zasięgu usług internetowych i telefonicznych.		infrastruktury cyfrowej		organizacyjne Gminy
	4.4.2.2 Zmniejszenie wykluczenia cyfrowego mieszkańców.	Cała gmina	Udział mieszkańców gminy korzystających z Internetu i telefonii komórkowej w ogólnej liczbie mieszkańców [badanie ankietowe)	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
4.5. Rozwijanie kompetencji cyfrowych mieszkańców.	4.5.1.1 Zwiększenie liczby mieszkańców mających dostęp do Internetu i telefonii komórkowej.	Cała gmina	Udział mieszkańców gminy korzystających z Internetu i telefonii komórkowej w ogólnej liczbie mieszkańców [badanie ankietowe)	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	4.5.2.1 Wzrost liczby mieszkańców korzystających z e-usług administracji publicznej i komercyjnych.	Cała gmina	Liczba mieszkańców korzystających z e-usług administracji publicznej	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	4.5.3.1 Zwiększenie dostępności usług publicznych w trybie online.	Cała gmina	Liczba usług publicznych dostępnych w trybie online	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	4.5.4.1 Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie zagrożeń cyfrowych.	Cała gmina	Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych/akcji uświadamiających mieszkańców w	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
------------------	----------------------	---------------------	---	-------------------	---------------

związku z bardzo dynamicznie
zwiększającą się cyberprzestępczością
i cyberprzemocą zwłaszcza wobec
dzieci i młodzieży

organizacyjne Gminy

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
------------------	----------------------	---------------------	---	-------------------	---------------

SFERA GOSPODARCZA I PROMOCJI

5.1. Aktywizowanie lokalnego środowiska biznesu i wspieranie rozwoju przedsiębiorczości.

5.1.1.1 Zwiększenie dostępności usług wspierających przedsiębiorców.

Cała gmina

Liczba usług wspierających dostępnych dla przedsiębiorców

Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy

5.1.2.1 Wzrost liczby mieszkańców podejmujących działalność gospodarczą.

Cała gmina

Liczba nowych podmiotów gospodarczych

Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy

5.1.3.1 Zwiększenie liczby obiektów noclegowych i gastronomicznych.

Cała gmina

Liczba obiektów noclegowych i gastronomicznych

Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy

5.1.4.1 Lepsze dopasowanie działań samorządu do potrzeb lokalnych

Cała gmina

Liczba spotkań/konsultacji przeprowadzonych z przedsiębiorcami

Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
	przedsiębiorców.				organizacyjne Gminy
	5.1.5.1 Rozwój inicjatyw gospodarczych i turystycznych o charakterze ponadlokalnym.	Cała gmina	Liczba podjętych inicjatyw gospodarczych i turystycznych o charakterze ponadlokalnym	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	5.2.1.1 Zwiększenie liczby turystów odwiedzających gminę.	Cała gmina	liczby turystów odwiedzających gminę	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	5.2.1.2 Poprawa dostępności informacji turystycznej.	Cała gmina	Liczba dostępnych miejsc z informacją turystyczną	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
5.2. Zwiększenie znaczenia turystyki w rozwoju gospodarczym.	5.2.1.3 Zwiększenie liczby inicjatyw i wydarzeń turystycznych.	Cała gmina	Liczbę zorganizowanych inicjatyw i wydarzeń turystycznych	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	5.2.2.1 Zwiększenie liczby tras rekreacyjnych i infrastruktury towarzyszącej.	Cała gmina	Długość utworzonych tras rekreacyjnych	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
		Cała gmina	Liczba tras rekreacyjnych wyposażonych w infrastrukturę towarzyszącą	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
5.3. Bezpieczne ekologicznie i prawnie udostępnianie obszarów leśnych.	5.3.1.1 Poprawa dostępności i bezpieczeństwa korzystania z obszarów leśnych.	Cała gmina	Długość odnowionych szlaków pieszo-rowerowych	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	5.3.2.1 Utrzymanie czystości i estetyki terenów leśnych.	Cała gmina	Ilość odpadów stałych z systemu zbierania odpadów (śmieci) na terenach leśnych pozostawianych przez użytkowników tych obszarów	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	5.3.3.1 Zwiększenie świadomości ekologicznej użytkowników lasów.	Cała gmina	Liczba przedsięwzięć edukacyjnych i promocyjnych z zakresu przyjaznego dla środowiska korzystania z zasobów przyrodniczych	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
		Cała gmina	Liczba uczestników przedsięwzięć edukacyjnych i promocyjnych z zakresu przyjaznego dla środowiska korzystania z zasobów przyrodniczych	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
5.4. Rozwijanie lokalnej i ekologicznej produkcji rolnej.	5.4.1.1 Zwiększenie konkurencyjności rodzinnych gospodarstw rolnych.	Cała gmina	Liczba przedsięwzięć/inicjatyw wspierających rozwój lokalnych małych i średnich gospodarstw rolnych	↑	Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Warszawie Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
					organizacyjne Gminy
	5.4.2.1 Wzrost rozpoznawalności lokalnych produktów i usług.	Cała gmina	Liczba akcji/kampanii promujących lokalną ekologiczną produkcję rolną	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
5.5. Opracowanie realistycznej polityki gospodarczej Miasta i Gminy Nowe Miasto.	5.5.1.1 Wzrost liczby nowych inwestycji i przedsiębiorstw.	Cała gmina	Liczba nowych inwestycji	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
		Cała gmina	Liczba nowych przedsiębiorstw	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
		Cała gmina	Liczba wdrożonych elementów systemu identyfikacji wizualnej gminy	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
5.6. Kreowanie atrakcyjnego wizerunku Miasta i Gminy Nowe Miasto.	5.6.1.1 Spójny, rozpoznawalny wizerunek gminy.	Cała gmina	Liczba kampanii promocyjnych zrealizowanych zgodnie z przyjętym wizerunkiem gminy	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
		Cała gmina	Liczba materiałów promocyjnych (foldery, filmy, strony internetowe, gadżety) przygotowanych w jednolitej	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
5.7. Tworzenie dogodnych warunków do zwiększania aktywności zawodowej mieszkańców.	5.6.2.1 Zwiększenie rozpoznawalności regionu jako atrakcyjnego miejsca do życia, wypoczynku i inwestowania.	Cała gmina	Liczba ponadlokalnych działań promujących walory turystyczno-rekreacyjno-kulturowe oraz ofertę gospodarczą gminy	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	5.6.2.2. Zacieśnienie współpracy międzygminnej w zakresie promocji.				
	5.7.1.1 Zwiększenie liczby nowo powstałych miejsc pracy.	Cała gmina	Liczba osób bezrobotnych na terenie gminy	↓	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	5.7.2.1 Rozwój sektora startupów i ekonomii społecznej.	Cała gmina	Liczba uruchomionych startupów i podmiotów ekonomii społecznej	↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	5.7.3.1 Zmniejszenie liczby osób pozostających bez zatrudnienia.	Cała gmina	Liczba osób bezrobotnych na terenie gminy	↓	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki organizacyjne Gminy
	5.7.3.2 Zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców.	Cała gmina		↑	Urząd Miasta i Gminy Nowe Miasto/Jednostki

Kierunki działań	Oczekiwane Rezultaty	Wymiar przestrzenny	Wskaźniki osiągnięcia oczekiwanych rezultatów	Oczekiwana zmiana	Źródło danych
					organizacyjne Gminy

Źródło: opracowanie własne.

3. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Dokumenty wykonawcze to programy, plany, analizy, raporty oraz inne niż Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034 strategie branżowe, będące dokumentami obowiązkowymi lub fakultatywnymi, które przyjmowane są uchwałami Rady Miejskiej w Nowym Mieście lub zarządzeniami Burmistrza Miasta i Gminy Nowe Miasto. Są one oficjalnymi dokumentami planistycznymi, realizującymi politykę rozwoju Miasta i Gminy, przybliżającymi lub opisującymi w sposób bardziej szczegółowy niż SRMiGNM 2025-2034 podejście do danego zagadnienia oraz konkretyzującymi działania realizujące kierunki działań i cele strategiczne zawarte w Strategii.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034 wraz ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy są dokumentami kierunkowymi, programującymi rozwój Miasta i Gminy względem pozostałych dokumentów wykonawczych. Należy przy tym podkreślić, że to w SRMiGNM 2025-2034 zawarte są ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej Miasta i Gminy, wobec czego stanowi ona punkt odniesienia dla Studium, którego kontynuacją i rozszerzeniem są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Wszystkie nowo opracowywane dokumenty wykonawcze muszą być spójne ze SRMiGNM 2025-2034.

Poniżej przedstawiona została zwięzła charakterystyka poszczególnych kategorii dokumentów wykonawczych wraz z określeniem zależności między nimi i SRMiGNM 2025-2034.

1. Strategia branżowa jest dokumentem, który może bezpośrednio wynikać ze SRMiGNM 2025-2034 lub z zewnętrznych zobowiązań i aktów prawnych, o horyzoncie czasowym 5-10 lat. Strategia branżowa kreując wizję, cele i działania konkretyzuje i urzeczywistnia treści zawarte w SRMiGNM 2025-2034. Strategia branżowa spełnia następujące funkcje:
 - określa zintegrowane działania służące rozwiązywaniu problemów gospodarczych, środowiskowych, klimatycznych, demograficznych i społecznych, które mają wpływ na rozwój miasta,
 - określa misję oraz wizję, do których dąży dany podmiot realizujący zadania własne Miasta,
 - określa cele i działania umożliwiające realizację przedmiotu danej strategii branżowej.
2. Program jest dokumentem wynikającym bezpośrednio ze SRMiGNM 2025-2034, realizującym cele i działania w niej zawarte lub wypełniającym zobowiązania wynikające z dokumentów lub regulacji zewnętrznych. Zapisy zawarte w programie nie mogą być sprzeczne ze SRMiGNM 2025-2034. Do głównych funkcji programu należy:
 - konkretyzacja celów i działań zawartych w Strategii,
 - przedstawienie spójnej wizji w zakresie tematyki, której dany program dotyczy,
 - zapewnienie kompleksowości i synergii działań zawartych w programie,
 - umożliwienie zaangażowania w rozwój miasta podmiotów, których dany program bezpośrednio dotyczy.

Tworzone w Urzędzie Miasta i Gminy programy powinny się wzajemnie uzupełniać i pełnić rolę dokumentów wiodących dla planów, analiz i raportów.

3. Plan powinien wynikać z opracowywanych programów, realizując cele i działania oraz wpisując się w wizję w nich zawartą, jednocześnie konkretyzując cele i działania zawarte w SRMiGNM 2025-2034, bądź wypełniać zobowiązania wynikające z dokumentów lub regulacji zewnętrznych. Funkcje planu obejmują:
 - konkretyzację celów i działań zawartych w programach,
 - szczegółowe przedstawienie zadań i zasobów niezbędnych do ich wykonania oraz ram czasowych,
 - przedstawienie spójnej wizji w zakresie tematyki, której dany plan dotyczy,

- zapewnienie kompleksowości i synergii działań zawartych w planie.
4. Analiza jest dokumentem wykonawczym, który może bezpośrednio wynikać z programów lub może wypełniać zobowiązania wynikające z dokumentów lub regulacji zewnętrznych. Analiza podobnie jak plan nie wynika bezpośrednio ze SRMiGNM 2025-2034, ale wynika z programów, które są tworzone na jej podstawie. Analiza wynikająca z zewnętrznych zobowiązań i aktów prawnych nie może być sprzeczna ze SRMiGNM 2025-2034. Wśród funkcji analizy należy wymienić:
- ocenę zalet i wad decyzji inwestycyjnych podejmowanych w celu osiągnięcia zamierzeń polityki rozwoju,
 - możliwość podejmowania decyzji odnoszących się do konkretnych działań,
 - narzędzie służące do oceny sytuacji i efektywności działań.
5. Raport może bezpośrednio wynikać z programów lub wypełniać zobowiązania wynikające z dokumentów lub regulacji zewnętrznych, jednakże nie może być sporządzany w sprzeczności ze SRMiGNM 2025-2034. Funkcje raportu obejmują:
- wskazanie dokonań i niepowodzeń,
 - wskazanie priorytetów i wyzwań na przyszłość,
 - ocenę sytuacji i efektywności prowadzonych działań.

W odniesieniu do analiz i raportów nie jest określony horyzont czasowy ich obowiązywania.

W celu skonkretyzowania i rozszerzenia spójności ze SRMiGNM 2025-2034, sformułowano poniższe wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych:

1. Zapewnienie spójności celów i kierunków działań ze SRMiGNM 2025-2034. Aby wdrażanie dokumentów wykonawczych przyczyniało się do realizacji SRMiGNM 2025-2034, powinny one wpisywać się w SRMiGNM 2025-2034 pod względem celów i kierunków działań, stanowiąc ich rozwinięcie i uszczegółowienie.
2. Uzyskanie pozytywnej opinii Rady Miejskiej w Nowym Mieście (lub poszczególnych jej Komisji) w zakresie zgodności poszczególnych dokumentów wykonawczych ze SRMiGNM 2025-2034.
3. Zapewnienie spójności wskaźników służących do monitorowania rezultatów ze wskaźnikami, które określone zostały w SRMiGNM 2025-2034 (w takim zakresie, w jakim jest to możliwe).
4. Zobowiązanie wykonawców zewnętrznych do opracowywania dokumentów wykonawczych spójnych ze SRMiGNM 2025-2034.
5. Wyróżnianie zadań inwestycyjnych, w tym dofinansowanych ze źródeł zewnętrznych, wpisujących się w kierunki działań określone w SRMiGNM 2025-2034 w procesie projektowania budżetu Miasta i Gminy, Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta i Gminy oraz sprawozdaniach z wykonania budżetu Miasta i Gminy.

Wytyczne mają zastosowanie dla dokumentów wykonawczych opracowywanych lub aktualizowanych po dacie przyjęcia SRMiGNM 2025-2034.

Ponadto, w toku prac nad Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034 dokonano przeglądu dokumentów wykonawczych obowiązujących w Mieście i Gminie, dzieląc je w dwie grupy, tj. dokumenty aktualne, kierunkowo spójne z założeniami SRMiGNM 2025-2034 oraz dokumenty wymagające zmiany lub aktualizacji, przy zachowaniu spójności ze SRMiGNM 2025-2034. Poniżej zaprezentowano przeanalizowane dokumenty zgodnie z przyjętym podziałem:

Dokumenty aktualne, kierunkowo spójne z założeniami Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034:

- 1) Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nowe Miasto na lata 2024-2027 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2028-2031 przyjęty uchwałą 34/V/2024 Rady Miejskiej w Nowym Mieście z dnia 26 września 2024 r.;
- 2) Wieloletni Program Współpracy Miasta i Gminy Nowe Miasto z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2025-2029 przyjęty uchwałą nr 44/VII/2024 Rady Miejskiej w Nowym Mieście z dnia 14 listopada 2024 r.;
- 3) Gminny Program Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2024-2036 przyjęty uchwałą 400/LVIII/2024 Rady Miejskiej w Nowym Mieście z dnia 22 marca 2024 r.;
- 4) Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2024-2030 przyjęty uchwałą nr 401/LVIII/2024 Rady Miejskiej w Nowym Mieście z dnia 22 marca 2024 r.;
- 5) Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nowe Miasto na lata 2019 – 2025 przyjęta uchwałą nr 113/XII/2019 Rady Gminy Nowe Miasto z dnia 6 grudnia 2019 r.;
- 6) Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Miasta i Gminy Nowe Miasto w 2025 roku przyjęty uchwałą nr 72/X/2025 Rady Miejskiej w Nowym Mieście z dnia 21 lutego 2025 r.;
- 7) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025-2028 przyjęty uchwałą nr 76/XI/2025 Rady Miejskiej w Nowym Mieście z dnia 27 marca 2025 r.;
- 8) Rejestr Urbanistyczny <https://rejestrurbanistyczny.gison.pl/nowemiasto>;
- 9) Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Nowe Miasto na lata 2012 – 2032 – przyjęty uchwałą Uchwała Nr 140/XXV/2013 Rady Gminy Nowe Miasto z dnia 31 stycznia 2013 roku;
- 10) Wieloletnia Prognoza Finansowa Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034 uchwalona uchwałą 56/VIII/2024 Rady Miejskiej w Nowym Mieście z dnia 20 grudnia 2024 r. , zmieniana uchwałami: 58/IX/2025 Rady Miejskiej w Nowym Mieście z dnia 31 stycznia 2025 r. ; 77/XII/2025 Rady Miejskiej w Nowym Mieście z dnia 25 kwietnia 2025 r.;
- 11) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowe Miasto. Dokument uchwalony przez Radę Gminy Nowe Miasto uchwałą Nr 181/XXIX/2017 z dnia 9 listopada 2017 roku. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego straci ważność z dniem 31 grudnia 2025 roku, lub wcześniej, jeśli wejdzie w życie plan ogólny gminy. Po tej dacie, rolę Studium przejmie Plan Ogólny Miasta i Gminy. W pracach nad planem ogólnym należy uwzględnić cele strategicznych i kierunki działań wskazane w Strategii, m.in. w zakresie rozwoju gospodarczego i dostępności komunikacyjnej, przy równoczesnym zachowaniu ładu przestrzennego i wartości środowiskowych.

Dokumenty wymagające zmiany lub aktualizacji, przy zachowaniu spójności ze Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034:

- 1) Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Nowe Miasto - Uchwała Nr 85/XII/2016 z dnia 21 stycznia 2016 roku w sprawie przyjęcia „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Nowe Miasto”.
- 2) Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Nowe Miasto. - Uchwała Nr 149/XIX/2005 z dnia 12 sierpnia 2005 roku w sprawie uchwalenia założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Nowe Miasto.

IX. Finansowanie realizacji Strategii

1. Ramy finansowe i źródła finansowania

Wdrażanie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025-2034 opierające się na podejmowaniu działań prowadzących do osiągnięcia zakładanych celów strategicznych i realizacji kierunków działań rozwojowych Miasta i Gminy oraz osiągnięcia oczekiwanych rezultatów, wymagać będzie zapewnienia zasobów ludzkich oraz przede wszystkim zaangażowania przez samorząd odpowiednich nakładów finansowych. Na etapie określania kierunków działań, które nie stanowią katalogu zamkniętego, a jedynie wskazują przykładowe założenia wpływające na osiągnięcie zakładanych efektów, nie jest możliwe dokonanie dokładnych prognoz odnośnie wysokości nakładów koniecznych do poniesienia w drodze realizacji celów strategicznych i operacyjnych. Biorąc pod uwagę długi horyzont czasowy SRMiGNM 2025-2034, bardzo duże znaczenie dla wysokości środków finansowych realizacji przedsięwzięć mają uwarunkowania zewnętrzne, które są trudne do przewidzenia w tak długim okresie czasu, należą do nich m.in. inflacja, stopy procentowe, koszty materiałów budowlanych, koszty pracy, energii, warunki atmosferyczne. W tak długim horyzoncie czasowym niemożliwe jest prognozowanie wysokości dochodów własnych Miasta i Gminy, możliwości pozyskania środków zewnętrznych na realizację działań oraz dostępności innych środków zewnętrznych.

Ramy finansowe działań SRMiGNM 2025-2034 określać będą coroczne Uchwały Budżetowe Miasta i Gminy Nowe Miasto oraz kolejne wersje Wieloletniej Prognozy Finansowej dla Miasta i Gminy Nowe Miasto. Założono, że Miasto i Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób niezagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiający spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczone będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Środki na realizację długookresowych celów strategicznych określane będą w Wieloletniej Prognozie Finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Miasta i Gminy.

Poniższa tabela przedstawia prognozę wysokości głównych kategorii budżetowych w latach 2025-2034 na podstawie uchwały 56/VIII/2024 Rady Miejskiej w Nowym Mieście z dnia 20 grudnia 2024 r., zmienionej uchwałami: 58/IX/2025 Rady Miejskiej w Nowym Mieście z dnia 31 stycznia 2025 r. i 77/XII/2025 Rady Miejskiej w Nowym Mieście z dnia 25 kwietnia 2025 r. W analizowanych latach łączne dochody wyniosą 394 123 490,40 zł, z czego dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych 122 627 277,50 zł i podatku od nieruchomości 43 280 724,00 zł, natomiast wydatki ogółem – 386 800 455,20 zł, a wydatki bieżące 260 092 066,82 zł.

Tabela 11. Prognozowane środki budżetowe w okresie realizacji Strategii

Dochody ogółem		w tym:		Wydatki ogółem	Rozchody
		PIT	Podatek od nieruchomości		
2025	46 308 212,00	12 262 727,75	4 348 182,00	49 691 235,52	1 378 058,48
2026	38 684 059,52	12 262 727,75	4 325 838,00	37 306 001,04	1 378 058,48
2027	38 578 233,00	12 262 727,75	4 325 838,00	37 375 214,52	1 203 018,48
2028	38 578 233,00	12 262 727,75	4 325 838,00	36 975 214,52	1 603 018,48
2029	38 578 233,00	12 262 727,75	4 325 838,00	37 075 214,52	1 503 018,48
2030	38 578 233,00	12 262 727,75	4 325 838,00	37 471 917,66	1 106 315,34
2031	39 276 406,00	12 262 727,75	4 325 838,00	38 070 091,26	1 206 315,34
2032	38 884 548,28	12 262 727,75	4 325 838,00	37 778 232,92	1 106 315,36
2033	38 578 233,00	12 262 727,75	4 325 838,00	37 678 232,92	900 000,08
2034	38 079 099,60	12 262 727,75	4 325 838,00	37 379 100,32	699 999,28

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały 56/VIII/2024 Rady Miejskiej w Nowym Mieście z dnia 20 grudnia 2024 r., zmienionej uchwałami: 58/IX/2025 Rady Miejskiej w Nowym Mieście z dnia 31 stycznia 2025 r., 77/XII/2025 Rady Miejskiej w Nowym Mieście z dnia 25 kwietnia 2025 r. i 84/XIII/2025 Rady Miejskiej w Nowym Mieście z dnia 26 czerwca 2025 r.

Z kolei potencjał inwestycyjny Miasta i Gminy Nowe Miasto rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów), w latach realizacji Strategii, tj. 2025-2034 wyniesie szacunkowo 121 947 305,78 zł.

Realizacja kierunków działań wskazanych w SRMiGNM 2025-2034, prowadzących do osiągnięcia celów strategicznych, będzie uzależniona od wyodrębnienia odpowiednich środków budżetowych oraz pozyskania funduszy z zewnętrznych źródeł.

Do prowadzenia skutecznej polityki rozwojowej Miasta i Gminy na podstawie SRMiGNM 2025-2034, wykorzystywane będą wszystkie dostępne środki finansowe pochodzące m.in. z następujących źródeł:

- środki własne JST (środki pochodzące z budżetu gminy) jako jedne z głównych źródeł finansowania zaplanowanych działań w SRMiGNM 2025-2034. Pozwalają finansować część inwestycji, stanowią również wkład własny do m.in. zadań współfinansowanych ze środków zewnętrznych,
- środki lokalnych organizacji pozarządowych,
- środki lokalnych podmiotów gospodarczych, uczestniczących w realizacji kierunków działań SRMiGNM 2025-2034,
- środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych, w tym zwrotne jak i bezzwrotne m.in.:
 - kredyty bankowe zaciągane przez Miasto i Gminę,
 - emisje obligacji gminnych,
 - pożyczki udzielane przez państwowe fundusze celowe Miastu i Gminie, w szczególności ukierunkowane na inwestycje służące transformacji energetycznej, ochronie środowiska, budowie infrastruktury technicznej,
 - środki w postaci dotacji, pożyczek oraz instrumentów finansowych z funduszy krajowych (w tym m.in. Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Funduszu Rozwoju

Kultury Fizycznej, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Funduszu Promocji Kultury, Fundusz Solidarnościowego, Funduszu Dostępności, Narodowego Funduszu Ochrony Zabytków, Funduszu Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego, Funduszu Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, Funduszu Niskoemisyjnego Transportu, Funduszu Dróg Samorządowych lub/i projektów oraz programów ministerialnych udzielanych-samorządowi gminnemu, a także organizacjom pozarządowym oraz podmiotom gospodarczym współrealizującym działania Miasta i Gminy,

- środki w postaci dotacji, pożyczek, instrumentów finansowych, kapitałowych oraz gwarancyjnych, a także instrumentów łączących finansowanie zwrotne i dotacyjne udzielane poprzez programy i pochodzące z funduszy Unii Europejskiej (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego+, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji, Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich) oraz przez inne źródła zagraniczne udzielane samorządowi gminnemu oraz organizacjom pozarządowym i podmiotom gospodarczym współrealizującym działania Miasta i Gminy.
- środki partnerów prywatnych w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP). Partnerstwo to jest sposobem realizacji zadań publicznych, opartym na wieloletniej umowie określającej podział zadań i ryzyk pomiędzy podmiotem publicznym a partnerem prywatnym. Jego celem jest świadczenie określonej usługi publicznej przez partnera prywatnego w oparciu o infrastrukturę publiczną, za wynagrodzeniem. Przedsięwzięcie PPP to budowa lub remont infrastruktury publicznej połączone z jej utrzymaniem i/lub zarządzaniem.

Ze względu na fakt, iż zaproponowane cele oraz kierunki programujące rozwój Miasta i Gminy Nowe Miasto, określone w SRMiGNM 2025-2034, wpisują się w założenia oraz cele zapisane w dokumentach oraz programach, na podstawie, których udzielane jest finansowe wsparcie ze źródeł zewnętrznych, Miasto i Gmina Nowe Miasto, dążąc do realizacji działań rozwojowych posiada szeroki wachlarz możliwości pozyskania dofinansowania na realizację konkretnych zadań.

Głównymi źródłami finansowania działań strategicznych Miasta i Gminy Nowe Miasto będą przede wszystkim środki ze źródeł europejskich oraz środki z programów krajowych.

Na podstawie dokumentów programowych, w tym przede wszystkim:

- Umowy Partnerstwa dla Realizacji Polityki Spójności 2021-2027 w Polsce,
- Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2021-2027,

w których określone zostały strategiczne kierunki programowania i ustalenia dotyczące skutecznego i efektywnego korzystania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+), Funduszu Spójności (FS), Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST).

Środki z funduszy europejskich zostaną rozdysponowane na podstawie programów regionalnych, krajowych oraz międzynarodowych.

Miasto i Gmina Nowe Miasto, na realizację zaproponowanych kierunków działań w SRMiGNM 2025-2034 może aplikować o wsparcie z funduszy europejskich w ramach programów, m.in.:

- Program Fundusze Europejskie dla Mazowsza na lata 2021-2027 jest regionalnym instrumentem finansowania rozwoju województwa mazowieckiego, którego środki będą rozdysponowane na

działania wpisujące się w priorytety odpowiadające najważniejszym wyzwaniom regionu. Program ma na celu zrównoważony rozwój gospodarczy, społeczny i terytorialny Mazowsza, uwzględniając zróżnicowane potrzeby metropolii warszawskiej, dużych miast i obszarów wiejskich. Środki europejskie przeznaczone zostaną na realizację działań w takich obszarach jak: rozwój przedsiębiorczości i innowacji, poprawa jakości środowiska naturalnego, zwiększenie efektywności energetycznej, rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej i regionalnej, wsparcie edukacji, rynku pracy, włączenia społecznego oraz usług społecznych i zdrowotnych. Program zakłada również działania w obszarze kultury, turystyki oraz rewitalizacji i poprawy bezpieczeństwa przestrzeni publicznych. Priorytety Programu Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021–2027:

- ✓ Priorytet I – Fundusze Europejskie dla bardziej konkurencyjnego i inteligentnego Mazowsza;
 - ✓ Priorytet II – Fundusze Europejskie na zielony rozwój Mazowsza;
 - ✓ Priorytet III – Fundusze Europejskie na rozwój mobilności miejskiej na Mazowszu;
 - ✓ Priorytet IV – Fundusze Europejskie dla lepiej połączonego i dostępnego Mazowsza;
 - ✓ Priorytet V – Fundusze Europejskie dla wyższej jakości życia na Mazowszu;
 - ✓ Priorytet VI – Fundusze Europejskie dla aktywnego zawodowo Mazowsza;
 - ✓ Priorytet VII – Fundusze Europejskie dla nowoczesnej i dostępnej edukacji na Mazowszu;
 - ✓ Priorytet VIII – Fundusze Europejskie dla aktywnej integracji oraz rozwoju usług społecznych i zdrowotnych na Mazowszu;
 - ✓ Priorytet IX – Mazowsze bliższe obywatelom dzięki Funduszom Europejskim.
- Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027, którego wsparcie skierowane jest na działania: zwiększające efektywność energetyczną mieszkalnictwa, budynków użyteczności publicznej i przedsiębiorstw, zwiększające udział zielonej energii z odnawialnych źródeł energii, poprawiające jakość i bezpieczeństwo funkcjonowania sieci elektroenergetycznych, inwestycji w infrastrukturę energetyczną, zwiększające odporność na zmiany klimatu, ochronę dziedzictwa przyrodniczego, poprawiające gospodarowanie wodą pitną, ściekami komunalnymi oraz odpadami komunalnymi, wzmacniające ochronę bioróżnorodności i naturalnych ekosystemów, monitorowania zasobów przyrodniczych, zmniejszenia emisji w transporcie, zwiększające dostępność komunikacji zbiorowej, działania mające na celu ochronę zabytków o światowym i krajowym znaczeniu, rozwijać instytucje kultury oraz wspierające ich adaptację do nowych funkcji kulturalnych i społecznych,
 - Program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027, w ramach którego wsparcie skierowane jest do m.in. przedsiębiorstw, instytucji z sektora nauki, konsorcjów przedsiębiorstw oraz instytucji otoczenia biznesu, realizujących działania prowadzące do zwiększenia potencjału w zakresie badań i innowacji, zawansowanych technologii, wzrostu konkurencyjności MŚP, rozwoju umiejętności na rzecz inteligentnych specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości, rozwoju zielonych technologii, zazielenienia przedsiębiorstw,
 - Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, ramach którego realizowane jest wsparcie na rzecz m.in. poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia,
 - Program Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027, w ramach którego wsparcie z UE ukierunkowane jest m.in. na budowę społeczeństwa gigabitowego, zwiększenie dostępu

do ultra-szybkiego Internetu szerokopasmowego, udostępnienie zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców, zapewnienie cyberbezpieczeństwa, rozwój gospodarki poprzez zwiększenie ilości danych wysokiej jakości otwartych do ponownego wykorzystania, rozwój współpracy na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych, wsparcie rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych kadr zaangażowanych w świadczenie usług, produktów lub procesów cyfrowych, w szczególności w obszarze cyberbezpieczeństwa. Beneficjentami Programu mogą być m.in.: przedsiębiorcy telekomunikacyjni, administracja publiczna, instytucje wymiaru sprawiedliwości, prokuratury, podmioty systemu szkolnictwa wyższego, podmioty lecznicze, instytucje kultury,

Na obszarach wiejskich fundusze europejskie dostępne są też w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (PS WPR 2023–2027), który obejmuje dwa filary wsparcia – płatności bezpośrednie (EFRG) i rozwój obszarów wiejskich (EFRROW), plus instrumenty wsparcia finansowego:

- 1) Płatności bezpośrednie (finansowane z EFRG).
- 2) Interwencje w ramach rozwoju obszarów wiejskich (EFRROW), w tym wdrażanie lokalnych strategii rozwoju (LEADER/LSR).
- 3) Instrumenty finansowe – wsparcie zwrotne - Fundusz Gwarancji Rolnych Plus (FGR Plus) – gwarancje kredytowe i dopłaty do odsetek dla inwestycji rolnych

PS WPR 2023–2027 to kompleksowy plan obejmujący m.in.:

- wsparcie dochodów i młodych rolników,
- proekologiczne ekoschematy i działania rolno-środowiskowe,
- modernizację gospodarstw i rozwój przetwórstwa,
- zalesienia, hodowlę tradycyjną i zachowanie bioróżnorodności,
- rozwój współpracy rolniczej, grup producentów, LEADER,
- szkolenia i doradztwo,
- instrumenty zwrotne dla gospodarstw.

Całość prowadzona w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego Gwarancji i Rozwoju Obszarów Wiejskich, z dodatkowym wsparciem krajowym i zwrotnym, na rzecz zrównoważonego i konkurencyjnego rolnictwa w Polsce.

Fundusze europejskie dostępne są także w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej oraz Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa, wśród tych środków wyszczególnić należy m.in.:

- Program Interreg Europa Środkowa. Program jest realizowany na obszarze dziewięciu państw Europy Środkowej: Polski, Czech, Słowacji, Węgier, Austrii, Słowenii, Chorwacji oraz części Niemiec i Włoch. Instytucją Zarządzającą programem jest miasto Wiedeń. Projekty realizowane w międzynarodowym konsorcjum, w skład którego musi wchodzić minimum trzech partnerów z różnych krajów, z czego dwóch z siedzibą na obszarze wsparcia. Wsparcie finansowe w ramach programu skupia się na: współpracy na rzecz inteligentnej Europy Środkowej, współpracy na rzecz bardziej zielonej Europy Środkowej, współpracy na rzecz lepiej połączonych Europy Środkowej, poprawie systemu zarządzania współpracą w Europie Środkowej,
- Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027. Program jest realizowany na obszarze dziewięciu krajów, z których osiem to państwa członkowskie UE (Dania, Estonia, Finlandia, Litwa, Łotwa, Polska, Szwecja i część Niemiec) oraz część Norwegii. Program jest skierowany do władz

publicznych, organizacji wspierających biznes, wyspecjalizowanych agencji oraz dostawców infrastruktury i usług publicznych, jako głównych podmiotów odpowiedzialnych za transformację w kierunku odporniejszego i bardziej innowacyjnego regionu. Oferta programu jest skierowana do wszystkich polskich województw,

- Program Interreg Europa 2021-2027. Program jest źródłem finansowania dla projektów wspierających władze lokalne w opracowywaniu i realizacji lepszych polityk rozwoju, zwłaszcza służących dzieleniu się rozwiązaniami problemów rozwoju regionalnego, wymianie dobrych praktyk, szkoleń władz, kierownictwa publicznego itp.,
- Program Erasmus+ na lata 2021-2027, wspierający kształcenie i szkolenie młodzieży, sport, z jednoczesnym naciskiem na włączenie społeczne, transformację ekologiczną i cyfrową oraz promowanie uczestnictwa w życiu demokratycznym. Odbiorcami programu mogą być uczniowie, słuchacze, kursanci, nauczyciele i wolontariusze uczestniczący w międzynarodowych projektach służących podnoszeniu kompetencji, a także instytucje i organizacje publiczne wspierające edukację formalną oraz uczenie się pozaformalne i nieformalne osób w każdym wieku,
- Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) zasilany środkami europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz środkami krajowymi. KPO ukierunkowany jest na odbudowę i tworzenie odporności społeczno-gospodarczej Polski po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19. Obok pakietu reform przewiduje on wsparcie różnorodnych inwestycji, w tym realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego,
- inne źródła finansowania z funduszy i mechanizmów finansowych UE,
- Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy (czyli tzw. Fundusze norweskie i EOG). Są formą bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Islandię, Norwegię i Liechtenstein państwu Europy Środkowej, w tym Polsce, a także państwu Europy Południowej oraz krajom bałtyckim. W zamian za udzielaną pomoc finansową, państwa-darczyńcy korzystają z dostępu do rynku wewnętrznego UE, mimo że nie są jej członkami. Głównym celem Funduszy norweskich i EOG jest przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie EOG oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy państwami-darczyńcami a państwem-beneficjentem,
- Fundusze Szwajcarskie - głównym celem Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy jest zmniejszanie różnic społeczno-gospodarczych w Unii Europejskiej i w Polsce dzięki dalszemu wzmacnianiu współpracy dwustronnej pomiędzy Szwajcarią a Polską. Rolę Krajowej Instytucji Koordynującej pełni Minister Funduszy i Polityki Regionalnej. Podobnie jak w przypadku innych potencjalnych źródeł finansowania przedsięwzięć SRMiGNM 2025-2034, należy monitorować cele i zakres wsparcia udzielanego ze Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy.

W zakresie krajowych źródeł finansowania działań strategicznych wskazać należy w szczególności programy:

- Program "Senior+" na lata 2021-2025, oferujący wsparcie finansowe dla jednostek samorządu terytorialnego na realizację zadań, polegających na prowadzeniu i zapewnieniu miejsc w ośrodkach wsparcia „Senior+” (Dziennych Domach „Senior+” i Klubach „Senior+”). Wsparcie dotyczy rozbudowy ich infrastruktury oraz zwiększenia liczby oferowanych przez nie miejsc dla wsparcia seniorów w wieku 60 +,

- Program „MALUCH+” na lata 2022-2029, oferujący wsparcie finansowe dla jednostek samorządu terytorialnego na tworzenie nowych miejsc w placówkach: żłobkach i klubach dziecięcych dla dzieci do 3 roku życia oraz na koszty funkcjonowania placówki przez 36 miesięcy,
- Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg - obejmujący wsparcie dla jednostek samorządu terytorialnego, realizujących inwestycje na drogach samorządowych. Stanowi kompleksowy instrument wsparcia realizacji zadań na drogach zarządzanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Jego celem jest przyspieszenie powstawania nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury drogowej na szczeblu lokalnym, stanowiącej ważny element prawidłowego funkcjonowania i rozwoju gospodarki oraz przyczyniającej się do poprawy poziomu życia obywateli,
- Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych - program mający na celu zwiększenie skali inwestycji publicznych poprzez bezzwrotne dofinansowanie inwestycji realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Program realizowany poprzez promesy inwestycyjne udzielane przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Do końca 2023 roku przeprowadzono dziewięć edycji naborów w ramach Programu, nie są znane zamierzenia na kolejne lata, czy będzie kontynuowany,
- Program Dostępność Plus, oferujący wsparcie finansowe dla jednostek samorządu terytorialnego na likwidację barier w dostępie do dóbr, usług oraz udziału w życiu społecznym i publicznym osób o szczególnych potrzebach. W ramach programu wspierane są głównie działania dostosowujące przestrzeń publiczną, architekturę,
- Bezzwrotne wsparcie budownictwa z Funduszu Dopłat - program obejmujący finansowe wsparcie budownictwa w celu zwiększenia zasobu lokali mieszkalnych oraz lokali i pomieszczeń z zakresu pomocy społecznej, służących zaspokajaniu potrzeb osób o niskich i przeciętnych dochodach,
- Środki pochodzące z budżetu państwa pozostające w dyspozycji poszczególnych ministerstw oferowane w postaci dedykowanych programów.

Wskazane potencjalne, zewnętrzne źródła finansowania przedsięwzięć SRMiGNM 2025-2034 są listą otwartą. W momencie ogłoszenia innych zewnętrznych źródeł finansowania odpowiednich do przedsięwzięć SRMiGNM 2025-2034, będą one również wykorzystywane do montażu finansowego przy ich realizacji.

Istotna będzie realizacja projektów na podstawie montażu finansowego z różnych źródeł.

Zakłada się, że w okresie realizacji SRMiGNM 2025-2034 do roku 2034, będą uruchamiane nowe lub odtwarzane i ponawiane dotychczasowe źródła finansowania przedsięwzięć SRMiGNM 2025-2034.

Większość źródeł zewnętrznego finansowania w ramach programów unijnych i krajowych operuje perspektywą do 2029 roku. Zakłada się, że po tym okresie dostępne będą kolejne źródła finansowania unijne i krajowe, które będą mogły być pozyskane dla realizacji pozostałych przedsięwzięć SRMiGNM 2025-2034. Zmianie podlegać będą również zasady i warunki pozyskiwania środków.

Dla efektywnego prowadzenia polityki rozwojowej Miasta i Gminy Nowe Miasto, konieczne będzie ciągłe monitorowanie możliwości pozyskania dofinansowania ze źródeł zewnętrznych.

X. Ocena zgodności i spójności założeń Strategii ze Strategią Rozwoju Województwa

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze

W Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze przyjęto cel nadrzędny, jakim jest zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwałe i zrównoważone przestrzennie rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska oraz przyporządkowano mu 5 celów strategicznych:

1. Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze - Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii.
2. Dostępne i mobilne Mazowsze - Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu przy ograniczeniu presji na przestrzeń i środowisko, kształtowanie ładu przestrzennego.
3. Zielone, niskoemisyjne Mazowsze - Poprawa stanu środowiska poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody.
4. Mazowsze zintegrowane społecznie - Poprawa jakości i dostępności do usług społecznych oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego w ramach nowoczesnej gospodarki.
5. Mazowsze bogate kulturowo - Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju województwa i poprawy jakości życia.

Wdrażanie SRMiGNM 2025-2034 powinno być spójne z celami wyznaczonymi dla Ciechanowskiego obszaru strategicznej interwencji - **7.2. OSI – problemowe - 7.2.1. Ciechanowski obszar strategicznej interwencji**. Działania w OSI ciechanowskim skoncentrowane będą na wskazanych poniżej obszarach.

1. Wsparcie rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru poprzez:

- wsparcie wykształconych specjalizacji: sektora rolnego, przemysłu rolno-spożywczego, elektronicznego, poligraficznego,
- poprawę dostępności do infrastruktury społecznej,
- zapewnienie atrakcyjnej oferty edukacyjnej i wzbogacenie bazy dydaktycznej,
- wspieranie współpracy przedsiębiorstw z podmiotami badawczymi i wdrożeniowymi.

2. Poprawa stanu środowiska poprzez:

- zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych,
- rozbudowę i modernizację systemów kanalizacyjnych, gazowych i ciepłowniczych,
- wymianę nieefektywnych źródeł ciepła i termomodernizację budynków,
- rozwój zintegrowanego, niskoemisyjnego transportu zbiorowego poprawiającego dostępność przystanków kolejowych i centrów lokalnych,
- rozwój sieci tras rowerowych i infrastruktury dla pieszych.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto na lata 2025–2034 jest dokumentem w pełni spójnym z założeniami Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze, przyjętej Uchwałą nr 72/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 maja 2022 r.

Cele, kierunki działań i zadania zawarte w Strategii Nowego Miasta wpisują się w pięć kluczowych obszarów tematycznych wyznaczonych w Strategii Województwa: gospodarka, dostępność, środowisko i energetyka, społeczeństwo, a także kultura i dziedzictwo kulturowe.

W szczególności Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto odpowiada na wyzwania i cele wskazane dla Ciechanowskiego Obszaru Strategicznej Interwencji (OSI 7.2.1), którego częścią jest Miasto i Gmina Nowe Miasto. Działania zaplanowane w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto przyczyniają się do wzmacniania funkcji społeczno-gospodarczych subregionu, przeciwdziałania depopulacji, aktywizacji przestrzeni zdegradowanych, poprawy dostępności komunikacyjnej oraz rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i turystyki, co jest zgodne z kierunkami interwencji wyznaczonymi w Strategii Województwa

W szczególności zgodność ta przejawia się w następujących aspektach:

- ✓ Wsparcie rozwoju lokalnej gospodarki i przedsiębiorczości, zwłaszcza w sektorze rolno-spożywczym i turystycznym, – co odpowiada celom zwiększania aktywności gospodarczej regionu Mazowieckiego Regionalnego.
- ✓ Działania na rzecz poprawy dostępności transportowej gminy, w tym włączenie jej w zintegrowaną sieć transportową regionu, zgodnie z rekomendacjami Strategii Województwa w zakresie poprawy dostępności obszarów peryferyjnych.
- ✓ Rewitalizacja przestrzeni publicznych i aktywizacja obszarów zdegradowanych, w tym centrów miejscowości, co jest zgodne z kierunkiem działań na rzecz przeciwdziałania degradacji społecznej i przestrzennej w subregionie.
- ✓ Rozwój usług społecznych i działań na rzecz włączenia społecznego, odpowiadających potrzebom starzejącego się społeczeństwa, co koresponduje z wyzwaniami demograficznymi wskazanymi w Strategii Województwa.
- ✓ Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz rozwój oferty kulturalnej i turystycznej Nowego Miasta, co wspiera zarówno zachowanie tożsamości regionalnej, jak i rozwój gospodarki opartej na zasobach lokalnych.

Podsumowując, zapisy Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowe Miasto są w pełni komplementarne z dokumentem strategicznym województwa mazowieckiego i realizują politykę spójnego, zrównoważonego rozwoju Mazowsza, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb i wyzwań Ciechanowskiego OSI 7.2.1.

Spis tabel

Tabela 1. SWOT - sfera społeczna	30
Tabela 2. SWOT - sfera środowiskowo-klimatyczna i przestrzenna.....	33
Tabela 3. SWOT, gospodarka i promocja	36
Tabela 4. Problemy rozwojowe Miasta i Gminy Nowe - sfera społeczna	40
Tabela 5. Problemy rozwojowe Miasta i Gminy Nowe Miasto - sfera środowiskowo-klimatyczna i przestrzenna.....	43
Tabela 6. Problemy rozwojowe Miasta i Gminy Nowe Miasto - sfera gospodarki i promocji	46
Tabela 7. Cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań oraz oczekiwane rezultaty kierunków działań w sferze społecznej	59
Tabela 8. Cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań oraz oczekiwane rezultaty kierunków działań w sferze środowiskowo-klimatycznej i przestrzennej.....	64
Tabela 9. Cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań oraz oczekiwane rezultaty kierunków działań w sferze gospodarczej i promocji.....	70
Tabela 10. Zestawienie wskaźników osiągania celów operacyjnych	110
Tabela 11. Prognozowane środki budżetowe w okresie realizacji Strategii	143

Spis ilustracji

Rysunek 1. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ – PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO	81
Rysunek 2. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ – STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA.....	82
Rysunek 3. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ – OBSZARY FUNKCJONALNE NA TERENIE WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO	84
Rysunek 4. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ – ISTNIEJĄCE UŻYTKOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW	86
Rysunek 5. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ – ZASOBY NATURALNE I ZASOBY ŚRODOWISKA	88
Rysunek 6. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ – GŁÓWNE ELEMENTY SIECI TRANSPORTOWYCH.....	90
Rysunek 7. RYSUNEK MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ – STREFY FUNKCJONALNO PRZESTRZENNE	95
Rysunek 8. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ – WYBRANE DZIAŁANIA STRATEGICZNE.....	104

Spis schematów.

Schemat 1. Struktura logiczna Strategii.	54
Schemat 2. Procedura monitorowania.	108